

NOKUTs tilsynsrapporter

Studieforbundet Folkeuniversitetet

Revidering av Mesterbrev tømmer

Mars 2015

NOKUT

Tilbyder/Utdanningssted:	Studieforbundet Folkeuniversitetet, studiested Oslo
Utdanningstilbudets navn:	Mesterbrev tømrer
Nivå/fagskolepoeng:	60 fagskolepoeng
Undervisningsform:	Stedbasert
Sakkyndige:	Østen Alexander Lybeck Lars Halvor Astrup Ronny Vedvik
Dato for vedtak:	23.03.2015
NOKUTs saksnummer	14/288

Forord

Denne tilsynsrapporten er resultat av NOKUTs revidering av fagskoleutdanningen mesterbrev tømrer ved Studieforbundet Folkeuniversitetet. Revideringen er utført som en del av NOKUTs tilsyn med eksisterende virksomhet. NOKUTs styre fattet 22. mai 2014 vedtak om revidering. Revidering av tidligere godkjente utdanningstilbud er den strengeste formen for tilsyn.

Revidering skal alltid innebære vurdering av dokumenterte resultater hvor det skal fremgå hvordan utdanningstilbudet oppfyller gjeldene bestemmelser. Tilsynsrapporten består av den administrative vurderingen av de grunnleggende forutsetningene for å drive fagskole, og de sakkyndiges faglige vurdering. Tilbyder har levert et tilsvaret på utkastet til rapport. I tilsvaret har tilbydere mulighet til å dokumentere at nødvendige endringer er utført samt kommentere feil, mangler eller misforståelser i vurderingene. Det har blitt foretatt en tilleggsvurdering av tilsvaret fra skolen, og den endelige konklusjonen etter tilleggsvurderingen er grunnlaget for vedtaket fattet av NOKUTs styre.

Det er konkludert med at de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning ikke er tilfredsstillende oppfylt. Det er mangler i reglementet, styringsordningen og system for kvalitetssikring. Tilbyder kan ikke dokumentere formelt samarbeid med eksterne aktører innen yrkesfeltet.

I den innledende vurderingen konkluderte de sakkyndige med at kun to av 17 vurderte krav var oppfylt. Etter vurdering av tilsvaret har komiteen konkludert med at de 15 kravene fortsatt ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte. Komiteen mener utdanningen har det innholdet som er nødvendig for å kunne kvalifisere for mesterbrev, men skolen tilbyr utdanningene sine mer i tråd med hva som forventes av kurs, enn med hva som kreves av fagskoleutdanning.

Vilkårene for godkjenning av fagskoleutdanning er ikke oppfylt. Studieforbundet Folkeuniversitetet gis frist til 23. juni 2015 til å dokumentere at de grunnleggende forutsetningene og de faglige kravene tilfredsstillende kravene satt i fagskoletilsynsforskriften. Dersom ikke alle forhold blir utbedret på en tilfredsstillende måte innen fristen, vil NOKUTs styre trekke tilbake alle godkjenningene av mesterbrev utdanninger innen byggfag ved Studieforbundet Folkeuniversitetet.

Oslo 23. mars 2015

Terje Mørland
direktør

Innhold

Sammendrag	1
1 Innledning	3
1.1 Styrets vedtak om revidering	3
1.2 Om revidering.....	3
1.3 Overgangsordninger	4
1.4 Sakkyndig komité og institusjonsbesøket.....	4
2 Om tilbyder og utdanningen som revideres	5
2.1 Mesterbrevordningen.....	5
2.2 Gjennomstrømning	6
2.3 Organisasjonskart	7
2.4 Om tilbyders hjemmeside.....	8
3 Innledende vurdering	9
3.1 Oppsummering	9
3.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	10
3.3 System for kvalitetssikring (§ 5-1)	17
4 Sakkyndig vurdering av fagskoleutdanningen mesterbrev tømmer	20
4.0 Oppsummering	20
4.1 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	21
4.2 Læringsutbytte (§ 3-2).....	26
4.3 Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3).....	26
4.4 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4).....	29
4.5 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	32
4.6 Eksamen og sensur (§ 3-6)	37
4.7 Infrastruktur (§ 3-7).....	41
4.8 Konklusjon etter sakkyndig vurdering	42
5 Tilsvar fra tilbyder og NOKUTs vurdering av tilsvaret	44
5.1 Gjennomstrømning og organisering.....	44
5.2 Informasjon på hjemmesiden.....	45
5.3 Organisasjon og ledelse	47
5.4 Vitnemål	49
5.5 Reglement.....	49

5.6	System for kvalitetssikring	52
5.7	Konklusjon etter NOKUTs tilleggsvurdering.....	57
6	Tilsvar fra tilbyder og de sakkyndiges vurdering av tilsvaret.....	58
6.2	Infrastruktur (§ 3-7).....	79
7	Vedtak	80
8	Dokumentasjon	81
	Vedlegg 1.....	82
	Vedlegg 2. Tilbyders tilsvar datert 6. februar 2015.....	84

Sammendrag

Vurdering av de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning

Revideringen avdekket at utdanningen ikke har blitt gitt slik som forutsatt i NOKUTs godkjenning. Tilbyder har aldri hatt et styre som har fungert som det øverste ansvarlige organet for fagskoleutdanning. Styrets ansvar for fagskoleutdanningene er ikke blitt implementert i styrevedtektene til landsstyret slik som forutsatt i da Mesterfagskolen AS ble lagt ned. Dette skjedde fire måneder etter at NOKUT hadde godkjent fagskoleutdanningene, og Folkeuniversitetets landsstyre skulle være nytt styre for fagskoleutdanningene. Landsstyret har ikke avholdt styremøte hvor fagskolesaker er behandlet før i august 2014. Rektor har tatt de fleste avgjørelser og utarbeidet reglement og system for kvalitetssikring uten at det er blitt styrebehandlet. I tilsvaret oppgir landsstyret at de ønsker å omorganisere og opprette et eget styre for Mesterfagskolen AS, dersom de får klarsignal fra NOKUT.

Styreordningen er ikke tilfredsstillende, da styrevedtektene ikke omhandler styrets ansvar for fagskoleutdanning. Styret som er registret i Enhetsregisteret, samsvarer ikke med oversikten over styremedlemmer som er sendt NOKUT.

Det er fortsatt mangler i revidert reglement og system for kvalitetssikring som ble levert med tilsvaret og det er uklarerhet rundt hvordan opptak av studenter foregår. Tilbyder kan ikke dokumentere formelt samarbeid med eksterne aktører innen yrkesfeltet. De grunnleggende forutsetningene for å drive fagskoleutdanning er ikke oppfylt.

Faglig vurdering

I den innledende vurderingen konkluderte de sakkyndige med at kun 2 av 17 vurderte krav var oppfylt. Etter vurdering av tilsvaret har komiteen konkludert med at de 15 kravene fortsatt ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Komiteen mener utdanningen har det innholdet som er nødvendig for å kunne kvalifisere for mesterbrev, men skolen tilbyr utdanningene sine mer i tråd med hva som forventes av kurs, enn med hva som kreves av fagskoleutdanning. Søkere melder seg på utdanningene på nettsiden og det er uklart hvordan søknadene blir vurdert og om søkere får vedtak om opptak til hele utdanningen. De godkjente utdanningene er delt i to emner, og disse emnene gis som separate kurs. Kursene starter ikke opp dersom det ikke er nok påmeldte, og det kan medføre at studenter kan vente lenge på å få fullført utdanningen.

Studieforbundet Folkeuniversitetet har få ansatte i undervisningsstillinger. Det blir leid inn «instruktører» til de enkelte kursene. De aller fleste kurs holdes på kveldstid med en «instruktør». Dette medfører at tilbyder ikke har et fagmiljø eller et forankret pedagogisk opplegg. Arbeids- og undervisningsformer er i stor grad opp til hver enkelt «instruktør». Det avholdes en årlig instruktørsamling, men komiteen vurderer at dette ikke er tilstrekkelig.

Det er utarbeidet en ny studieplan med læringsutbyttebeskrivelser, men det er funnet mangler i både læringsutbyttebeskrivelsen, oppbygging av studieplanen, arbeids- og vurderingsformer og fagpersonalet. De sakkyndige konkluderer med at utdanningen ikke kan anbefales godkjent.

Hjemmel til å trekke tilbake flere godkjenninger

Tilbyder er informert om at NOKUT kan trekke tilbake godkjenning av utdanninger på grunnlag av revidering uten bruk av sakkyndige hvis én eller flere av de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning ikke er oppfylt, jf. fagskoletilsynsforskriften § 6. Det samme gjelder hvis en revidering avdekker klar kvalitetssvikt i én utdanning, og NOKUT finner at kvalitetssvikten gjelder for andre utdanninger hos samme tilbyder. Manglene i de grunnleggende forutsetningene gjelder for alle de godkjente fagskoleutdanningene ved Studieforbundet Folkeuniversitetet, Mesterfagskolen. Det samme gjelder det faglige, da alle utdanningene er organisert på samme måte. Det ikke er heller ikke utarbeidet studieplaner med læringsutbyttebeskrivelser for de andre utdanningene.

Opprettelsesfrist

I henhold til forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (NOKUT-forskriften) skal tilbyder gis en frist på inntil seks måneder til å iverksette forbedrende tiltak. Fristen skal sees i sammenheng med utdanningens lengde. Utdanningen er på ett år, og vi anser at en frist på tre måneder er tilstrekkelig for å kunne styrebehandle nødvendige endringer. Tilbyder gis en frist til 23. juni 2015 for å levere ny dokumentasjon. Endringene vil da være implementert dersom det settes i gang oppstart for nye studenter høsten 2015.

Ansvar for studentene

En tilbyder som har mistet godkjenning for et utdanningstilbud skal iverksette tiltak, godkjent av NOKUT, som gjør det mulig for studentene å fullføre den påbegynte fagskoleutdanningen, jf. NOKUT-forskriften § 5-4 (7). Tilbyder må ta høyde for at NOKUT kan trekke tilbake alle de godkjente fagskoleutdanningene. Tilbyder må innen 23. juni 2015, legge frem en plan for hvordan de skal sikre at alle studentene som har påbegynt en fagskoleutdanning ved Studieforbundet Folkeuniversitetet får anledning til å fullføre utdanningen, dersom NOKUTs styre trekker tilbake fagskolegodkjenningene.

Eventuell videre oppfølging

Dersom den skriftlige dokumentasjonen utbedres og kan finnes tilfredsstillende, må tilbyder over et lengre tidsrom dokumentere at utdanningene drives i henhold til gjeldene lover og forskrifter, da tilbyder siden 2007 har tilbudt fagskoleutdanninger som ikke har vært drevet i henhold til NOKUTs godkjenning.

1 Innledning

1.1 Styrets vedtak om revidering

NOKUTs styre fattet 22. mai 2014 vedtak om at mesterbrevutdanningen (fagskoleutdanningen) med flest studenter ved Studieforbundet Folkeuniversitetet (heretter kalt Mesterfagskolen) skulle revideres.

Ved egenrapporteringen fra tilbyder, viser det seg å være den stedbaserte utdanningen *mesterbrev tømrer* med studiested Oslo som har flest studenter, og det er denne utdanningen som er blitt revidert.

Vedtaket om revidering ble fattet med hjemmel i:

- Lov om fagskoleutdanning 20.06.2003 nr. 56, § 2 (fagskoleloven)
- NOKUT-forskriften av 01.02.2010 nr. 96, § 5-4 (1)

Bakgrunn for revideringen¹

Studieforbundet Folkeuniversitet fikk godkjent 13 mesterbrevutdanninger (60 fagskolepoeng) innen byggfag i 2007. Høsten 2013 rapporterte Studieforbundet Folkeuniversitet 590 studenter fordelt på elleve studiesteder til DBH-F. Våren 2014 ble det rapportert om 89 studenter. Det er kun oppgitt tall for studiested og ikke for den enkelte utdanning.

Ved søknad om godkjenning av ny fagskoleutdanning våren 2014, ble det ikke dokumentert at Studieforbundet Folkeuniversitet har et system for kvalitetssikring i drift. I tillegg var det mangler i styringsordning, reglementet og behandling av klager.

NOKUT kom frem til at det er behov for revidering ved skolen. Revideringen tar utgangspunkt i ett studietilbud. Tilbyder må samtidig legge ved grunnlagsdata for all fagskolevirksomhet ved skolen. Gjennom en slik revidering vil vi sikre at utdanningen tilfredsstillende nåværende faglige krav og at forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning er tilfredsstillende. Vi vil samtidig kunne rydde i listen over godkjente utdanninger. I og med at vi ikke har oversikt over antall studenter ved hvert studietilbud, vil vi revidere det studiet med flest studenter.

1.2 Om revidering

Revidering av tidligere godkjente utdanningstilbud er den strengeste formen for tilsyn. I en revidering kontrollerer NOKUT om utdanningskvaliteten tilfredsstillende gjeldende bestemmelser for kvalitet i fagskoleutdanning, slik det beskrives i forskrift om tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanning (heretter kalt fagskoletilsynsforskriften). Alle tilbydere skal til enhver tid drive sine godkjente utdanningstilbud i tråd med de bestemmelsene som gjelder for godkjent fagskoleutdanning.

Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (heretter kalt NOKUT-forskriften) gir NOKUT fullmakt til å revidere allerede godkjente tilbud. Revidering kan gjelde et utdanningstilbud som helhet, eller kun enkelte deler av et utdanningstilbud. Ifølge fagskoletilsynsforskriften § 6, kan NOKUT trekke tilbake godkjenning av utdanninger på grunnlag av revidering uten bruk av sakkyndige hvis én eller flere av de grunnleggende forutsetningene for å tilby

---

¹ Fra styrets vedtak av 22. mai 2014.

fagskoleutdanning ikke er oppfylt. Det samme gjelder hvis en revidering avdekker klar kvalitetssvikt i én utdanning, og NOKUT finner at kvalitetssvikten gjelder for andre utdanninger hos samme tilbyder.

Denne faglige vurderingen gjøres av en sakkyndig komité. Ved revidering skal det være en studentrepresentant i den sakkyndige komiteen. Komiteen gjør sin vurdering basert på tilbyders egenrapport og et institusjonsbesøk. De faglige kravene som skal vurderes fremkommer i fagskoletilsynsforskriften, kapittel 3. NOKUT vurderer administrativt om tilbyder oppfyller de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning, som angitt i fagskoletilsynsforskriften § 3–1. En revidering kan også være begrenset til kun å gjelde de grunnleggende forutsetningene.

Alle de faglige og administrative kravene må være oppfylt på en tilfredsstillende måte for at fagskoleutdanningen skal gis fortsatt godkjenning. De sakkyndige vurderingene inngår, sammen med den administrative vurderingen av styringsordning, reglement og kvalitetssikring, i en revideringsrapport som behandles av NOKUTs styre.

1.3 Overgangsordninger

Forskrift om tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanning (fagskoletilsynsforskriften) ble vedtatt av NOKUTs styre 12. desember 2013. Forskriften trådte i kraft umiddelbart og erstatter Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning, fastsatt av NOKUTs styre 26. januar 2009. Revideringer av fagskoleutdanninger behandles etter kravene i fagskoletilsynsforskriften. Når det gjelder kravene til fagmiljøet i §§ 3-5 (1) b) og 3-5 (4) er det ett års overgangsordning for tilbydere som allerede har godkjente utdanninger. Dette innebærer at disse kravene må være oppfylt innen 12. desember 2014.

Læringsutbyttebeskrivelser i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring skal være implementert i alle godkjente fagskoleutdanninger innen utgangen av 2014.

1.4 Sakkyndig komité og institusjonsbesøket

Den sakkyndige komiteen som er oppnevnt til å foreta den faglige vurderingen av fagskoleutdanningen *mesterbrev tømmer* ved Mesterfagskolen er:

- Prosjektleder Østen Alexander Lybeck, Jernbaneverket
- Adjunkt Lars Halvor Astrup, Gand videregående skole
- Tømmer Ronny Vedvik, student ved Fagskolen Innlandet

Det ble gjennomført et institusjonsbesøk med intervjuer og omvisning i skolens lokaler i Oslo onsdag 29. oktober 2014. Komiteen intervjuet ledelsen ved skolen, studenter, studenttillitsvalgte, lærere og representanter fra styret og fikk en omvisning i undervisningslokalene. Erfaringene fra dette institusjonsbesøket utgjør, sammen med egenrapporteringen og tilhørende dokumentasjon, grunnlaget for de sakkyndiges vurdering som er nedfelt i denne revideringsrapporten.

2 Om tilbyder og utdanningen som revideres

Mesterfagskolen har 13 godkjente fagskoleutdanninger. Rapporteringen til DBH-F er mangelfull. Det er ikke mulig å se hvor mange studenter som gikk på hver utdanning våren 2014, kun hvor mange studenter det var ved hvert studiested. I en oversikt sendt NOKUT 27. mai 2014, var det flest studentene ved *mesterbrev tømrer*, studiested Oslo, med henholdsvis 42 studenter høsten 2013 og 41 studenter våren 2014. Det ble derfor besluttet at *mesterbrev tømrer*, studiested Oslo, skulle revideres.

Mesterbrev tømrer ble godkjent av NOKUT 20. juni 2007 (NOKUTs saksnr. 05/371–37).

Utdanningen er på 60 fagskolepoeng som gis på deltid over to år. Undervisningen gis stedbasert i Fredrikstad, Follo/Moss, Asker, Oslo, Tynset, Hamar, Sandefjord, Arendal, Kristiansand, Bergen, Møre og Romsdal, Trondheim, Bodø, Vesterålen, Nord-Troms og Finnmark. Undervisningen gis også nettbasert. Denne revideringen omhandler det stedbaserte tilbudet i Oslo.

2.1 Mesterbrevordningen

Arbeidet med mesterbrevordningen er regulert i lov om mesterbrev i håndverk og annen næring. Loven gir mestertittelen lovbeskyttelse slik at bare de med gyldig mesterbrev har rett til å bruke tittelen mester.

Nærings- og fiskeridepartementet forvalter loven, men har oppnevnt Mesterbrevnemnda som styre for ordningen. Mesterbrevnemnda bestemmer hvilke fag som omfattes av ordningen, kravene til utdanning og praksis og innholdet i utdanningene. Nemda tildeler også mesterbrev, bestemmer om retten til å benytte mestertittelen skal trekkes tilbake og vedtar handlingsplan og budsjett for virksomheten. Det daglige arbeidet står Mesterbrevnemndas sekretariat for. Sekretariatet behandler blant annet søknader om mesterbrev.

Formålet med mesterbrevordningen:

- sikre status, samt styrke rekrutteringen og opplæringen i håndverksfagene
- sikre etablering og sunn drift av små og mellomstore håndverksbedrifter
- ivareta forbrukernes interesser

Ifølge egenrapporten administrerer Folkeuniversitetets Mesterfagskole mesterutdanningen for Mesterbrevnemnda. Mesterbrevnemnda er ansvarlig for så vel utvikling og oppdatering av fagplaner, som kontakt med de aktuelle bransjeorganisasjonene. Administrasjonen i Mesterfagskolen har jevnlig møter med Mesterbrevnemndas sekretariat (samarbeidsutvalgsmøter).

Krav fra NOKUT og Mesterbrevnemnda

NOKUT inviterte Mesterbrevnemndas sekretariat til møte 13. oktober 2014. Hensikten med møtet var å avklare om det er motstridene krav i lov om mesterbrev og fagskoletilsynsforskriften, noe vi kom frem til at det ikke er. NOKUT så også behov for å vite mer om ansvarsfordeling mellom Mesterbrevnemndas sekretariat og Folkeuniversitetets Mesterfagskole ved organisering av fagskoleutdanningene. Dette gjelder spesielt studieplaner og tilbyders system for kvalitetssikring.

Mesterbrevnemnda utarbeider læreplanen som Folkeuniversitetet (FU) bruker. Det er denne planen FU har sendt NOKUT på forespørsel om å sende inn studieplan, men den tilfredsstillende ikke kravene for hva en studieplan skal inneholde. FU har informert NOKUT om at Mesterbrevnemnda er i gang med å utforme ny læreplan som FU skal bruke. Mesterbrevnemnda bruker begrepet *læreplan* om de planene

de står ansvarlig for å utarbeide. De stiller krav til at FU må utarbeide *undervisningsplan* basert på læreplanen. I møtet ble det avklart at det ikke er noe i veien for at FU utarbeider studieplan som ivaretar innholdet i *læreplanen* og som er i henhold til NOKUTs krav. FU kan gjøre endringer i studieplanen når det er nødvendig, bare de sikrer at innholdet i utdanningen sikrer kravene i læreplanen fra Mesterbrevnemnda.

I systembeskrivelsen for kvalitetssikringssystemet til FU, ser det ut til at kontakten med arbeidslivet/kandidatene er overlatt til Mesterbrevnemnda. I møtet ble det avklart at det vil være en fordel, sett fra nemndens side, at FU selv samarbeider med arbeidslivet og innhenter informasjon fra arbeidslivet og kandidatene, slik NOKUT krever.

Tabell 1 Utdanningstilbud

Utdanningens navn	<i>Folkeuniversitetets mesterfagskole</i>
Lærested	Oslo
Tilbys utdanningen på hel- og/eller deltid	Deltid
Tilbudets varighet på heltid (i år)	Ett år
Totalt antall forventede arbeidstimer for studentene	1400 - 1600
Antall fagskolepoeng	60
Antall studenter utdanningen er dimensjonert for	90 (fordelt på tre klasser)
Totalt årsverksinnsats for undervisningspersonalet knyttet til utdanningstilbudet.	1 (skoleåret 2013/14)
Forholdstall lærer/student	1:30

2.2 Gjennomstrømning

Tabell 2 Opptak og gjennomføring: mesterbrev tømmer, studiested Oslo

ÅR	OPPTAK			GJENNOMFØRING				
	På grunnlag av formell kompetanse	På grunnlag av realkompetanse	Totalt	Normert tid	Ikke normert tid	Aktive studenter	Frafall	Totalt
2008-2009*	13	0	13	6	7	6	7	13
2008-2010	10	0	10	8	2	8	2	10
2009-2010*	11	0	11	6	5	6	5	11
2009-2011	6	0	6	6	0	6	0	6
2010-2011*	7	0	7	5	2	5	2	7
2010-2012	6	0	6	4	2	4	2	6
2011-2012*	14	0	14	14	0	14	0	14
2011-2013	11	0	11	7	4	7	4	11

2012-2014**								
2012-2014								
2013***								
2014****								

*-Disse klassene startet undervisningen vår 2008

** Denne klassen startet undervisningen vår 2012 på modul 1, men pga få deltakere, startet de modul 2 i august 2013 med eksamen mai 2014.

*** Denne klassen er bare ferdig med Modul 1 – Etablering og ledelse. Modul 2 starter 19. august og eksamen finner sted mai 2015

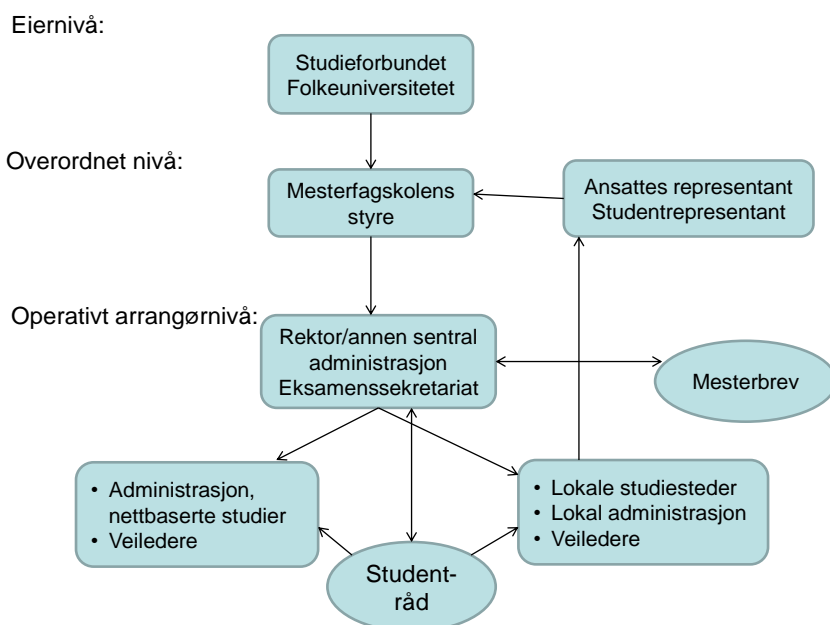
**** Opptak til høstens kurs pågår for tiden. Oppstart på modul 1 Etablering og ledelse starter 2. september – eksamen finner sted medio mai 2015. Modul 2 Faglig ledelse starter opp august 2015 med eksamen mai 2016.

NOKUTs kommentarer

I tabellen over er det ikke oppgitt tall for studenter etter 2011-2013. Vi synes de oppgitte tallene ser lave ut. I mottatte klasselister for høsten 2014, er det 15 og 17 tømmerstudenter fordelt i to klasser. I oversikten mottatt i mai 2014, var det totalt 41 tømmerstudenter ved studiestedet Oslo våren 2014. Vi er derfor usikre på om det oppgitte antallet er korrekt.

Tabellen viser at det er store ulikheter fra år til år når det gjelder frafall. Dette er forhold som vi forventer ville vært omtalt og diskutert i årsrapporten, noe som ikke er tilfelle.

2.3 Organisasjonskart

NOKUTs kommentarer til organisasjonskartet

Organisasjonskartet er misvisende fordi det ikke er et eget styre for Mesterfagskolen. Eier er Studieforbundet Folkeuniversitet og styret er landsstyret for Studieforbundet Folkeuniversitet.

2.4 Om tilbyders hjemmeside

NOKUT har gjennomgått tilbyders hjemmesider, www.folkeuniversitetet.no. Herfra kan det velges fra menyen «Yrke og utdanning» videre til «Mesterfagskolen», heretter benevnte som «Mesterfagskolen fra meny».

Ved å gå inn på www.mesterfagskolen.no kommer vi til det som fremstår som samme side som når vi bruker www.folkeuniversitetet.no. På begge sidene er det oppgitt at Mesterfagskolen er godkjent av NOKUT og støtteberettiget i Lånekassen. Dette er ikke korrekt. Noen utdanninger ved Mesterfagskolen er godkjent som fagskoleutdanning, men skolen i seg selv er ikke NOKUT-godkjent. Det skilles i liten grad mellom de utdanningene som er godkjent som fagskoleutdanninger og andre mesterbrevutdanninger. Under informasjon om studiet oppgis det riktignok at det foreløpig bare er byggfagene som har fått godkjenning for hele utdanningsløpet frem til Mesterbrev. På begge hjemmesider må det skilles tydelig mellom hva som er mesterutdanning og hva som er godkjent fagskoleutdanning i mesterfag.

Når NOKUT godkjenner fagskoleutdanninger godkjennes hele utdanningsløp. Det innebærer at «Etablering og ledelse» inngår i en godkjent fagskoleutdanning, men «Etablering og ledelse» er ikke i seg selv godkjent som fagskoleutdanning. På hjemmesidene kan studentene søke opptak til «Etablering og ledelse» eller «Faglig ledelse». Vi ser at «Etablering og ledelse» også tilbys med studiested i Spania. Spania er ikke godkjent av NOKUT som studiested. Det må komme tydeligere frem at dette ikke er studier godkjent av NOKUT, og at studiet ikke gir rett til fagskolepoeng eller lån/stipend i Lånekassen. Vi stiller oss spørrende til hvorvidt det kan skilles mellom hvem som er tatt opp til fagskoleutdanning og hvem som ikke er det i første del av utdanningen.

Tilbyder må skille mellom hva som er opptak til fagskoleutdanning og hva som er opptak til ikke godkjente mesterbrevutdanninger. Studenter som søker opptak til fagskoleutdanning skal ikke melde seg på kurs, slik det kan se ut som på hjemmesiden. Opptak til byggfagene må gjøres som ett opptak for hele utdanningen. Det må i tillegg benyttes samme navn på utdanningene som det navnet som er godkjent av NOKUT. «Etablering og ledelse» og «Faglig ledelse» inngår i fagskoleutdanningene, men disse er ikke navn på fagskoleutdanninger.

Det er i tillegg en del andre sider på nett som henviser til FU, herunder Spaniastudier og Mesterbrev. Disse sidene må også ha korrekt informasjon. Dette gjelder for eksempel sidene <http://www.hec.no/fuspania/> og <http://www.mesterspania.no/>.

På <http://www.folkeuniversitetet.no/sider/mesterfagskolen/om-studiet/side-id-10553/> er opptakskrav for utdanningen beskrevet, mens vi ikke kan finne at opptakskravene er oppgitt på <http://www.folkeuniversitetet.no/yrke-og-utdanning/fagskole/mesterfagskolen/kat-id-10201/>. Opptakskrav for utdanningen må beskrives på skolens hjemmesider.

Tilbyder bør gå i dialog med andre aktører som skriver om utdanningene til FU, herunder Mesterbrevnemnda, for å sørge for at informasjonen på de ulike sidene er enhetlig.

Vi kan videre ikke finne lenker til reglementet på skolens hjemmesider. Reglementet skal være lett tilgjengelig for studentene.

Hjemmesidene inneholder informasjon som kan føre til misforståelse om bruk av fagskolebegrepet.

Konklusjon

Tilbyder må

- fjerne misvisende informasjon på hjemmesiden om at skolen er godkjent fagskole
- skille tydelig på hva som er mesterutdanning og hva som er godkjent fagskoleutdanning i mesterfag
- skille på hva som er opptak til fagskoleutdanning og hva som er opptak til ikke godkjente mesterbrevutdanninger
- sørge for at søkere til fagskoleutdanning søker opptak til hele utdanningen
- benytte samme navn på utdanningene som det som er godkjent av NOKUT
- beskrive opptakskrav på begge hjemmesider
- la reglementet være lett tilgjengelig på hjemmesiden
- sørge for at det er klar og tydelige informasjon på siden <http://www.hec.no/fuspania/> eller <http://www.mesterspania.no/> om at studier tatt i Spania ikke gir rett til fagskolepoeng eller lån/stipend i Lånekassen

3 Innledende vurdering

Teksten i dette kapittelet er NOKUTs administrative vurdering av de grunnleggende forutsetningene som må være oppfylt for kunne tilby fagskoleutdanning. Noen av kravene vurderes både av NOKUTs administrasjon, og den sakkyndige komiteen. Der det forekommer «vi» i dette kapittelet, er det et uttrykk for NOKUTs administrasjon. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

3.1 Oppsummering

NOKUTs godkjenning av fagskoleutdanningene ble gitt til Mesterfagskolen AS som var eid av Studieforbundet Folkeuniversitetet. Fire måneder etter at Mesterfagskolen fikk godkjenningen, ble Mesterfagskolen AS oppløst og Folkeuniversitetets landsstyre skulle være styre for fagskolen. Styrets ansvar for fagskoleutdanningene er aldri blitt implementert i styrevedtektene til landsstyret. Landsstyret har heller aldri avholdt styremøte for Mesterfagskolen før i august i år. Vilkårene for NOKUTs godkjenning av fagskoleutdanningene er dermed ikke overholdt. Tilbyder har ikke et styre som har fungert som det øverste ansvarlige organet for fagskoleutdanning.

Skolens reglement har en del mangler. Det mest alvorlige er likevel at reglementet er vedtatt av rektor og ikke av styret slik NOKUT forutsetter. System for kvalitetssikring og årsrapporter har heller ikke vært behandlet av styret.

Behandling av søknader om godkjenning av fagskoleutdanning blir gjort på grunnlag av skriftlig dokumentasjon. Institusjonsbesøk inngår ikke i denne godkjenningsprosessen. NOKUTs godkjenninger baseres på tillit til at tilbyder faktisk forvalter godkjenningen slik det er beskrevet i søknaden og rapporten. Vi forutsetter at utdanningen til enhver tid drives i henhold til gjeldene lover og forskrifter. I denne revideringen er det fremkommet grove eksempler på at tilbyder ikke har forvaltet utdanningen i tråd med godkjenningen.

Vi mener at tilbyder har misbrukt NOKUTs tillit. Selv om den skriftlige dokumentasjonen utbedres, vil vi ha liten tillit til at tilbyder vil drive utdanningen i henhold til gjeldene lover og forskrifter.

3.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

3.2.1 Krav i fagskoleloven med forskrifter

- (1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:
- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.
  - b) System for kvalitetssikring
  - c) Organisasjon og ledelse. Det er tilbyders styre som er ansvarlig for utdanningen.
  - d) Studentenes læringsmiljø og rettigheter.
  - e) Vitnemål.
  - f) Reglement. Reglementet skal fastsette studentenes rettigheter og plikter, og være utformet slik at det sikrer lik og upartisk behandling.
  - g) Klageinstans. Styret selv fastsetter regler for klagebehandling. Minst én student skal være medlem i klageinstansen.

Vurdering

Grunnlag for opptak

Grunnlag for opptak blir vurdert i kapitlet med sakkyndig vurdering.

Organisasjon og ledelse

Dokumentasjon lagt ved egenrapporten

I egenrapporten er det oppgitt at Folkeuniversitetets mesterfagskole eies av Studieforbundet Folkeuniversitetet. Studieforbundet Folkeuniversitetet er et godkjent studieforbund med organisasjonsnummer 971 436 891 i Enhetsregisteret. Styret for Folkeuniversitetets mesterfagskole er Folkeuniversitetets landsstyre, og det er oppgitt at når styret behandler saker som omhandler fagskoleutdanning, utvides styret med student- og ansattrepresentant som har møte-, tale- og forslagsrett. Det er lagt ved en liste med navn og kontaktinformasjon til styremedlemmene, men de styremedlemmene som er registrert i Enhetsregisteret, samsvarer kun delvis med denne oversikten. På institusjonsbesøket bekreftet styreleder at listen med styremedlemmer som ble sendt NOKUT er korrekt og at endringer i styret ikke er oppdatert i Enhetsregisteret. Tilbyder må sørge for at endringer i styret meldes til Enhetsregisteret.

I egenrapporten er det lagt ved styrevedtekter gjeldene fra landsmøtet 2013. Styrets ansvar for fagskoleutdanning er kun omtalt i § 5–2. Her oppgis det at landsstyret, da supplert med en ansatt- og

en studentrepresentant, utgjør styret i så vel eksisterende som eventuelt fremtidige NOKUT-godkjente fagskoleutdanninger. Studentrepresentant med vara velges av studentene, mens ansattrepresentant med vara velges av og blant de ansatte ved den avdelingen som tilbyr og administrerer fagskoleutdanningen. Det innkalles til styremøter i fagskolene ved behov og minst én gang i året, og ansatt- og studentrepresentanten deltar på den delen av møtet som omhandler fagskoleutdanning.

Som vedlegg til styrevedtektene er det lagt ved «Vedtakter for Folkeuniversitetets mesterfagskole» som omhandler styrets ansvar for fagskoleutdanning. Det er oppgitt at disse vedtektene skal legges frem for styret 28. august 2014.

Omorganisering og nedleggelse av aksjeselskap

På institusjonsbesøket fremkom det at det har vært endringer i organisasjonen etter at NOKUT godkjente fagskoleutdanningene. På institusjonsbesøket kunne verken ledelsen eller styreleder gjøre rede for når aksjeselskapet ble oppløst. På direkte spørsmål ved om NOKUT var blitt informert om endringen, var svaret nei. Dagen etter institusjonsbesøket fant vi likevel dokumentasjon i våre arkiver om at NOKUT ble informert. I en e-post fra rektor av 3. november 2014, mottok NOKUT kopi av brevene i saken. Både generalsekretær og styreleder var involvert i endringene.

Utdanningene ble godkjent av NOKUT 16. juli 2007. I brev datert 21. november 2007 opplyser Studieforbundet Folkeuniversitetet, ved generalsekretæren, at de ønsker en omorganisering hvor de vil utvikle aksjeselskapet. Studieforbundet Folkeuniversitetet skal fortsatt være eier av Mesterfagskolen, men Folkeuniversitetets landsstyre skal være styre for Mesterfagskolen. NOKUT ber om å få tilsendt styrevedtekter og nytt organisasjonskart. Det oppgis i nytt brev fra Studieforbundet Folkeuniversitetet at styret skal forholde seg til de samme vedtektene som det opprinnelige styret, og disse vedtektene ble sendt NOKUT som et vedlegg til vedtektene for Studieforbundet Folkeuniversitetet. I e-post fra NOKUT datert 31. januar 2008, ble det påpekt at det i den mottatte dokumentasjonen kunne virke som om det både var ett ansvarlig styre for Mesterfagskolen og ett styre for Studieforbundet Folkeuniversitetet. Studieforbundet Folkeuniversitetet ble bedt om å rette opp i forhold som kunne være misvisende. I brev til NOKUT datert 04. februar 2008, blir det presisert at Folkeuniversitetets landsstyre er ansvarlig styre for Mesterfagskolen, og det ble lagt ved revidert styrereglement gjeldene fra 1. januar 2008. I brev av 8. februar 2008 bekreftes det at NOKUT ikke har merknader til den nye organiseringen.

De reviderte styrevedtektene fra 1. januar 2008 er ikke lagt ved egenrapporten til NOKUT. Under institusjonsbesøket kunne ikke styret eller ledelsen huske at det var utformet reviderte vedtekter ved omorganiseringen av virksomheten. Dette gir grunn til å tro at disse vedtektene aldri ble implementert i vedtektene for landsstyret.

Styremøter

I forkant av institusjonsbesøket ba NOKUT om å få tilsendt styreprotokoll for de tre siste årene. Det ble lagt ved protokoll for styremøte avholdt 28. august 2014 og et skriv hvor det oppgis at det ikke ble avholdt særskilte styremøter for Mesterfagskolen i 2012 eller 2013. Det oppgis videre at

Mesterfagskolen forsøkte å få til et møte i både 2012 og 2013, men dette viste seg praktisk umulig. Situasjonen for Mesterfagskolen ble imidlertid jevnlig rapportert og orientert om til landsstyret, som også var – og er – styret for Mesterfagskolen (+ ansatte-

og studentrepresentant). Det er også verdt å påpeke at det i denne perioden ikke ble meldt inn saker til styret i Mesterfagskolen.

På institusjonsbesøket hadde vi møte med styreleder og ett styremedlem. Styreleder oppgav at han har vært styreleder i ti år. Styret har i denne perioden behandlet økonomi/regnskap for Mesterfagskolen i ordinære styremøter, men styreleder kunne ikke huske at det noen gang hadde blitt innkalt til styremøte for Mesterfagskolen før i august i år (2014). Årsrapporter og reglement for fagskolen er aldri blitt behandlet av styret.

Styremøtet 28. august 2014

Styremøtet 28. august 2014 er det første hvor det er innkalt til styremøte for Mesterfagskolen. I protokoll for styremøtet fremkommer følgende:

MF-01-2014: Godkjenning av innkalling

Vedtak: Innkalling og saksliste godkjent

MF-02-2014: Regnskap

Vedtak: Regnskap per juni 2014 tatt til orientering

MF-03-2014: Styrevedtekter for Mesterfagskolen

Vedtak: Styrevedtektene for Mesterfagskolen godkjennes.

MF-04-2014: Informasjon om Mesterfagskolen

Vedtak: Informasjon om Mesterfagskolen tatt til orientering

I protokollen fra styremøtet fremkommer det altså at styrevedtekter for Mesterfagskolen ble godkjent av styret den 28. august 2014. Dette ble også bekreftet i møtet med styret. Vedtektene det siktes til er de samme som ble lagt ved som vedlegg til styrevedtektene for landsstyret i egenrapporten. I § 4-1 i vedtektene for landsstyret står det følgende: «Forslag til endringer av vedtektene må sendes landsstyret senest 12 uker før landsmøtet». NOKUT tolker dette slik at det kun er *landsmøtet* som kan vedta endringer i styrevedtektene. Styrets vedtak om godkjenning av styrevedtekter for Mesterfagskolen er derfor ikke gyldig.

Det er uklart hvilken informasjon styret tok til orientering i styremøtet. I egenrapporteringen mottok NOKUT systembeskrivelse for kvalitetssikringssystemet for Mesterfagskolen, og på fremsiden av dette dokumentet er det oppgitt at det legges frem for styret 28. august 2014. Dette dokumentet ble vist styreleder. Han mente å ha sett deler av innholdet tidligere, men han kjente ikke igjen dokumentet og bekreftet at systembeskrivelsen ikke har vært behandlet av styret.

Om styrets ansvar for fagskoleutdanning

Fagskoleloven tillegger styret ansvar for visse oppgaver. Dette henger sammen med at styret er det øverste ansvarlige styringsorganet for fagskoleutdanningen, og både er økonomisk og juridisk ansvarlig for utdanningen.

Styrevedtektene skal eksplisitt vise oppgavene og ansvaret styret har for fagskoleutdanningen, slik at hvert styremedlem aldri er i tvil om dette ansvaret.

Styrets ansvar:

- Styret skal ha ansvar for at opplysningene som blir gitt til NOKUT og til utdanningsøkende er korrekte og fullstendige. Dette gjelder både informasjon i studiekontrakter og informasjon gitt på Internett.
- Styret skal ha det overordnede ansvaret for studieplanen og for gjennomføringen av utdanningen i henhold til planen. Styret har også ansvar for kvalitetssikring av utdanningen.
- Den administrative og faglige ledelsen ansettes av styret.
- Styret skal ha ansvar for studentenes læringsmiljø, herunder det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet.
- Styret har ansvar for å samarbeide med et eventuelt studentorgan om læringsmiljøet.
- Styret har ansvar for selv å behandle klager, eller for å oppnevne en særskilt klagenemnd.
- Det er styrets ansvar at alle vilkår for eventuelle statlige tilskudd overholdes, og at virksomheten forøvrig drives i samsvar med gjeldende lover og regler.

I styrevedtektene for Mesterfagskolen omtales noen av ansvarsområdene over. Selv om styrets godkjenning av disse vedtektene ikke er gyldig, vil vi likevel påpeke mangler i bestemmelsen om klagenemnd. Det oppgis at styret er ansvarlig for at det opprettes en klagenemnd. For det første må det fremkomme i styrevedtektene at styret er ansvarlig for klagebehandling. Styret kan behandle klager selv eller opprette en klagenemnd. Styret skal altså stå fritt til å bestemme om de skal behandle klager selv eller opprette en klagenemnd. Om det står i vedtektene at styret skal opprette klagenemnd, fratras styret myndigheten til å bestemme hvordan klager skal behandles. På institusjonsbesøket ble styret spurt om når klagenemnden ble oppnevnt. Det fremkom da at det aldri har blitt oppnevnt noen klagenemnd av styret, selv om det vises til denne klagenemnden i reglementet og i rutiner for klagebehandling. Dersom styret velger å opprette klagenemnd, skal oppnevningen med nemndens sammensetning og mandat legges ved reglementet.

Til tross for at det i § 5–2d i landsstyrets vedtekter er en bestemmelse om at det skal innkalles til styremøter i fagskolene ved behov og minst én gang i året, har det ikke vært avholdt styremøte før i august i år. I møtet med styret fremkom det at styret aldri har lagt til rette for samarbeid med studentorgan, og de ganger styret har behandlet saker om fagskoleutdanninger, har dette kun dreiet seg om økonomi.

I reglementet er det oppgitt at dette ble vedtatt av rektor 30. juni 2014 etter fullmakt fra styret. I møtet med styret ble det spurt om hvilke fullmakter som var delegert til rektor. Ifølge styreleder er det aldri blitt fattet vedtak om oppgaver som skal delegeres til rektor, men det har vært praksis at flere oppgaver er blitt ivaretatt av rektor. Styret har ikke vedtatt reglementet. Å vedta et reglement er en oppgave som ikke kan delegeres til andre.

Vilkårene for NOKUTs godkjenning av fagskoleutdanningene er ikke overholdt. Tilbyder har ikke et styre som har fungert som det øverste ansvarlige organet for fagskoleutdanning. Styrevedtektene omtaler heller ikke styrets ansvar for fagskoleutdanningene.

Konklusjon om styreordningen

Tilbyders styringsordning tilfredsstillende ikke kravene i fagskoleloven og tilhørende forskrifter.

Studentenes læringsmiljø og rettigheter

Det kommer ikke frem i styrevedtektene at styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø og at styret samarbeider med studentorganet om forhold som berører læringsmiljø, helse, sikkerhet og velferd.

Vitnemål

Tilbyders mal for vitnemål inneholder ikke all nødvendig informasjon. Det er en overgangsordning for implementering av læringsutbyttebeskrivelser, men fra 1. januar 2015 må læringsutbyttebeskrivelsene føres på vitnemålet. Emner og karaktersystemet som benyttes (A-F eller «bestått» / «ikke bestått») må fremkomme av vitnemålet.

Det er oppgitt at vitnemålet utstedes av Folkeuniversitet Mesterfagskolen. Navnet til tilbyder er registrert som Studieforbundet Folkeuniversitet i Enhetsregisteret, og dette navnet må fremkomme på vitnemålet. Mesterfagskolen er ikke lenger registrert i Enhetsregisteret.

Reglement

Reglementet er ikke godkjent av styret og er derfor ikke gyldig. Vi velger likevel å kommentere innholdet i reglementet. Vår vurdering er ikke uttømmende.

Klagebehandling

Klagebehandling er omtalt i reglementets kapittel 1, kapittel 2 § 9, og det oppgis klagemulighet og klagefrister for flere av bestemmelsene som kan påklages. I tillegg er det informasjon om klagebehandling i vedlegg 6, «Rutiner for klagebehandling». Vi velger å kommentere dette, selv om vi har fått bekreftet at det ikke eksisterer en klagenemnd oppnevnt av styret.

For flere bestemmelser i reglementet er det ikke oppgitt hvem som fatter vedtak. I informasjonen som gis om klagebehandling i vedlegg 6, blandes det sammen hva som er klager/evalueringer og hva som er tilbakemeldinger til skolen. Det er uklart hva som menes med *uberettiget klage*, men dette skyldes muligens at det ikke skiller mellom tilbakemeldinger til skolen og klager på enkeltvedtak. På institusjonsbesøket fremkom det imidlertid at skolen bruker begrepet *klagenemnd* om instansen som behandler klager på karakter. Ved klage på karakter skal det opprettes ny sensur, og slike klager skal ikke behandles av en klagenemnd.

Beskrivelsen av hvordan klager skal behandles er ikke korrekt. I denne vurderingen velger vi å informere om hva som er rett saksgang i klagebehandling, istedenfor å påpeke alle mangler i mottatt dokumentasjon.

Vi anbefaler at alle bestemmelser om klagebehandling samles i ett kapittel, og at det her gis informasjon om hvordan studenten skal gå frem for å klage, saksgangen i klagebehandlingen, hvem som behandler klager og hvilke klagefrister som gjelder. I reglementet kan det da vises til denne bestemmelsen for alle vedtak som kan påklages.

Det må fremkomme at avgjørelser om opptak, vurdering, søknad om fritak eller særskilt tilrettelegging av eksamen og disiplinærsanksjoner skal behandles etter reglene om enkeltvedtak i forvaltningsloven.

Det skal informeres om at det alltid gis begrunnelse for avslag og andre typer vedtak som er uheldige for søker/student. Begrunnelsen skal gis samtidig med at vedtaket fattes. I de tilfeller begrunnelse ikke

gis når vedtaket fattes, for eksempel ved karakterfastsetting, kan studenten fremsette krav om begrunnelse så lenge klagefristen gjelder (tre uker).

Studentene skal ha en klagefrist på minst tre uker fra hun/han er gjort kjent med vedtaket. I de tilfellene hvor studenten ber om en begrunnelse for vedtaket, begynner klagefristen å løpe på nytt fra begrunnelsen er gitt.

Klage på vedtak stiles til den instansen som har truffet vedtaket. Dette er bakgrunnen for at det må fremgå av reglementet hvem som fatter de ulike vedtakene i første instans. Førsteinstansen kan oppheve eller endre vedtaket til gunst for klager. Hvis klagen fra studenten ikke tas til følge av den som har truffet vedtaket, skal saken behandles og avgjøres av klageinstansen. Klagen skal automatisk sendes videre til klageinstansen dersom klageren ikke får medhold av den som har fattet vedtaket. Klageinstansen er alltid en annen instans enn den som har fattet vedtaket. Dette må også komme klart frem av reglementet, slik at studentene vet hvordan klager behandles.

Klageinstansen skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Vedtak fattet av klageinstansen er endelig. I en klagesak skal det alltid gis begrunnelse for vedtaket, jf. forvaltningsloven § 24, andre ledd.

Annultering eller bortvisning fra eksamen ved fusk, eller forsøk på fusk, regnes som en disiplinærsanksjon. Lov om fagskoleutdanning § 6 fastslår at disiplinærsanksjoner skal være saklig begrunnet. Det må fremgå av reglementet hvem som fatter vedtak om bortvisning eller lignende, og på hvilket grunnlag. Studenten har rett til å forklare seg før vedtaket fattes, og skal få begrunnelse for den disiplinære sanksjonen når vedtaket fattes. Det må fremgå av reglementet hvem som er klageinstans, og hvilken rett til støtte og hjelp studenten har under en klagesak.

Opptak

Under opptakskrav er det oppgitt at studentene må ha IKT-ferdigheter som beskrevet i læreplanen. Krav om IKT-ferdigheter kan ikke inngå i det formelle opptakskravet, da fagskoleutdanning bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, jf. fagskoleloven § 1. Med krav til IKT-ferdigheter som opptaksgrunnlag ligger utdanningen over det nivået som er definert i fagskoleloven. Det er usikkert om det med hensyn til dette opptakskravet siktes til læreplanen fra videregående skole eller læreplanen for fagskoleutdanningen. Dersom det siktes til læreplanen for mesterbrev tømmer, så inngår IKT-forkurs i denne planen. Gjennom dette forkurset bør studenten oppnå nødvendige ferdigheter. Om dette ikke er tilfelle, kan skolen vurdere å holde opptaksprøve hvor IKT-ferdigheter testes. Dersom bestått opptaksprøve skal være en forutsetning for opptak, må det gis klare retningslinjer for når en søker er kvalifisert og ikke.

Det må fremkomme i reglementet hvem som fatter vedtak om opptak, at søkere som får avslag har rett til begrunnelse for vedtaket og at begrunnelsen skal gis når vedtaket fattes. Opptaksreglementet må dessuten inneholde en bestemmelse om dokumentasjon, slik at det fremgår klart hva søkere med formell utdanning skal legge ved søknaden, samt hva som kreves av dokumentasjon ved realkompetansevurderinger. Vi viser også til den sakkyndige vurderingen av opptakskrav i kapittel 4.

Realkompetansevurdering

Informasjonen som gis under overskriften «Realkompetansevurdering» omhandler fritak og godskrivning av utdanning, og ikke realkompetansevurdering. Formålet med en

realkompetansevurdering er å ta stilling til om en student uten formell kompetanse (i tilbyders tilfelle fag/svennebrev i minst ett av de godkjente mesterfagene) har tilegnet seg nødvendige forkunnskaper og ferdigheter på annen måte. Realkompetansevurderingen må inneholde retningslinjer som sier noe om hvilke andre typer erfaringer som anses som relevante og som kan erstatte videregående opplæring – for eksempel annen utdanning, relevant praksis eller frivillig arbeid. Retningslinjene for realkompetansevurdering må inneholde mer enn bare alder og et visst antall år i yrkeslivet.

Ordensreglement

I ordensreglementet henvises det til fagskoleloven for regler om saksbehandling i disiplinærsaker. I fagskoleloven § 6 står det at vilkårene for disiplinære sanksjoner skal fremgå av reglementet. Studentene skal med enkelhet kunne finne den informasjonen de har behov for i reglementet, og da er det ikke tilstrekkelig å vise til fagskoleloven. Bestemmelsen i ordensreglementet om å melde fra om fravær kan utelates, dersom dette ikke medfører disiplinære sanksjoner. Vi viser forøvrig til vår vurdering/informasjon om klagebehandling for disiplinære sanksjoner.

Eksamensreglement

Reglementet inneholder informasjon om hvilke eksamens- og vurderingsformer skolen benytter, og hvordan kunnskapene og ferdighetene vurderes (karakterer eller «bestått» / «ikke bestått»). Beskrivelsen av karaktersystemet A–F samsvarer ikke med beskrivelsene fra Universitets- og Høgskolerådet (http://www.uhr.no/utdanning/karakterpanel_1). Tilbyder kan ikke legge andre prinsipper til grunn for bruken av det nasjonale karaktersystemet.

Når det gjelder adgang til å gå opp til eksamen, er det uklart hva som menes med at studenten «[h]ar gjennomført tre eller færre eksamensforsøk i den aktuelle enkelteksamen». Dette må klargjøres slik at det blir tydelig hvor mange ganger en student kan avlegge eksamen. Det står videre at studenten må ha bestått prosjektoppgaven for å kunne fremstille seg til eksamen. I punkt 14 b), fremkommer det at det i modul to er to delprøver i tillegg til prosjektoppgaven. Dersom disse delprøvene også må være bestått før studenten kan gå opp til eksamen, må dette komme tydelig frem i reglementet.

Ved eksamen vil fusk, eller forsøk på fusk, medføre at eksamensinspektøren bortviser studenten fra eksamen. Vi anbefaler at bestemmelsen endres slik at studenten gjøres oppmerksom på mistanke om fusk, men gis anledning til å fullføre eksamen. Dersom studenten skulle få medhold i en eventuell klage, vil hun/han slippe å gå opp til eksamen på nytt dersom hun/han har fått anledning til å fullføre.

Ved særskilt tilrettelegging av eksamen, må det fremkomme hvem som fatter vedtak og hvilke klagemuligheter studenten har.

Informasjonen om eksamensavviklingen, slik som fremmøte, regler for skriftlig eksamen, avvikling, merking av besvarelse og hjelpemidler, bør flyttes til studieplanen eller til en studiehåndbok. Slike bestemmelser behøver ikke å stå i reglementet.

Av egenrapporten fremkommer det at prosjektoppgaven består av flere innleveringer hvor det gis karakter. Det må utarbeides tydelige retningslinjer for hvordan de ulike karakterene vektet når prosjektoppgaven skal karakterettes. Enhver vurdering som har betydning for fremdrift i utdanningen, eller retten til å ta avsluttende eksamen, er i prinsippet en avsluttende vurdering jf. fagskoleloven § 7 andre ledd, og skal omfattes av reglementet. Av dette følger det at studentene har klagerett på alle delprøver og vurderinger som inngår i prosjektoppgaven. Det er også oppgitt at resultatene av

delprøve to inngår som et element i karakterfastsettingen, dersom lokal veileder er i tvil med hensyn til vurdering av prosjektoppgaven. Tilbyder må utforme klare regler for hvorvidt delprøvene skal inngå i vurderingen av prosjektoppgaven, og hvordan de i tilfelle skal vektes.

Konklusjon om reglementet

Tilbyders reglement tilfredsstillende ikke kravene i fagskoleloven og tilhørende forskrifter.

Klageinstans

I fagskoletilsynsforskriften stilles det krav om at det skal være en studentrepresentant med personlig vara i klageinstansen. Hos tilbyder oppgis det at en særskilt klagenemnd er klageinstans. Dette er ikke tilfelle, da en klagenemnd aldri er blitt oppnevnt av styret.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravene ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- sørge for at rett styre er registrert i Enhetsregisteret
- utforme og implementere vedtekter hvor styrets ansvar for fagskoleutdanning er ivarettatt
- sørge for at styret fungerer som det øverste ansvarlige organet for fagskoleutdanning og behandler saker som gjelder fagskoleutdanning, slik som reglement, system for kvalitetssikring, årsrapporter og studieplaner
- utforme mal for vitnemål som gir all nødvendig informasjon
- omarbeide bestemmelser om klager i reglementet
- oppnevne klagenemnd dersom klager skal behandles av en slik instans
- endre opptaksbestemmelser
- endre ordensbestemmelser
- gjøre nødvendig endringer i eksamensreglementet

3.3 System for kvalitetssikring (§ 5-1)

3.3.1 Systembeskrivelse

(1) Tilbyder skal ha en systembeskrivelse som består av de ulike elementene i kvalitetssikringssystemet og viser sammenhengen mellom disse. Beskrivelsen skal omfatte ansvarsforhold og rapporteringslinjer, og det skal fremgå hvordan informasjonen systemet fremskaffer blir brukt til å utvikle og forbedre utdanningene.

NOKUT har ikke tidligere vurdert tilbyders system for kvalitetssikring. Etter innføring av NOKUTs retningslinjer for kvalitetssikring om godkjenning etter lov om fagskoleutdanning av 26. januar 2009, ble det stilt krav om at alle fagskoletilbydere skulle ha på plass et system for kvalitetssikring innen 26. januar 2010.

Det er i Mesterfagskolens egenrapport lagt ved en systembeskrivelse for kvalitetssikringssystemet hvor det på forsiden er oppgitt at beskrivelsen fremlegges styret den 28. august 2014. Dette er etter fristen for egenrapporteringen. På institusjonsbesøket fremkom det at systembeskrivelsen ikke ble

behandlet av styret. Kvalitetssikringssystemet skal vedtas av styret. I kapittel 3.2 i systembeskrivelsen oppgis det at «rektor har på styrets vegne det overordnede ansvaret for Mesterfagskolen. Han rapporterer direkte til styret». Det er styret som må ha det overordnede ansvaret for fagskoleutdanningen; dette kan ikke delegeres til rektor. På institusjonsbesøket ble det også opplyst om at styret aldri har fattet vedtak om oppgaver som skal delegeres til rektor, men at det har vært praksis at flere oppgaver er blitt ivaretatt av rektor. I og med at systembeskrivelsen ikke er vedtatt av styret, anser vi den ikke som gyldig. Vi har derfor ikke foretatt en grundig vurdering av systembeskrivelsen, men velger å kommentere noen hovedpunkter.

I systembeskrivelsen vises det til at kvalitetssikringssystemet er tilknyttet NOKUTs retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning. Kravene fra NOKUTs retningslinjer er mer eller mindre limt inn i kapittel 1. Disse retningslinjene utgikk den 12. desember 2013 da fagskoletilsynsforskriften ble vedtatt. Om det er ønskelig å vise til bestemmelser som regulerer fagskoleutdanning, må det sikres at det til enhver tid vises til gjeldene bestemmelser.

I systembeskrivelsens kapittel 2, er det oppgitt at Mesterbrevnemnda har ansvaret for læreplanene, og at kvalitetssikringssystemet er Mesterfagskolens redskap for å kunne evaluere kvaliteten i utdanningen og for å gi Mesterbrevnemnda tilbakemeldinger på læreplanen. Det er positivt at det eksisterer et system for tilbakemeldinger til Mesterbrevnemnda, men tilbyder er selv ansvarlig for sine egne studieplaner. Det må derfor utarbeides rutiner for å sikre at tilbyderes egne studieplaner holdes oppdatert.

Når det gjelder innhenting av informasjon fra yrkeslivet, vises det til at rektor foretar en henvendelse til Mesterbrevnemnda for å få statistikk fra undersøkelser om tidligere studenter. Tilbyder må i tillegg etablere samarbeid og rutiner for innhenting av informasjon fra eksterne aktører innen yrkesfeltet.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- sikre at styret godkjenner system for kvalitetssikring og at styret har det overordnede ansvaret for gjennomføringen av kvalitetssikringen på utdanningen
- sikre at det til enhver tid vises til gjeldende bestemmelser
- sørge for at det utarbeides rutiner for å kvalitetssikre at egne studieplaner til enhver tid holdes oppdaterte
- etablere samarbeid og rutiner for innhenting av informasjon/tilbakemeldinger fra eksterne aktører innen yrkesfeltet som en del av kvalitetsarbeidet ved skolen

3.3.2 Årsrapport

(5) Ledelsen skal årlig utarbeide en rapport til styret med en overordnet vurdering av utdanningskvaliteten i utdanningene.

Vurdering

Årsrapporter som er lagt ved Mesterfagskolens egenrapport har ikke blitt behandlet av styret. Vi har derfor ikke foretatt en grundig vurdering av rapportene, men velger å kommentere noen hovedpunkter.

Det er lagt ved en mal for årsrapport, men denne ser ikke ut til å være tatt i bruk ennå. Årsrapporten for 2012 fremstår som et referat, og sier lite om hvilken informasjon som er samlet inn. Årsrapporten for 2013 viser i større grad til informasjon som er samlet inn, og den inneholder noen kommentarer til eksempelvis strykprosent, hvor det konkluderes med at svak oppmøteprosent er hovedårsak til svake karakterer. Det er ikke utformet forslag til tiltak eller tatt stilling til om tiltak er nødvendig. Det er en oversikt over klager på sensur, og flere studenter har fått medhold i sine klager. Dette burde vært kommentert og analysert.

Tilbyder må fortsatt jobbe med å se den informasjonen som er innhentet i evalueringer og lignende i sammenheng, og sørge for at informasjonen inngår i en helhetlig analyse/vurdering av kvaliteten på selve innholdet i utdanningen. Vurderingen bør tegne et bilde av utdanningenes styrker og svakheter, samt eventuelle forbedringspunkter. Dette gir i sin tur et grunnlag for handling og tiltak for forbedring og utvikling av utdanningen. Årsrapporten er skolens eget redskap i kvalitetsarbeidet, og skal holde styret orientert om kvaliteten i utdanningene og gjennomføringen av disse. Årsrapporten, og hvilke tiltak som skal iverksettes i det videre kvalitetsarbeidet, skal være tilgjengelig for studenter og ansatte. Årsrapporter skal godkjennes av styret.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- sikre at styret godkjenner årsrapporter
- jobbe for at informasjonen som er innhentet i evalueringer inngår i en helhetlig analyse og at det iverksettes tiltak for forbedring og utvikling av utdanningen
- sørge for at årsrapporter gjøres tilgjengelige for studenter og ansatte

4 Sakkyndig vurdering av fagskoleutdanningen *mesterbrev tømrer*

Teksten i dette kapitlet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

4.0 Oppsummering

Målet for utdanningen *mesterbrev tømrer* er at kandidatene skal kunne søke mesterbrev etter endt utdanning. Folkeuniversitetet (FU) har en samarbeidsavtale med Mesterbrevnemnda, og læreplanen som er utarbeidet av Mesterbrevnemnda benyttes som læreplan i utdanningen. Utdanningen har det innholdet som er nødvendig for å kunne kvalifisere for mesterbrev. NOKUT stiller imidlertid krav om at fagskoletilbydere skal utarbeide egne studieplaner som tydelig viser utdanningens innhold og oppbygning. Fra 2015 er det krav om at læringsutbyttebeskrivelser skal implementeres i all fagskoleutdanning. Vi presiserer at dette gjelder for alle tilbyders godkjente fagskoleutdanninger, selv om vi kun vurderer utdanningen *mesterbrev tømrer* her. Fristen for å få på plass læringsutbyttebeskrivelser utgår mens utkastet til rapport er på tilsvar hos tilbyder. FU må utarbeide en studieplan med læringsutbyttebeskrivelser for utdanningen som helhet og for hvert emne som inngår i utdanningen. Flere av kravene i den sakkyndige vurderingen kan ikke vurderes som tilfredsstillende før dette er på plass.

I fagskoletilsynsforskriften stilles det er krav om at utdanningen skal ha en faglig og en pedagogisk ansvarlig på plass innen 12. desember 2014. Tilbyder har oppgitt hvem som er pedagogisk og faglig ansvarlig, men det er ikke dokumentert at deres faglige og pedagogiske ansvar for utdanningen er implementert i virksomheten.

Tilbyder kan ikke dokumentere annet samarbeid med yrkesfeltet enn samarbeidet med Mesterbrevnemnda. Som fagskoletilbyder plikter FU å etablere samarbeidsavtaler med aktører i yrkesfeltet og å delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vi har merket oss at skolen tilbyr utdanningene sine mer i tråd med hva som forventes av kurs, enn med hva som forventes av utdanninger. Fagskolen må bli flinkere til å skille mellom kurs og utdanninger i fremtiden. En helhetlig pedagogisk forståelse er også noe som savnes hos tilbyder. Komiteen er ikke i tvil om at det er mye godt faglig arbeid som utøves ved skolen. Det er likevel ikke tilstrekkelig å ha gode intensjoner. Enhetlige rutiner må etableres for å sikre at studentene ivaretas faglig og pedagogisk i fremtiden.

For å sikre at studentene får god læring, er lærernes kompetanse og tilsetningsforhold viktige suksessfaktorer. Vi har sett at skolen stort sett drives av innleid undervisningspersonell på korttidskontrakter. Flere av våre mål- punkter peker på forhold som i denne sammenhengen må gjennomgås i organisasjonen, sammen med tydelige krav for hva som forventes av de ulike rollene ved skolen.

4.1 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

4.1.1 Opptak

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:

a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Vurdering

I egenrapporten og i «reglementet» er det opplyst om hva som er opptakskravene for utdanningen, nemlig «[f]ullført og bestått fagopplæring med fag-/ svennebrev i minst ett av de godkjente mesterfagene, samt IKT ferdigheter [sic] som beskrevet i læreplan». Vi mener fag-/svennebrev er tilfredsstillende som formelt opptakskrav. Dette er også i henhold til kravene Mesterbrevnemnda stiller for å kunne søke mesterbrev.

Når det gjelder henvisning til «læreplan» i reglementet, må det presiseres om det er snakk om læreplan for utdanningsprogram i videregående skole eller læreplanen for fagskoleutdanningen. Som nevnt i innledende vurdering (kapittel 3.2.1), kan ikke IKT-ferdigheter være en del av det formelle opptakskravet.

Det fremgår av reglementet at man kan søke opptak til enkeltmoduler på bakgrunn av realkompetanse, og at «[f]or slike opptak gjelder individuell innpassing og dokumentert arbeidserfaring, avhengig av hvilken modul som søkes». Dette er ikke opptak på grunnlag av realkompetansevurdering, men bestemmelser om hvordan en student kan søke fritak for deler av utdanningen. Det må utformes bestemmelser om opptak på grunnlag av realkompetansevurdering.

Det fremkommer i reglementet og på hjemmesiden at opptak skjer ved påmelding, og at påmeldingen må være mottatt innen fristen som fremkommer av påmeldingsskjemaet. Begrepene påmelding og søknad benyttes om hverandre i «reglementet». Tilbyder må benytte begrepet *søknad*, ettersom en fagskoleutdanning er noe man søker opptak til, ikke et kurs man melder seg på.

Konklusjon

Nei, kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- utforme bestemmelser om opptak på grunnlag av realkompetansevurdering
- presisere begrepet «læreplan» i opptakskravet
- fjerne bestemmelsen om IKT-ferdigheter som en del av det formelle opptakskravet
- beskrive opptaksprosedyren på hjemmesidene
- benytte begrepet «søknad» istedenfor «påmelding» i informasjonen om opptak til fagskoleutdanning

4.1.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

NOKUT har understreket betydningen av nært samarbeid med yrkesfeltet ved at dette kravet er definert som en grunnleggende forutsetning for å drive fagskoleutdanning. Tilknytningen er viktig for å sikre at det læringsutbyttet studentene har etter endt utdanning er i tråd med yrkesfeltets behov for kompetanse. Dette kravet henger altså sammen med § 3-2 om læringsutbyttet.

Som vedlegg til egenrapporten har FU lagt ved samarbeidsavtale med Mesterbrevnemnda. I avtalen oppgis det at FU er Mesterbrevnemndas leverandør av mesterbrevkurs og -utdanninger. Det er opprettet et kontaktutvalg med to medlemmer fra hver av partene. Kontaktutvalget skal ivareta gjensidig informasjon tilknyttet Mesterfagskolen. Det lages referater fra møtene og det utarbeides årsrapporter. Disse skal legges frem for Mesterbrevnemnda og Mesterfagskolens styre til orientering. I avtalen er det også en bestemmelse om at Mesterbrevnemnda foreslår sensorer og klagenemnd, og at Mesterfagskolens styre velger blant disse og foretar den endelige oppnevningen.

Vi viser til vurderingene av de grunnleggende forutsetningene i kapittel 3, hvor det fremkommer at styret for Mesterfagskolen ikke har avholdt styremøter før i august i år (2014). Vi antar derfor at årsrapportene ikke har vært lagt frem for Mesterfagskolens styre og at styret ikke har oppnevnt sensorer eller klagenemnd.

Videre skal FU blant annet ha ansvaret for at fagskolens læreplaner og undervisningsplaner til enhver tid er i samsvar med Mesterbrevnemndas godkjenningskrav. FU har ikke egne studieplaner eller læreplaner, men bruker den læreplanen som er utarbeidet av Mesterbrevnemnda. Mesterfagskolens system for kvalitetssikring skal danne grunnlag for evalueringen av utdanningen. Vi viser til vurdering av system for kvalitetssikring i kapittel 3. Der fremkommer det blant annet at FU ikke har et system hvor det innhentes tilbakemeldinger fra yrkesfeltet.

Vi ser det som svært viktig at FU har en avtale med Mesterbrevnemnda slik at det sikres at utdanningene som blir gitt fører frem til mesterbrev. FU og Mesterbrevnemnda bør imidlertid evaluere avtalen og se på hvordan den praktiseres.

I den tilsendte informasjonen og gjennom intervjuene fremkommer ingen form for bransjesamarbeid ut over dialog med Mesterbrevnemnda. FU må også på selvstendig grunnlag etablere kontakt med bransjen, både av kvalitativ og kvantitativ art. Hensikten med denne kontakten er å bransjette utdanningene. Læringsmetoder, bransjestandarder og bransjeforventninger er alle forhold som er i stadig endring. FU bekreftet selv i intervju på institusjonsbesøket at de ikke har gjort endringer i læreplanen siden den ble gitt i 2001. Det er svært bekymringsverdig at bransjen ikke har deltatt i evaluering og videreutvikling av utdannelsen i løpet av denne tiden.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må etablere formelt samarbeid med bransjene som er representert i fagskoleutdanningene som tilbys.

Tilbyder bør evaluere avtalen med mesterbrevnemnda og se på hvordan den praktiseres.

4.1.3 Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstillere kravene i disse.

Vurdering

Tilbydere av kurs og utdanning innen mesterbrevfagene plikter å rette seg etter lov om mesterbrev i håndverk og annen næring (mesterbrevloven, LOV-1986-06-20-35) med tilhørende forskrifter. Loven trekker opp retningslinjer for blant annet opptak og klagebehandling.

Mesterbrevnemnda er, jf. mesterbrevloven, ansvarlig for å vurdere søknader om mesterbrev. Søkerne vurderes ut fra kriteriene gitt i lov og forskrifter. Loven trekker opp at det finnes en læreplan. Læreplanen sier noe om forventet kompetanse som kandidaten skal vurderes opp mot.

Klagebehandlingen det henvises til i mesterbrevloven er ikke av sensureringsmessig art (klage på eksamenskarakter). Mesterbrevnemndas klageorgan skal blant annet behandle klager som er rettet til dem vedrørende behandling av søknader om mesterbrev til Mesterbrevnemnda. Det er viktig at FU etablerer egne saksbehandlingsrutiner både for ny sensur og klagebehandling.

På et overordnet plan, må det presiseres at det er viktig å skille mellom FU som fagskoletilbyder, og Mesterbrevnemnda som kravstiller og utsteder av mesterbrev. Mesterbrevnemnda som organisasjon er ikke en del av det godkjente fagskoletilbudet ut over å være samarbeidspartner for FU og premissgiver, her kravstiller, for utdanningen. Alle som tilbyr utdanning i mesterbrev plikter å etterleve lovens inntakskrav, og skal rette seg etter Mesterbrevnemndas retningslinjer. Ut over dette er det den aktuelle skolen som er tilbyder og ansvarlig for utdanningen.

Skoletilbyder har ansvar for at studenten etter endt studieløp får vitnemål. Dette danner grunnlag for å søke mesterbrev hos Mesterbrevnemnda. Fra 2015 er det krav om at vitnemålet må ha læringsutbyttebeskrivelser. Det bør også etableres et vedlegg til vitnemålet som viser hvordan læringsutbyttebeskrivelsene oppfyller Mesterbrevnemndas krav til å få mesterbrev. Dette skrevet kan gjerne etableres i samarbeid med Mesterbrevnemnda.

Vi mener at FU tilfredsstiller kravene i lov om mesterbrev, slik at kandidatene kan søke om mesterbrev etter fullført utdanning. Avtalen mellom Mesterbrevnemnda og FU synes å ha noen uklare krav fra begge parter. Vi oppfordrer partene til å gå i dialog for å klargjøre noen av punktene, og eventuelt etablere en ny avtale som synliggjør hver av partenes ansvarsforhold i samarbeidet. Det bør også i avtalen komme tydeligere frem hvordan studenter i et utdanningsløp ivaretas dersom FUs virksomhet legges ned, eller avtalen mellom partene opphører. Avtalen bør også inneholde en oversikt over alle studiesteder der utdanningen tilbys i FUs regi.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- utforme et vedlegg til vitnemålet som viser hvordan læringsutbyttebeskrivelsene oppfyller Mesterbrevnemndas krav til å få mesterbrev
- etablere en ny avtale med Mesterbrevnemnda som tydeliggjør pliktene og ansvaret til hver av partene

4.1.4 Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Vurdering

Utdanningen har ikke praksis. Kravet er ikke relevant i denne revideringen.

4.1.5 Arbeidsmengde for studentene

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500-1800 timer per år.

Vurdering

I egenrapporten FU har sendt NOKUT, opplyser FU i punkt 1.4.3 at studiet *mesterbrev tømmer* har ett års varighet. Der skriver de også at totalt antall forventede arbeidstimer for studentene er rapportert til å være 1400-1600 timer pr. år.

I egenrapporten punkt 3.1.4 (side 6) opplyses følgende:

«Arbeidsmengden for de tre modulene tilsvarer 1 års heltidsstudier fordelt på ½ år på modul 1 og ca. ½.år på modul 2. (Se læreplan i forhold til det enkelte fag).»

	Organisert undervisning	Egenarbeid/gruppe prøveeksamen/delprøver	Prosjektoppgave	Sum totalt
Modul 1				
Forkurs IKT	12	20		32
Etablering og ledelse	160	340		500
Prosjekt			20 + 80	100
Sum, modul 1	172	360	100	632
Modul 2				
2 a faglig ledelse	100	220		320
2 b fagspesifikk ledelse	50 - 100	100-200		150 - 300
Prosjekt			180	180
Sum, modul 2	150-200	320-420	180	610-800
Sum, modul 1 + 2				1242 - 1432

Følgende beregninger er gjort av de sakkyndige:

	Organisert undervisning	Egenarbeid/gruppe prøveeksamen/delprøver	Prosjekt-oppgave	Sum totalt
Sum Modul 1	172	360	100	632
Sum Modul 2 alt. A	150	320	180	650
Sum Modul 2 alt. B	200	420	180	800
Sum Modul 1+2 alt. A	322	680	280	1282
Sum Modul 1+2 alt. B	372	780	280	1432

Både Sum modul 1+2A og Sum modul 1+2B er lavere enn NOKUTs krav om at 60 fagskolepoeng skal være på mellom 1500 og 1800 arbeidstimer pr. år. 1432 er korrekt opplyst til NOKUT, mens tallet 1242 er feil og skulle vært 1282 arbeidstimer.

I intervjuet fikk vi også opplyst av studenter, faglærere og administrasjonen at IKT-opplæringen er valgfri og ikke en del av det obligatoriske løpet. For de som har valgt å ta IKT-opplæringen, sa studentene at det kurset går over en økt. En kveldsøkt er maksimalt seks timer. Det opplyste timetallet kan i beste fall tolkes til å utgjøre seks timer, og ikke 32 som egenrapporten viser. Det må her gjøres justeringer i henhold til gjeldende praksis. Kurset må dessuten gjøres obligatorisk, dersom kurset ikke skal tas helt ut av studiet og kun fungere som et valgfritt forkurs. (Som nevnt i innledende vurdering [kapittel 3.2.1], skal utdanningen bygge på videregående skole, og det kan derfor ikke stilles krav til forkurs i IKT, men det er anledning til å utarbeide opptaksprøve som måler studentenes IKT-ferdigheter). Hvis kurset skal fungere som et valgfritt forkurs, og det da ikke vil telle med i det opplyste timetallet, vil det totale antallet arbeidstimer for studentene være som følger:

	Organisert undervisning	Egenarbeid/gruppe prøveeksamen/delprøver	Prosjekt-oppgave	Sum totalt
Sum Modul 1	160	340	100	600
Sum Modul 2 alt. A	150	320	180	650
Sum Modul 2 alt. B	200	420	180	800
Sum Modul 1+2 alt. A	322	680	280	1250
Sum Modul 1+2 alt. B	372	780	280	1400

Det viser seg også, i intervju med studentene og lærerne på institusjonsbesøket, at studentene får tilbud om å kjøpe et tilleggskurs i kalkulasjon. Dette kurset er å anse som valgfritt. I intervju med ledelsen opplyser imidlertid rektor at dette kurset er å anse som en del av det totale rammetallet for utdanningen.

Vi er ikke kjent med omfanget av kalkulasjonskurset, men vil presisere at siden dette er valgfritt, er det totale antallet arbeidstimer i studiet ytterligere lavere.

Som en del av studieplanen med læringsutbyttebeskrivelser skal rammene for studiet komme klart og tydelig frem. Det skal også bemerkes at modul 2 for oss fremstår som mer omfattende enn modul 1. At disse to modulene fordeles likt over hvert sitt halve år er dermed heller ikke tilfredsstillende, så fremt arbeidsmengden ikke er å anse som like stor i antall timer.

Det er også noen studenter som trenger en grundigere forklaring på hva som skal forstås med «egeninnsatstimer». FU bør etablere en veileder om dette, slik at studentene er i stand til å se hvor stor arbeidsmengde studiet vil kreve av dem.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- sørge for at arbeidsmengden for studentene er innenfor et omfang på 1500-1800 timer
- etablere en studieplan som inneholder timefordeling i alle emner, både hva angår undervisningstimer, egeninnsatstimer og arbeidstid avsatt til prosjektarbeid

Tilbyder bør utforme en veileder om egeninnsatstimer, slik at studentene får en innføring i hva som forventes av dem gjennom studiet.

4.2 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Vurdering

Skolen har ikke levert læringsutbyttebeskrivelser.

Vi har etterspurt en fremdriftsplan for implementering av læringsutbyttebeskrivelser. Fremdriftsplanen er utarbeidet av Mesterbrevnemnda og har et tidsperspektiv som strekker seg frem til 1.1.2016.

Folkeuniversitetet er ansvarlig for at læringsutbyttebeskrivelse skal være implementert i all fagskoleutdanning senest 31.12.2014.

Kravet kan med bakgrunn i dette ikke vurderes.

Konklusjon

Nei, kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må utforme studieplan med læringsutbyttebeskrivelse for fagskoleutdanningen(e) og for hvert enkelt emne.

4.3 Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3)

4.3.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering

Tilbyder sier i sin egenrapport følgende om utdanningens navn: «Folkeuniversitetets mesterfagskole utdanner mestere i henhold til Mesterbrevnemndas læreplaner. Ved bestått eksamen med karakteren D eller bedre, kan studentene søke om å få tildelt Mesterbrev.»

Navnet på utdanningen som blir revidert er *mesterbrev tømrer*. Vi mener navnet er dekkende for innholdet i utdanningen. Om navnet er dekkende for læringsutbyttet utdanningen gir, kan ikke vurderes fullt ut før etter at læringsutbyttebeskrivelsene er på plass. Vi mener likevel at navnet er dekkende med tanke på at studentene får en utdanning som kvalifiserer dem til søke om å få tildelt mesterbrev som tømrer.

Der imidlertid et problem at tilbyder på sine hjemmesider ikke er konsekvent i bruken av navn på utdanningene. Det må benyttes samme navn på utdanningene som det som er godkjent av NOKUT.

Vi viser ellers til vurderinger vedrørende tilbyders hjemmesider (kapittel 2.4).

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må på hjemmesiden og i informasjon som gis om fagskoleutdanningene benytte samme navn på utdanningen som det som er godkjent av NOKUT.

4.3.2 Utdanningens innhold

(2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.

Vurdering

Det foreligger ingen læringsutbyttebeskrivelse. Derfor er det ikke mulig å vurdere om utdanningens innhold er egnet for å nå læringsutbytte.

Det er likevel slik at innholdet i utdanningen så langt vi kan vurdere det, bygger på *Læreplan for Tømrerfaget fra Mesterbrevnemnda*. Innholdet i læreplanen har de tema/emner som er nødvendige for å nå kompetansemålene som kvalifiserer for mesterbrev.

Konklusjon

Nei, kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må sørge for at det blir utarbeidet læringsutbyttebeskrivelse for utdanningen.

4.3.3 Utdanningens emner

(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering

Læreplan for tømrerfaget er lagt ved egenrapporten. Denne planen er ikke delt inn i emner. Vi viser til vurdering av studieplanen under punkt 4.3.4. Vi kan ikke vurdere hvorvidt de ulike emnene bidrar til

at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte før det er utarbeidet ny studieplan med læringsutbyttebeskrivelser for hvert emne og for utdanningen som helhet.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må sørge for at det blir utarbeidet en studieplan med læringsutbyttebeskrivelser for utdanningen som helhet og for hvert enkelt emne som inngår i utdanningen.

4.3.4 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Vurdering

I sin egenrapport henviser FU til *Læreplan for Tømrerfaget fra Mesterbrevnemnda*. Læreplanen er bygd opp med læringsmål og delmål hvor det er brukt formuleringer som; ha kjennskap til, ha oversikt over, kunne se sammenhenger, kunne bruke, kunne gjøre rede for, kunne beskrive og utføre, osv. Samtidig står det i avtalen mellom Mesterbrevnemnda og Folkeuniversitets Mesterfagskole datert 27. oktober 2006, under punkt 4, «Læreplaner og undervisningsplaner», følgende: «Mesterfagskolen har ansvar for at fagskolens læreplaner og undervisningsplaner til enhver tid er i samsvar med Mesterbrevnemndas godkjenningsskrav». Mesterfagskolen har ikke utarbeidet egne læreplaner eller studieplaner.

Tilbyder må utarbeide studieplaner som tydelig viser utdanningens innhold og oppbygning.

Studieplanen skal inneholde:

- utdanningens navn
- opptakskrav
- utdanningens omfang (fagskolepoeng) og forventet arbeidsmengde (for utdanningen som helhet og for hvert emne)
- oppbygning/organisering av utdanningen
- læringsutbyttebeskrivelser og faglig innhold for utdanningen som helhet
- læringsutbytte og faglig innhold for hvert emne, inkludert eventuell praksis (se § 3-4(2))
- beskrivelse av den indre sammenhengen i utdanningen (se § 3-3 (3))
- undervisningsformer og læringsaktiviteter (se § 3-4)
- arbeidskrav og vurderingsordninger
- litteraturliste/læremidler

Vi viser ellers til NOKUTs veiledning til fagskoletilsynsforskriften for mer informasjon om hva en studieplan skal inneholde.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må utarbeide studieplaner som tydelig viser utdanningens innhold og oppbygning.

4.4 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

4.4.1 Det pedagogiske opplegget

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Vurdering

Mesterfagskolen viser i sin egenrapport under punkt 3.4.1 til kolonnen «Undervisningsformer i Mesterfagskolen» som er gjengitt i punkt 3.4.2. Det pedagogiske opplegget skal utformes med bakgrunn i hva som skal til for at studentene oppnår læringsutbyttet for utdanningen. Selv om det ennå ikke er utarbeidet læringsutbyttebeskrivelser for utdanningen, skal vi likevel foreta en vurdering av det pedagogiske opplegget som er presentert oss gjennom egenrapporten og intervjuer med lærere og studenter under institusjonsbesøket.

I egenrapporten oppgis det at det legges stor vekt på veiledning. FU skriver at det ofte er viktigere å vise studentene veien mot løsningen enn å gi dem fasiten, fordi fremtidige mestere må kunne løse problemer, orientere seg og holde seg oppdatert på gjeldende standarder, lover og regler. Det vises til at FU har hatt flere samlinger for lærerne med innføring i veiledningspedagogikk.

Som en ekstra hjelp for studenter med lese- og skrivevansker er det implementert en såkalt «lesepilot» til bruk på nettsidene. Denne gir studentene en mulighet til å transformere skrevet tekst til lyd. I intervjuene med studentene var det dog ingen som kjente til denne, men det var heller ingen som hadde hatt behov for den. Vi mener imidlertid at lesepiloten er et godt tiltak.

Mesterfagskolen har også arbeidet med utvikling av nettsidene med tanke på lese- og skrivevansker, og de har lagt ut i overkant av 100 videoinnspillinger av ulike undervisningstemaer på YouTube. De har en egen Facebook-side hvor studentene kan møtes jevnlig. Vi ser også på disse tiltakene som gode tiltak. Studentene vi hadde inne til intervju kjente ikke til disse hjelpemidlene. Skolen bør vurdere å synliggjøre disse nyttige og etablerte hjelpemidlene bedre overfor studentene.

Undervisningen er basert på klasseromsundervisning hvor det veksles mellom forelesninger og diskusjoner basert på studentenes praktiske erfaringer fra arbeidslivet, samt gruppearbeid med veiledning av lærer. I tilknytning til klasseromsundervisningen gis det oppgaver som studentene må løse hjemme.

Videre gis det to prosjektoppgaver, én i etablering og ledelse og én i faglig ledelse. Spesielt oppgaven i faglig ledelse har en god oppbygning og progresjon som setter studentene i stand til å nå målene i læreplanen. Denne oppgaven har åtte innleveringer hvor læreren gir tilbakemelding og veiledning til hver innlevering. Studentene uttrykker at dette kunne vært bedre, at tilbakemeldingene kunne vært mer begrunnet og at responstiden kan være lang. Det gis også noe veiledning underveis gjennom læringsplattformen *It's Learning*. Skolen må sørge for at det innføres rutiner for klarere og bedre tilbakemeldinger slik at det kan foregå en vurdering for læring.

Den læreren som står oppført som pedagogisk ansvarlig for studiet har utdanning innen voksenpedagogikk. Vedkommende underviser i etablering og ledelse, og har et visst samarbeid med den andre læreren som underviser i dette faget. Den andre læreren har ingen pedagogisk utdanning, men har undervist ved mesterutdanningen i 25 år, og må derfor sies å ha god realkompetanse. Læreren

som underviser i faglig ledelse har heller ingen pedagogisk utdanning. Vedkommende har undervist ved Mesterfagskolen siden 2012.

Tilbyder har i sin egenrapport ikke gitt noen beskrivelse av hvilken funksjon pedagogisk ansvarlig har i utdanningen. I informasjonen som gis om den pedagogiske ansvarlige skriver de følgende: «*Det er ingen hovedlærer slik at det er 3 likestilte lærere som har ansvar for den delen de underviser i, henholdsvis økonomi, ledelse og markedsføring (etablering og ledelse), samt faglig ledelse, tømrere.*» Tilbyder svarer også nei på spørsmål om det utvikles et pedagogisk opplegg i samarbeid. På spørsmålet om hvordan utviklingen av det pedagogiske opplegget foregår, skriver tilbyder: «*Samtlige av våre lærere er svært rutinerte og erfarne og deltar også på våre årlige instruktørsamlinger. Her diskuteres det alltid både faglige og pedagogiske aspekter ved de ulike fagene, både felles og i grupper og gruppemøter (E/l og F/l).*»

Vi kan ikke se at den pedagogiske ansvarlige har noen overordnet rolle i utvikling av det pedagogiske opplegget. Tilbyder synes heller ikke å ha noen rutiner eller plan for utvikling av det pedagogiske opplegget. Det er vanskelig å vurdere om det foregår noe systematisk arbeid med det pedagogiske opplegget på den årlige instruktørsamlingen, da det ikke er lagt ved noen referater/oppsummeringer fra disse samlingene.

Gjennom intervju på institusjonsbesøket fikk komiteen inntrykk av at lærerne etablerer selvstendige opplegg uten noen gjennomtenkt strategi for hvordan det faglige og pedagogiske opplegget skal få en enhetlig forankring. Derfor er det heller ikke noen arena for vurdering eller diskusjon av læringsstrategier, slik at undervisningen bedre kan tilpasses den enkelte student. I intervju med studentene gis det og uttrykk for at lærerne kan gå litt fort frem og at noen sliter med å henge med, spesielt fremmedspråklige. Det kom også frem at tilbakemeldingene kan være litt korte og at de gir liten grad av vurdering for læring (dvs. konstruktiv tilbakemelding om hva som er bra, hva som kan bedre og hvordan studenten kan oppnå dette). Dette understreker viktigheten av at det arbeides bedre med det pedagogiske opplegget. Videre ser vi at det blir brukt verktøy som for eksempel overhead, som vi anser som mindre gode. Dette oppleves av studentene som noe utdatert, og de forstår ikke hvorfor ikke alle lærerne bruker projektor og læringsplattformen *It's Learning*.

Det er ikke uvanlig å etablere en pedagogisk plattform for å synliggjøre og integrere virksomhetens integrerte pedagogiske mål, krav og forventninger. En slik plattform benyttes gjerne som målstyringsverktøy for ledelsen. Mer om pedagogisk plattform er også kommentert i kapittel 4.5.1 og 4.5.3 om undervisningspersonalets sammensetning, kompetanse, størrelse og stabilitet.

Vi mener tilbyder har satt i gang flere gode pedagogiske tiltak slik som innføring i veiledningspedagogikk, utforming av lese-pilot og videoinnspilling. Vi kan imidlertid ikke se hvordan tiltakene blir implementert og fulgt opp. Tilbyder må jobbe mer med å sikre ett felles pedagogisk opplegg som blir fulgt opp av lærerne. Her mener vi pedagogisk ansvarlig for utdanningen har en viktig rolle. Tidligere studentundersøkelser viser også eksempler på at det er viktig med en overordnet styring av det pedagogiske opplegget. Se 4.5.3.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utarbeide en strategi for hvordan det pedagogiske opplegget skal følges opp av lærerne

- beskrive hvordan dere følger opp og veileder studentene både som gruppe og individuelt
- beskrive hvor store ressurser som er avsatt til veiledning og oppfølging
- innføre rutiner for at det blir gitt klarere og bedre tilbakemeldinger slik at det kan foregå en vurdering for læring

Tilbyder bør

- etablere informasjonsmateriell/veiledninger til studentene om etablerte og nyttige hjelpemidler som for eksempel lesepiloten og undervisningsfilmene
- etablere en pedagogisk plattform

4.4.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Vurdering

I egenrapporten har tilbyder lagt vekt på å beskrive forskjellige undervisningsformer. Vi har vært innom disse i vår vurdering under kapittel 4.4.1 om det pedagogiske opplegget, og vil her gjøre en ytterligere vurdering.

Undervisningen ved studiestedet foregår som klasseromsundervisning. Her gis det forelesninger ved hjelp av projektor og overhead. Diskusjoner er basert på studentenes praktiske erfaringer fra arbeidslivet, og det gis oppgaver som det arbeides med både individuelt og i grupper under veiledning av lærer.

To av lærerne bruker konsekvent læringsplattformen *It's Learning*. På denne plattformen etableres «klasserom» hvor lærerne veileder og bygger på «rommet» slik de ønsker at det skal se ut. Det legges ut informasjon om undervisningsdager, ukeoppdrag, oppgaver, prosjektoppgave og annen informasjon. Her gis det også tilbakemeldinger til studentene og det gis en underveisvurdering i desember.

Det brukes en del gruppearbeid både i klasserommet og i forbindelse med prosjektoppgavene. Dette er positivt fordi det gir mulighet til å utveksle erfaringer, diskutere løsninger og til å samarbeide. Det bør imidlertid jobbes bedre med kvaliteten på tilbakemeldingene, slik at de blir mer konstruktive og gir en vurdering for læring.

Prosjektoppgaven fremstår som selve grunnpilaren i undervisningen. I emnet etablering og ledelse arbeider studentene med beskrivelse og analyse av rammebetingelsene for en håndverksbedrift, nå og de nærmeste tre årene. I emnet faglig ledelse starter de med etablering av eget foretak, og går igjennom et byggeprosjekt fra start til overtakelsesforretning.

Det bli arbeidet med prosjektoppgaven gjennom hele studiet, slik at oppgaven er styrende for forelesninger og oppgaver som gis underveis. Oppgaveløsning benyttes også som eksamenstrening.

Vi mener undervisningsformene og læringsaktivitetene er gode, og at de med noen justeringer kan bli enda bedre. Når tilbyder får en læringsutbyttebeskrivelse på plass og forbedrer det pedagogiske opplegget, kan dette bli veldig bra.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- sørge for at det blir utarbeidet læringsutbyttebeskrivelse for utdanningen
- justere undervisningsformene og læringsaktivitetene slik at de blir tilpasset læringsutbyttebeskrivelsene

4.5 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

4.5.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering

Vi har vurdert kompetansen til undervisningspersonalet gitt gjennom CVer i egenrapporten. Det stilles ikke spørsmål ved faglærernes faglige kompetanse. Den synes relevant og god. Vi stiller likevel spørsmål ved faglærernes pedagogiske kompetanse.

Tilbyder oppgir at en av lærerne med utdannelse i voksenpedagogikk, 20 vekttall fra 93/94, fungerer som pedagogisk ansvarlig for utdanningen. Vedkommende har en 30 % stilling ved skolen, og underviser i hele sin stilling. God pedagogisk forankring i undervisningen er avgjørende for å trygge studentens læring. Den pedagogisk ansvarlige skal ha ansvaret for å legge til rette for en god og enhetlig pedagogisk formidling av kompetanse i utdanningen. Den pedagogisk ansvarlige skal ha et særlig ansvar for det pedagogiske opplegget, noe som innebærer valg av pedagogisk tilnærming og metodisk og pedagogisk tilrettelegging av utdanningen. Den metodiske og pedagogiske tilretteleggingen omfatter også valg av vurderingsordninger tilpasset utdanningens læringsutbytte. I tillegg til å ha ansvaret for utviklingen av det pedagogiske opplegget, har vedkommende også ansvar for gjennomføring og kvalitetssikring av det pedagogiske opplegget. Den pedagogisk ansvarlige må ikke nødvendigvis selv undervise, men hun skal følge opp undervisningspersonalet og sikre at de følger det pedagogiske opplegget. Det pedagogiske opplegget kan etableres i en pedagogisk plattform som nevnt i kapittel 4.4.1.

Den pedagogisk ansvarlige kan ha ansvar for det pedagogiske opplegget ved flere utdanninger. Ettersom forskriften ikke spesifiserer hvor stor stilling vedkommende må ha i tilknytning til utdanningen, kan kravet sies å gjelde på tilbydernivå. Det er imidlertid avgjørende at den pedagogisk ansvarlige har tilstrekkelig kapasitet til å kvalitetssikre det pedagogiske opplegget for alle utdanningene. Dersom det er flere i undervisningspersonalet med formell pedagogisk kompetanse som bidrar i utviklingen av utdanningens pedagogiske opplegg, skal tilbyderer ha beskrevet hvordan ansvar og oppgaver fordeles og hvem som har det overordnede ansvaret.

Ut fra informasjon i egenrapporten og fra institusjonsbesøket, mener vi at den pedagogiske ansvarlige ikke har noe overordnet ansvar for det pedagogiske opplegget. Videre mener vi at det ikke foregår noe systematisk arbeid med det pedagogiske opplegget.

Det ser heller ikke ut til at den pedagogisk ansvarlige har avsatt noe tid til oppgaven, og det kan se ut som om vedkommende bare fungerer som pedagogisk ansvarlig i navnet. Det er dessuten vanskelig å vurdere om 20 vektall voksenpedagogikk er godt nok for å inneha denne funksjonen. Vi måtte hatt nærmere informasjon om innholdet i studiet for å kunne vurdere dette. Det skal legges til at vedkommende har 25 års undervisningserfaring.

Tilbyder må lage en funksjonsbeskrivelse for den pedagogisk ansvarlige som sier noe om den pedagogiske kompetansen en må ha for å inneha funksjonen som pedagogisk ansvarlig. Funksjonsbeskrivelsen må i tillegg presisere at pedagogisk ansvarlig har et overordnet ansvar for det pedagogiske opplegget. Det må også lages en plan for innholdet i og utviklingen av det pedagogiske opplegget, tidligere nevnt som *pedagogisk plattform*. Det må og settes av tidsressurser til den pedagogisk ansvarlige slik at vedkommende har tid til å utføre sin funksjon.

Ut fra intervjuene kan det tyde på at den formelle pedagogiske forankringen i organisasjonen ikke er godt nok organisert, både med tanke på formell kompetanse i pedagogikk og oppfølging av personell uten formell pedagogisk kompetanse. Praktisk Pedagogisk Utdanning (PPU) er ofte benyttet i videregående skole, yrkesfag, for å sikre nødvendig yrkespedagogisk formidlingsmetode hos det faglige personalet. Mesterbrevene bygger alle på yrkenes unike identitet. Vi mener at PPU vil utgjøre en viktig legitimitet for det pedagogiske personalet også på fagskolenivå for mesterfagene. FU benytter faglærere med fagkompetanse til undervisningen. For disse fagpersonene vil det være naturlig å benytte didaktiske metoder innen sine fagorienteringer som er særlig kjent i PPU.

FU bør også for fremtiden ha et større fokus på at de som ansettes og engasjeres som lærere må ha formell pedagogisk kompetanse. Vi mener PPU vil være en god modell, spesielt med tanke på det didaktiske, og at kompetanse fra PPU egner seg godt for fagene det skal undervises i. Yrkesfaglærere vil også ha en svært aktuell kompetanse. For å sikre yrkesforankring i det pedagogiske arbeidet forventes det at FU har minst en ansatt med PPU-kompetanse eller yrkesfaglærerutdanning. Det vil være naturlig at denne stillingen bidrar med sin pedagogiske kompetanse overfor øvrig undervisningspersonell.

Vi vil likevel påpeke at FU selv må vurdere egnet formalkompetanse ved utlysning av stillinger og kontrakter, ut over kravet om at minst en av faglærerne som underviser i de godkjente utdanningene har PPU eller relevant yrkesfaglærerutdanning.

I vedlegg 1 til punkt 3.5.1 har FU lagt ved en kravspesifikasjon for tilsetting av instruktører til Mesterfagskolen. En kravspesifikasjon er forpliktende når tilbyder skal ansette undervisningspersonell. Den skal vise at de kravene tilbyderen stiller til fagpersonellet ved en bestemt utdanning, er i tråd med NOKUTs krav til undervisningspersonellens kompetanse. For at kravspesifikasjonen skal være tilfredsstillende, må den inneholde en beskrivelse av kravene tilbyderen stiller innenfor alle de fire kompetanseområdene a, b, c, og d, jf. § 3-5 (1) i fagskoletilsynsforskriften. Beskrivelsen må være fagspesifikk og tilpasset den utdanningen det gjelder, og den må inneholde forholdstall mellom undervisningspersonell og studenter. Vi mener at vedlegget som er forelagt ikke oppfyller kravene til kravspesifikasjonen. FU må etablere en tilfredsstillende kravspesifikasjon.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- ha minst en fast ansatt i undervisningsstilling med PPU eller relevant yrkesfaglærerutdanning
- sørge for at pedagogisk leder tar lederskap i organisasjonen og sikrer et pedagogisk opplegg
- etablere en tilfredsstillende kravspesifikasjon
- lage en funksjonsbeskrivelse for den pedagogiske ansvarlige
- sette av tidsressurser til den pedagogiske ansvarlige

Tilbyder bør

- sørge for at alle ansatte, samt innleide lærerkrefter har formell pedagogisk kompetanse
- stille krav til at alle nye lærere på engasjement har pedagogisk utdanning

4.5.2 Praksisveiledere

(2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Vurdering

Utdanningen har ikke praksis. Kravet er ikke relevant for denne utdanningen.

4.5.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering

Folkeuniversitet opplyser at:

Mesterfagskolen ved lærested Oslo har tilgang til flere kompetente lærere, som kan ivareta vikartimer ved sykdom. Lærer fra fagmiljøet kan overta alt fra undervisning og

veiledning ved kortere varighet. Dersom det blir lange sykemeldingsperioder må man se på muligheten ved å evt. ansette vikarer for lengere perioder.

Det opplyses videre at det er tre lærere ved utdanningstilbudet:

- To lærere i etablering og ledelse med henholdsvis 30 % og 20 % stilling
- Én lærer i faglig ledelse i 100 % stilling.

Normalt oppfattes en 100 % stilling som ett årsverk. Ingen av lærerne vi hadde samtale med opplyste at de hadde 100 % stilling ved skolen.

Skolen oppgir at forholdstallet mellom lærer og student er 1 til 30. Vi anser dette for å være noe høyt med tanke på den høye frekvensen med store innleveringsoppgaver som krever mye bearbeidelse og refleksjon fra undervisningspersonalet. Oppgavene er gode og bør absolutt bestå, men slik vi ser det kan ikke forholdstallet da være 1 stilling pr. 30 studenter. Vi mener at et forholdstall på 1:25 er mer realistisk. Det må legges til rette for gode tilbakemeldinger på arbeidsoppgaver og langsgående prosjektoppgaver. Studentene må sikres god vurdering for læring.

Ut fra arbeidsmengde (undervisningstimer, før- og etterarbeid samt tid til administrativ tid) mener vi at stillingen i faglig ledelse må utgjøre en 100 % stilling dersom faglærer skal undervise to klasser med 25 studenter. En ordning som i dag, hvor faglærer både jobber som prosjektleder på dagtid og i tillegg holder på med en Bachelorgrad, er ikke god nok for studentene. Ordningen er for sårbar siden skolen ikke har eget personell som kan avlaste eller tre inn i undervisningen. Skolen opplyser at de har flere kompetente lærere å dra nytte av. Skolen opplyser ikke at de har noen ansatte ut over denne stillingen. I tilsendte studentundersøkelser fremkommer det at studenter i tidligere år har vært misfornøyde med de vikarløsningene som har blitt etablert. Bekymringene er ikke problematisert i årsrapporten. En student skriver at det ble satt inn vikar for langtidsfravær hos faglærer, men at dette ikke var en faglig god løsning, og at «mye stoff» ikke ble gjennomgått før eksamen. Studenten trekker også frem at de pedagogiske metodene benyttet av lærer og vikar var ulike, og dette følte problematisk for studenten. En tydeligere og godt integrert pedagogisk plattform i organisasjonen kunne forhindre dette.

I etablering og ledelse opplyses det om at man har 50 % stilling fordelt på to personer. 30 % er tildelt fagskolens pedagogiske leder. 20 % er tildelt faglærer II i etablering og ledelse. Alle tre faglærere står oppsatt som timelærer i egenrapportens tabell 6, «Undervisningspersonell».

Stillingen i 100 % er en prosjektstilling på årsbasis. Vedkommende har jobbet ved skolen i fire år, men får kun kontrakt for ett år av gangen. Stillingen i 20 % er ikke tilsatt ved fagskolen, men fakturerer som konsulent. Stillingen i 30 % opplyses at er stilling ved fagskolen. Vi kjenner ikke til hvordan det faktiske ansettelsesforhold i denne stillingen er, selv om vi vet at vedkommende har jobbet hos Folkeuniversitetet siden 1988. Denne stillingen fungerer også som skolens pedagogiske ansvarlig.

Vi mener at korte ansettelsesforhold og konsulentoppdrag ikke gir robust undervisningspersonell, og vi mener at Folkeuniversitetet må ha flere fast ansatte undervisere i faglig ledelse og etablering og ledelse.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- ha minst én fast ansatt i faget faglig ledelse
- ha minst én fast ansatt i faget etablering og ledelse
- ha mer enn én faglærer ansatt eller engasjert i hvert fagområde
- redusere forholdstallet lærer/student til 1:25

4.5.4 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Vurdering

Kravet om å ha en faglig ansvarlig for utdanningen er et nytt krav som har kommet på bakgrunn av tilbakemeldinger fra sektoren. Å ha én person som sikrer kontinuitet ansees å ha stor betydning for kvaliteten i studentenes gjennomføring av utdanningen. Tilbyderen skal beskrive den faglige ansvarliges oppgaver og ansvar i egenrapporten.

Det er ikke definert i denne bestemmelsen hvor stor del av stillingen som må være knyttet til den utdanningen som er godkjent, eller i hvor stor grad vedkommende selv skal undervise i utdanningen. Det er derfor mulig at en faglig ansvarlig har ansvar for flere utdanninger innenfor samme fagområde, uten å ha spisskompetanse innenfor alle fagene utdanningen dekker. Det er imidlertid en forutsetning at vedkommende har tilstrekkelig kompetanse i fagene til å kunne sikre at studentene kan oppnå læringsutbyttet.

Videre er det avgjørende at den faglig ansvarlige har tilstrekkelig kapasitet til å utføre oppgavene og ivareta ansvaret som følger med rollen som faglig ansvarlig. Den faglig ansvarlige skal være ansatt hos tilbyder i minimum 50 % stilling, men kan ha ansvar for flere utdanninger.

Den faglig ansvarlige skal ha kapasitet nok til å følge opp at utdanningen gjennomføres som planlagt, at eventuelle praksisveiledere, time- og gjestelærere følges opp, at vedkommende er tilgjengelig for spørsmål fra studentene, med mer.

FU har opplyst at de har to faglig ansvarlige, en for etablering og ledelse og en for faglig ledelse. Av innrapporterte CV-er ser det for oss ut som om en av disse har ansettelsesforhold hos FU, mens den andre er konsulent. Det oppgis at begge arbeider for Mesterfagskolen sentralt i mer enn 50 % stilling, men det er ikke oppgitt hvor store stillinger disse har eller hvilket studiested de er tilknyttet. Begge har godkjenningsansvar når det tilsettes nye lærere, og begge leder det årlige instruktørseminaret. Det er ikke beskrevet hvor mange utdanninger de har ansvar for og hvordan de skal følge opp det faglige ansvaret. Det er derfor ikke mulig for oss å vurdere om den faglig ansvarlige har tilstrekkelig kapasitet til å utføre oppgavene og til å ivareta ansvaret som følger med rollen som faglig ansvarlig.

For å sikre helhet i utdanningene må skolen ha én faglig ansvarlig for hele utdanningen. Ordningen med én faglig ansvarlig for etablering og ledelse og én for faglig ledelse er ikke tilfredsstillende, da dette ikke vil bidra å sikre et helhetlig utdanningsløp. Ingen studenter skal være tatt opp til moduler, siden utdanningene er godkjent som enhetlige utdanningsløp.

FU har et årlig treff for lærere. Her arbeides det blant annet med overordnede faglige strategier. Med tanke på at organisasjonen er basert på stor grad av innleide lærere, og er svært desentralisert, må den faglige forankringen være et svært sentralt tema som det må jobbes aktivt med i hele organisasjonen. Faglig ansvarlig sin rolle blir vesentlig for å nå de faglige målene. For å sikre at alle jobber mot samme mål, må det forventes at FU har en overordnet faglig strategi. Denne strategien må inneholde organisasjonens felles faglige målsettinger. Den må også inneholde momenter for hvordan organisasjonen sikrer god integrasjon av de felles faglige målene i alle organisasjonsledd. På denne måten kan FU sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i studieplanen, og at de oppnår læringsutbyttet.

Det må utformes en stillingsbeskrivelse som beskriver ansettelsesforhold, hvilke utdanninger den faglig ansvarlige har ansvar for og hvilke arbeidsoppgaver som ligger til funksjonen. Faglige krav til faglig ansvarlig må fremkomme, og det må oppgis hvor stor del av stillingen som settes av til det faglige ansvaret.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- utarbeide en stillingsbeskrivelse for faglig ansvarlig
- ha én faglig ansvarlig for utdanningen tilsatt i minst 50 % fast stilling

4.6 Eksamen og sensur (§ 3-6)

4.6.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Om prosjektoppgaver:

I egenrapporten, kapittel 3.6.1, oppgis det at det inngår to prosjektoppgaver i studiet. I kapittel 3.1.4 kan det derimot se ut som at er tre prosjektoppgaver, fordelt mellom to i etablering og ledelse og én i faglig ledelse. Det som fremkommer av egenrapportens kapittel 3.1.4 bekreftes også av lærere og studenter på institusjonsbesøket. Det må likevel bemerkes at lærerne og studentene ikke er omforente om forventet arbeidsmengde på de to oppgavene i etablering og ledelse. Lærerne mener oppgavene i sum utgjør 90 arbeidstimer, med fordelingen 30/60. Studentene mener at fordelingen er 20/80, noe som også fremkommer i egenrapportens kapittel 3.1.4. Vi har for øvrig fått bekreftet at det er rektor som har utarbeidet egenrapporten uten informasjon fra faglærere. Faglærerne bekrefter at de ikke har deltatt med informasjon til egenrapporten. Det må avklares hva som er forventet arbeidsmengde for prosjektoppgavene.

Prosjektoppgavene må bestås med karakteren E eller bedre for å gå opp til eksamen.

Vi har fått overlevert prosjektoppgaver vi mener er egnede til å forberede kandidatene til de arbeidsoppgavene som venter etter endt utdanning. Prosjektoppgavene er velformulerte og skaper realistiske problemstillinger som kandidatene vil kunne kjenne seg igjen i. Studentene var også tydelige på at prosjektoppgavene oppleves som gode og egenutviklende. Oppgavene er med på å sette studentene i stand til å møte eksamensformen som er valgt for studiet.

I egenrapporten fremkommer det for prosjektoppgaven i faglig ledelse at: «Alle 8 deler blir fortløpende vurdert og karaktersettes av lokal lærer, som til slutt setter en total karakter.»

Studentene opplyser at de får individuell begrunnelse i tillegg til karakteren. De individuelle begrunnelsene er, ifølge studentene, likevel ikke av en slik art at studentene forstår hva de må jobbe videre med for å oppnå en bedre karakter (vurdering for læring). Det opplyses ikke om oppgavens styrker og svakheter.

Vi har fått opplyst at faglærer i faglig ledelse har 60 studenter hver uke. Månedlig leveres det prosjektrapporter av svært omfattende art fra hver student. Vi forstår at det er et omfattende arbeid å gi gode og meningsfulle tilbakemeldinger på alle besvarelsene. Vi mener likevel at studentene har krav på dette.

I faglig ledelse er det to delprøver. Om delprøvene står det at oppgavene utarbeides sentralt, og vurderes lokalt. Det står også at vurdering av delprøvene kan trekkes inn i vurderingen av prosjektoppgaven dersom lærer er i tvil om karakteren på prosjektoppgaven. I likhet med prosjektoppgaven gis delprøvene karakteren A-F. Vi mener at det må være et klart skille mellom delprøvene og prosjektoppgavene. Disse måler forskjellige forhold, og delprøvene kan ikke brukes til å sette karakter i prosjektoppgaven. Åtte karakterer i prosjektoppgaven må anses som tilstrekkelig for å sette en karakter i prosjektet. Det fremkommer heller ikke om delprøvene må bestås eller ikke for å kunne gå opp til eksamen.

I egenrapporten fremkommer det at: «Eksamensoppgavene er sentralt gitte og blir sensurert av sentrale sensorer.» Vi er usikre på hva som ligger i begrepet «sentralt gitte» siden begrepet har blitt brukt både om Mesterfagskolen sentralt og som et begrep på Mesterbrevnemnda som organisasjon. Det er oppgitt at avsluttende eksamen er en fem timers skriftlig sentralgitt eksamen. Eksamensoppgaven er utformet som en situasjonsbeskrivelse (case). Sensorene ved eksamen er sentrale, og skal ikke være de samme som underviser klassene. Det må avklares hva som menes med sentralt gitte eksamensoppgaver og sentrale sensorer. Kravene til ekstern sensurering må tydeliggjøres, det samme gjelder hvordan sensorene oppnevnes og hvordan de skal jobbe.

Siden det ikke er laget studieplan med læringsutbyttebeskrivelser, vil det ikke være mulig for oss å vurdere om eksamens- og vurderingsordningene er egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd, eller om sensorene har kompetanse til å vurdere læringsutbyttet. Vi mener imidlertid at valgte eksamens- og vurderingsordninger er relevante for utdanninger som gir mulighet til å søke mesterbrev.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- klargjøre hvor mange obligatoriske prosjektoppgaver studentene må gjennomføre før studenten kan gå opp til eksamen
- avklare forventet arbeidsmengde for prosjektoppgaver
- ikke la delprøvene inngå i vurderingen av prosjektoppgavene
- avklare om delprøvene må bestås før studenten kan gå opp til eksamen
- avklare hva som menes med sentralt gitte eksamensoppgaver og sentrale sensorer

4.6.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Tilbyder har følgende kravspesifikasjon til sensorer:

Krav til sensorer:

1. **Relevant faglig utdanning:**
*Høyskoleutdanning eller godt dokumentert alternativ kompetanse innen fagområdet.
 Sensorene skal være like godt utdannet som lærerne.*
2. **Relevant praksis/kvalifikasjoner**
  - *en fordel med praksis fra arbeidslivet innen fagområdet.*
  - *må ha god forståelse for faget.*
  - *må ha detaljerte kunnskaper om innholdet i den aktuelle lærerplanen.*
  - *må ha god kompetanse innen det fagområde sensureringen gjelder, og gjerne være aktiv i faget.*
  - *må ha kvalifikasjoner som sikrer at vurderingen skjer på en upartisk og faglig betryggende måte.*
  - *må kunne bruke IKT.*
  - *må ha en profesjonell holdning til rollen som representant for Mesterfagskolen.*
  - *kan ikke ha vært ansvarlig for undervisningen for aktuelle eksamenskandidater.*

Vi vurderer at kravene vil sikre at sensorene er i stand til å vurdere om nødvendig læring er oppnådd. Oppfyller sensorene disse kravene vil de være godt kvalifiserte sensorer.

Med hensyn til sensorer har tilbyder lagt frem en liste over seks sensorer i faget etablering og ledelse. Kun én av disse har pedagogisk kompetanse, 20 vektstall i Voksenpedagogikk. Felles for alle sensorene er en god faglig kompetanse og, for fem av dem, oppdatert kunnskap og kompetanse fra yrkeslivet. Én av sensorene er pensjonist, men vedkommende har faglig kompetanse

og har vært ansatt i FU i elleve år. Han har vært Nasjonal koordinator for Mesterutdanningen i seks år og daglig leder for Mesterfagskolen i fem år.

Vi vurderer at alle disse sensorene oppfyller tilbyders krav til sensorer.

I faglig ledelse har tilbyder lagt frem en liste over fire sensorer. To av disse har pedagogisk utdanning. Den ene har fire år med pedagogisk utdanning og den andre har ett års praktisk-pedagogisk seminar. Felles for alle er en god faglig kompetanse og oppdatert kunnskap og kompetanse fra yrkeslivet.

Vi vurderer at alle disse sensorene oppfyller tilbyders krav til sensorer.

Med hensyn til å sikre upartisk sensurering beskriver tilbyder dette på følgende måte:

Sikring av upartisk sensurering:

Etablering og ledelse

Denne sensuren består av 3 sensor par.

Eksamensbesvarelsene fordeles likt mellom sensorene, og sensorene bytter oppgaver innbyrdes.

Sensor får tilsendt:

- *Eksamensoppgave*
- *Sensorveiledning*
- *Vurderingsskjema*
- *Karakterliste*

Før sensureringen starter, avholdes et telefonmøte, hvor sensorene diskuterer eksamensoppgaven. Nivåbeskrivelse gjennomgås og man blir enige om vektingen av årets oppgave.

Faglig ledelse

Denne sensuren består av 2 sensor par.

Eksamensbesvarelsene fordeles likt mellom sensorene, og sensorene bytter oppgaver innbyrdes.

Sensor får tilsendt:

- *Eksamensoppgave*
- *Sensorveiledning*
- *Vurderingsskjema*
- *Karakterliste*

Umiddelbart etter eksamen får sensorene for tømmerfaget tilsendt to eksamensoppgaver (elektronisk). Deretter avholdes et telefonmøte hvor oppgaven diskuteres, og man lager en mal for årets vurdering.

Denne beskrivelsen tilfredsstiller i stor grad forventningene til en sensors kompetanse, arbeidsoppgaver og administrative oppgaver. Det er likevel slik at beskrivelsen ikke dekker fullt ut alle kravene til en sensor. I tidligere punkter i denne rapporten pekes det på manglende

læringsutbyttebeskrivelser. Retningslinjene for sensur bør utvides til også å inkludere forventinger om at sensor gjør vurderinger av eksamen ut fra utdanningens læringsutbytte.

Det må også vurderes hvorvidt sensor bør inneha pedagogisk kompetanse. Vi mener det vil være en klar fordel at sensor innehar pedagogisk kompetanse. Vi er klar over at det er vel så viktig med yrkesforståelsen, men i sensoratet bør det inngår pedagogisk forståelse. Vi anbefaler at tilbyder gjør en kvalifisert vurdering av dette punktet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- stille krav om pedagogisk kompetanse hos sensor gjennom kravspesifikasjonen for sensorer
- utvide retningslinjer for sensur slik at det fremkommer at sensor er ansvarlig for å gjøre vurdering av eksamen ut fra utdanningens læringsutbytte

4.7 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering

I egenrapporten oppgir tilbyder at de har ordinære undervisningsrom med IKT-utstyr, projektor og tilgang til trådløst nett. Studentene blir informert om at de må ha egne PC-er, og det er tilgang til kopimaskin og skrivere for både studenter og lærere. Det oppgis at lærestedet har et stort antall faste ansatte som blant annet ivaretar driften av fagskoletilbudet og følger opp rutiner for brannøvelser.

Under institusjonsbesøket fikk vi en omvisning i lokalene til Folkeuniversitet i Torggata 7 i Oslo. Vårt inntrykk av klasserommene er at rommene har mye akustikk, dårlig luft, og liten arbeidsplass for studentene (pult), gitt at studentene både skal benytte PC, notatbok og øvrige læringsmaterieell som bøker og permer. I intervju med studentene ble de samme forholdene trukket opp ved spørsmål om hvordan de opplevde klasserommene til bruk i undervisning. Vi ber tilbyder gjøre innkjøp av større pulter for å gi studentene bedre arbeidsforhold.

Studiestedet har ikke eget bibliotek. Vi mener at dette er en svakhet da studentene ville hatt stor nytte av tidligere studentoppgaver, tilleggslitteratur og PC-er med nyttige lisensbaserte programmer som er for kostbare for studenter å skaffe seg på egenhånd.

Ved bruk av overhead i undervisning må maskinene som benyttes være av en slik karakter at alle i rommet har mulighet til å se det som vises på lerretet. Studentene mente at dette ikke var tilfellet. En bedring av dette forholdet kan løses ved anskaffelse av dokumentkamera som erstatning for overhead.

I egenrapporten opplyses det om at maksimalt antall studenter pr. klasse er 30. På intervjuet med FU i Oslo får vi opplyst at antall studenter i klassen betraktes som veiledende og at klassene gjerne kan ha flere enn 30 studenter. Vi mener at rommene ikke er egnet for mer enn 30 studenter.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må sørge for tilstrekkelig størrelse på arbeidsbord for studentene, slik at både PC, bøker, permer og notathefte er mulig å jobbe med på samme tid.

Tilbyder bør

- etablere et eget bibliotek med god støttlitteratur, tidligere studentoppgaver og PCer med nyttige lisensbaserte programmer som brukes i fagskoleutdanningene
- vurdere å anskaffe dokumentkamera for å bedre undervisningen der hvor visning av tekst eller objekter har en sentral plass i undervisningen

4.8 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent. Tilbyder må gjøre omfattende utbedringer i utdanningen.

Tilbyder må

- utforme bestemmelser om opptak på grunnlag av realkompetansevurdering (4.1.1)
- presisere begrepet «læreplan» i opptakskravet (4.1.1)
- fjerne bestemmelsen om IKT-ferdigheter som en del av det formelle opptakskravet (4.1.1)
- beskrive opptaksprosedyren på hjemmesidene (4.1.1)
- benytte begrepet «søknad» istedenfor «påmelding» i informasjonen om opptak til fagskoleutdanning (4.1.1)
- etablere formelt samarbeid med bransjene som er representert i fagskoleutdanningene som tilbys (4.1.2)
- sørge for at arbeidsmengden for studentene er innenfor et omfang på 1500-1800 timer (4.1.5)
- etablere en studieplan som inneholder timefordeling i alle emner, både hva angår undervisningstimer, egeninnsattimer og arbeidstid avsatt til prosjektarbeid (4.1.5)
- utforme studieplan med læringsutbyttebeskrivelse for fagskoleutdanningen(e) og for hvert enkelt emne (4.2)
- på hjemmesiden og i informasjon som gis om fagskoleutdanningene benytte samme navn på utdanningen som det som er godkjent av NOKUT (4.3.1)
- sørge for at det blir utarbeidet læringsutbyttebeskrivelse for utdanningen (4.3.2)
- sørge for at det blir utarbeidet en studieplan med læringsutbyttebeskrivelser for utdanningen som helhet og for hvert enkelt emne som inngår i utdanningen (4.3.3)
- utarbeide studieplaner som tydelig viser utdanningens innhold og oppbygning (4.3.4)
- utarbeide en strategi for hvordan det pedagogiske opplegget skal følges opp av lærerne (4.4.1)
- beskrive hvordan dere følger opp og veileder studentene både som gruppe og individuelt (4.4.1)
- beskrive hvor store ressurser som er avsatt til veiledning og oppfølging (4.4.1)

- innføre rutiner for at det blir gitt klarere og bedre tilbakemeldinger slik at det kan foregå en vurdering for læring (4.4.1)
- sørge for at det blir utarbeidet læringsutbyttebeskrivelse for utdanningen (4.4.2)
- justere undervisningsformene og læringsaktivitetene slik at de blir tilpasset læringsutbyttebeskrivelsene (4.4.2)
- ha minst en fast ansatt i undervisningsstilling med PPU eller relevant yrkesfaglærerutdanning (4.5.1)
- sørge for at pedagogisk leder tar lederskap i organisasjonen og sikrer et pedagogisk opplegg (4.5.1)
- etablere en tilfredsstillende kravspesifikasjon (4.5.1)
- lage en funksjonsbeskrivelse for den pedagogiske ansvarlige (4.5.1)
- sette av tidsressurser til den pedagogiske ansvarlige (4.5.1)
- ha minst én fast ansatt i faget faglig ledelse (4.5.3)
- ha minst én fast ansatt i faget etablering og ledelse (4.5.3)
- ha mer enn én faglærer ansatt eller engasjert i hvert fagområde (4.5.3)
- reduserer forholdstallene lærer/student til 1:25 (4.5.3)
- utarbeide en stillingsbeskrivelse for faglig ansvarlig (4.5.4)
- ha én faglig ansvarlig for utdanningen tilsatt i minst 50 % fast stilling (4.5.4)
- klargjøre hvor mange obligatoriske prosjektoppgaver studentene må gjennomføre før studenten kan gå opp til eksamen (4.6.1)
- avklare forventet arbeidsmengde for prosjektoppgaver (4.6.1)
- ikke la delprøvene inngå i vurderingen av prosjektoppgavene (4.6.1)
- avklare om delprøvene må bestås før studenten kan gå opp til eksamen (4.6.1)
- avklare hva som menes med sentralt gitte eksamensoppgaver og sentrale sensorer (4.6.1)
- sørge for tilstrekkelig størrelse på arbeidsbord for studentene, slik at både PC, bøker, permer og notathefte er mulig å jobbe med på samme tid (4.7)

Tilbyder bør

- utforme et vedlegg til vitnemålet som viser hvordan læringsutbyttebeskrivelsene oppfyller Mesterbrevnemndas krav til å få mesterbrev (4.1.3)
- etablere en ny avtale med Mesterbrevnemnda som tydeliggjør pliktene og ansvaret til hver av partene (4.1.3)
- utforme en veileder om egeninnsatstimer, slik at studentene får en innføring i hva som forventes av dem gjennom studiet (4.1.5)
- etablere informasjonsmateriell/veiledninger til studentene om etablerte og nyttige hjelpemidler som for eksempel lesepiloten og undervisningsfilmene (4.4.1)
- etablere en pedagogisk plattform (4.4.1)
- sørge for at alle ansatte, samt innleide lærerkrefter har formell pedagogisk kompetanse (4.5.1)
- stille krav til at alle nye lærere på engasjement har pedagogisk utdanning (4.5.1)
- stille krav om pedagogisk kompetanse hos sensor gjennom kravspesifikasjonen for sensorer (4.6.2)
- utvide retningslinjer for sensur slik at det fremkommer at sensor er ansvarlig for å gjøre vurdering av eksamen ut fra utdanningens læringsutbytte (4.6.2)

- etablere et eget bibliotek med god støttelitteratur, tidligere studentoppgaver og PCer med nyttige lisensbaserte programmer som brukes i fagskoleutdanningene (4.7)
- vurdere å anskaffe dokumentkamera for å bedre undervisningen der hvor visning av tekst eller objekter har en sentral plass i undervisningen (4.7)

5 Tilsvar fra tilbyder og NOKUTs vurdering av tilsvaret

NOKUT mottok 6. februar 2015 tilbakemelding fra tilbyder, på de NOKUTs og de sakkyndiges vurderinger i utkast til tilsynsrapport.

Tilsvaret er på elleve sider, og er i sin helhet gjengitt i vedlegg 2. I dette kapittelet er kommentarene til de enkelte må-punktene i kapittel 2, 3 og 4 gjengitt.

5.1 Gjennomstrømming og organisering

Tilbyders tilbakemelding

Fra NOKUTs side kommenteres det at tallene ser lave ut. Tabellen gir en korrekt oversikt over antallet tømreere ved Folkeuniversitetet Øst i de årene som er oppgitt. Videre kommenteres det at det er store ulikheter fra år til år når det gjelder frafall, og at dette burde vært kommentert i årsrapporten. Vi skylder å gjøre oppmerksom på at det i tabell 2 under punkt 2.2, Gjennomstrømming, er en tastefeil. For 2008 – 2009 skal det riktige tallet for frafall være 4, ikke 7.

Det er riktig at en del studenter avbryter utdanningen. Dette skjer ofte tidlig i utdanningsløpet. Studiestedene formidler at den viktigste årsaken til avbrudd er det for noen blir for krevende å kombinere utdanningen med full jobb. (De aller fleste av studentene er i full jobb, og møter da også ofte til undervisningstimene i fullt arbeidstøy, en del studenter er også etablerte med familie, noe som ytterligere kan bidra til at de finner ut at hverdagen blir for hektisk.) Vi registrerer også at nettopp kombinasjonen full jobb og studier, praktisk talt uten unntak, anføres av studentene som årsaken til at de vurderer å slutte. Studiestedene følger for øvrig opp studentene som gir uttrykk for at de vurderer å slutte; noen av dem motiveres til å fortsette, andre avbryter studiet.

Organisasjonskart

Styret ser at organisasjonskartet kan være misvisende. Slik vi har oppfattet det er Mesterfagskolens styre landsstyret supplert med studentrepresentant og ansattes representant (ansatte ved studiestedene).

Mesterfagskolen gikk i 2008 over fra å være organisert som et AS med eget styre til å bli lagt inn under Studieforbundet Folkeuniversitetet, der Folkeuniversitetets landsstyre også er styre for Mesterfagskolen, supplert med studentrepresentant og ansattes representant. Mange av feilene NOKUT med rette påpeker, kan ses som en uheldig følge av denne omleggingen, selv om det ikke fratar landsstyret ansvaret for å ha hatt for lite fokus på Mesterfagskolen.

Landsstyret ser det som hensiktsmessig med et mindre, dedikert styre som kun er styre for Mesterfagskolen og der også eksterne ressurspersoner kan være styremedlemmer. Det er derfor besluttet å oppnevne et nytt styre (Vedlegg 1 – protokoll fra styremøte 2-2015) Dette forutsetter imidlertid at Mesterfagskolen får et eget organisasjonsnummer i Enhetsregisteret Når styret ønsker en omlegging til et ideelt AS er det derfor utelukkende fordi det gir oss muligheten til å velge en annen, og mere hensiktsmessig, styringsform der det er et tydelig skille mellom eier og styre.

Etter vår oppfatning vil det nye styret ha bedre kompetanse når det gjelder å ta aktivt ansvar for Mesterfagskolen. Både pga. den erfaringen styreleder og et av styremedlemmene har mht fagskoleutdanning og ved at to av styremedlemmene også har en faglig bakgrunn som ikke har vært representert i det sittende styret.

NOKUTs kommentar

Tilbyder har redegjort for studentantall og årsaker til frafall. Vi forventer at dette fremkommer som tema i årsrapporten. Det er ikke lagt ved et nytt organisasjonskart.

Tilbyder må utarbeide et organisasjonskart som tydelig viser hvem som er ansvarlig tilbyder av fagskoleutdanningene.

5.2 Informasjon på hjemmesiden

Tilbyder må

- *fjerne misvisende informasjon på hjemmesiden om at skolen er godkjent fagskole*
- *skille tydelig på hva som er mesterutdanning og hva som er godkjent fagskoleutdanning i mesterfag*
- *skille på hva som er opptak til fagskoleutdanning og hva som er opptak til ikke godkjente mesterbrevutdanninger*
- *sørge for at søkere til fagskoleutdanning søker opptak til hele utdanningen*
- *benytte samme navn på utdanningene som det som er godkjent av NOKUT*
- *beskrive opptakskrav på begge hjemmesider*
- *la reglementet være lett tilgjengelig på hjemmesiden*
- *sørge for at det er klar og tydelige informasjon på siden <http://www.hec.no/fuspania/> eller <http://www.mesterspania.no/> om at studier tatt i Spania ikke gir rett til fagskolepoeng eller lån/stipend i Lånekassen*

Tilbyders tilbakemelding

Informasjon om at skolen er godkjent fagskole er fjernet. Tilbud som *ikke* er godkjent som fagskoleutdanning har egen utlysning, der det går fram at det dreier seg om Mesterutdanning, men ikke fagskoleutdanning (blant annet tilbudet i Spania). I menyen på www.folkeuniversitetet.no står Mesterfagskolens tilbud under fagskoler, mens Mesterutdanningen står under «Yrkesrettede kurs».

Studenter som søker opptak på Mesterfagskolens søker nå opptak til hele fagskoleutdanningen. Reglement, inklusive opptakskrav og opptak etter realkompetansevurdering er lagt ut på hjemmesiden.

Når det gjelder navn på utdanningen håper styret at NOKUT kan akseptere at fagskoletilbudet nå er lyst ut på web under fellesbetegnelsen Mesterfagskolen – Mesterbrev byggfag på www.folkeuniversitetet.no, men der det samtidig går fram at studentene søker opptak ved den av de 13 utdanningene som er knyttet til deres fag-/svennebrev. Studieplanene for de respektive fagene vil bli lagt ut, så snart det er godkjent i styremøte 19. februar. Dersom dette ikke aksepteres, vil vi endre det til 13 separate utlysinger.

NOKUTs vurdering og konklusjon

Endringene som er utført på hjemmesidene gjør at det kommer tydeligere frem at det er utdanningen innen byggfag som er godkjent som fagskoleutdanning, men det er fortsatt mye informasjon som gjenstår å endre på hjemmesidene.

Under informasjonen om Mesterfagskolen, oppgis det at utdanningen består av to moduler, «bedriftsledelse» og «faglig ledelse». Når man klikker på «bedriftsledelse» og «faglig ledelse» kommer det opp en rekke kurs på ulike studiesteder. Kursene er kun benevnt som «bedriftsledelse» og «faglig ledelse», og vi antar at dette er utdanninger som ikke er godkjent av NOKUT. Om vi har forstått dette rett, så er det ikke tilfelle at det kun gis informasjon om mesterutdanninger som ikke er NOKUT-godkjente under fanen «Yrkesrettede kurs», slik det er oppgitt i tilsvaret.

Når man klikker på byggfagutdanninger ved hvert enkelt studiested, oppgis det kursnummer og kurssted for utdanningen. Fagskoleutdanninger er ikke kurs, og informasjonen må endres slik at det oppgis utdanningsnavn og studiested. I informasjonen er det også oppgitt at det gis studiepoeng. Fagskoleutdanning gir ikke studiepoeng, men fagskolepoeng. Det kommer heller ikke frem hva som er lengde i tid på utdanningene, selv om noen av prisene oppgis å være kun for hvert halvår.

Det oppgis også ulike timetall for undervisning for samme utdanning ved ulike studiesteder og ulike priser. Timetallene er imidlertid også så lave at det ikke kan gjelde hele utdanningen, og det fremkommer ikke hvilken godkjent utdanning innen byggfag informasjonen gjelder. Se eksempler under:

Mesterfagskolen Mesterbrev Byggfag Steinkjer 15-16	Mesterfagskolen: Mesterbrev byggfag
Kursnummer: 1779357715	Kursnummer: 1748894847
Pris: Første år 10 150 pr semester, andre år 9 850 - 12 500 pr semester avhengig av håndverksfag	Pris: 20300
Undervisningstimer: 360	Undervisningstimer: 135
Planlagt oppstart: Mesterfagskolen Mesterbrev Byggfag	Planlagt oppstart: September 2015
Påmeldingsfrist: Man 10. august 2015	Kursdager: Mandag
Tidspunkt: 1730 - 2100	Tidspunkt: 1400 - 1700
Kurssted: FU Midt- Norge Steinkjer - Jakob Weidemannsgate 9 (Steinkjer, Nord-Trøndelag)	Kurssted: Folkeuniversitetet Arendal (Arendal, Aust-Agder)
Studiepoeng: 60	Studiepoeng: 60

Navn på utdanningene innen byggfag må oppgis både under informasjon om Mesterfagskolen og når det søkes opptak. Søkere må kunne søke opptak til rett utdanning.

Studieplaner er ikke tilgjengelig på nettsiden 9. mars 2015. Det er oppgitt i tilsvaret at disse legges ut etter at de er vedtatt i styremøtet 19. februar 2015.

I søknadsskjemaet for opptak oppgis følgende: «*For å bli tatt opp på Mesterfagskolen må du sende kopi av fag-/svennebrev i ditt håndverksfag. Påmeldingen er bindende fra det tidspunkt du har fått bekreftet at du er tatt opp på utdanningen og har fylt ut egen studiekontrakt*». Det er imidlertid ikke mulig å legge ved vedlegg til skjemaet, og det er ikke oppgitt hvordan dokumentasjonen skal sendes. Videre i skjemaet er det oppgitt at «*Når påmeldingen skjer via Folkeuniversitetets nettsider, har du angrerett, og du får tilsendt angreskjema til din e-postadresse. Det innebærer at du i løpet av 14 dager kan trekke deg fra studiet. Dersom du vil gjøre deg nytte av angreretten, må du gi beskjed senest den dagen angrefristen utløper. Vi ber om at angreskjema benyttes*». I reglementet oppgis det at søknaden er bindende og at kontraktsvilkårene fremgår av søknadsskjemaet. Tilbyder kan ikke gi tilbud om studie plass før søkeren har dokumentert at han er kvalifisert for opptak, og søknadsskjemaet kan ikke være bindende. I reglementet er det også oppgitt at rektor i samråd med fagpersoner, vil vurdere den enkelte søker individuelt. Alle søkere skal motta et vedtak om opptak. Søkere som mottar tilbud om studie plass kan takke ja ved å undertegne studiekontrakt. I søknadsskjemaet er det fortsatt mulig å «sende påmelding», og det fremkommer ikke at søknaden skal vurderes før det gis tilbud om opptak.

På forsiden til siden www.mesterfagskolen.no gis det informasjon om ulike kurs som ikke inngår i mesterutdanningene. Ved å klikke på fanen «Yrke & utdanning» kommer den samme siden for Mesterfagskolen som finnes på siden www.folkeuniversitet.no. Dersom tilbyder mener det er hensiktsmessig å beholde nettside med adresse www.mesterfagskolen.no, bør informasjonen på forsiden gi informasjon om godkjente fagskoleutdanninger innen mesterbrev.

Hjemmesidene gir feil informasjon om de godkjente fagskoleutdanningene og kan føre til misforståelse om bruk av fagskolebegrepet.

Tilbyder må sørge for at informasjonen på hjemmesiden endres i tråd med våre kommentarer.

5.3 Organisasjon og ledelse

Tilbyder må sørge for at rett styre er registrert i Enhetsregisteret.

Tilbyders tilbakemelding

Endringer i styresammensetning etter landsmøtet høsten 2013 var ved en inkurie ikke registrert i Enhetsregisteret. Dette ble rettet opp 9.12.2014.

NOKUTs vurdering og konklusjon

Det er ikke registrert endringer i styrets sammensetning i Enhetsregisteret pr. 5. mars 2015. De eneste kunngjøringene for tilbyder er godkjenninger av årsregnskap.

Tilbyder må sørge for at rett styre er registret i Enhetsregisteret.

Tilbyder må

- *utforme og implementere vedtekter hvor styrets ansvar for fagskoleutdanning er ivarett*
- *sørge for at styret fungerer som det øverste ansvarlige organet for fagskoleutdanning og behandler saker som gjelder fagskoleutdanning, slik som reglement, system for kvalitetssikring, årsrapporter og studieplaner*

Tilbyders tilbakemelding

Landsstyret vedtok reviderte vedtekter for Mesterfagskolens styre i møte 2.2.2014 – sak LS – 02-2015 (jf. vedlegg 4 –protokoll fra styremøte 1-2015 og vedlegg 5 – vedtekter for Mesterfagskolen AS). Vedtektene implementeres gjennom møteplan for styret og i årshjulet.

Landsstyret er for øvrig ikke enig i NOKUTS tolkning av Studieforbundets vedtekter (side 13 i NOKUTs rapport). § 4-1 gjelder vedtektene for studieforbundet og kun disse. Gjeldende vedtekter omhandler ikke fagskoler, og mellom landsmøteperiodene er landsstyret Folkeuniversitetets høyeste organ.

I landsstyremøte 3. juni 2014 vedtok landsstyret å foreslå en ny § 5.2 der intensjonen var å slå fast at landsstyret skal være styre for alle NOKUT-godkjente fagskoleutdanninger og der styresammensetningen samtidig beskrives.

Etter gjennomgangen av revisjonsrapporten er landsstyrets klare konklusjon at dette forslaget likevel ikke bli oversendt neste landsmøte. Landsstyret ser det tvert om som ønskelig at fagskoleutdanningene kan ha egne, dedikerte styrever. Landsstyret vil i stedet foreslå endringer i FU's vedtekter for Studieforbundets Folkeuniversitetets landsmøte i oktober 2015 som klargjør ansvarsforholdene for fagskoler på sentralt og/eller regionalt nivå og at alternative styringsformer kan benyttes.

NOKUTs vurdering og konklusjon

I protokoll fra møtenummer 2 i landsstyret 4. februar 2015 fremkommer det at styret vedtok å opprette et mindre og mer dedikert styre for Mesterfagskolen. Mesterfagskolen AS er allerede registrert i Enhetsregisteret, og det oppgis at det nye styret vil tre i funksjon dersom NOKUT godkjenner organisasjonsendringen. Det er også lagt ved protokoll datert 4. februar 2015 fra ekstraordinær generalforsamling for Mesterfagskolen AS hvor det ble valgt nytt styre for Mesterfagskolen.

Det er ikke oppgitt hvem som har vedtatt å opprette et AS, da det i protokoll fra styremøtet kun er oppgitt at landsstyret har vurdert den foreslåtte omorganiseringen som hensiktsmessig. Det er uklart om det er landsstyret eller årsmøtet som har beslutningsmyndighet i slike saker. Det foreslåtte omorganiseringen kan synes som en hensiktsmessig løsning, dersom tilbyder kan dokumentere at alle vedtak er fattet av rett beslutningsmyndighet.

I de nye vedtektene for Mesterfagskolen AS er det oppgitt at styret er klagenemnd. Ifølge fagskoleloven skal styret være ansvarlig for klagebehandling. Styret skal kunne velge å behandle klager selv eller oppnevne en klagenemnd. Vedtektene er vedtatt av landsstyret, og styret for Mesterfagskolen har ikke fått anledning til å vedta hvordan klager skal behandles. Bestemmelsen må derfor endres. Dette ble også påpekt i vår forrige vurdering.

Det er lagt frem styreprotokoll for møtet i landsstyret datert 4. februar 2015, som viser at styret har godkjent reglementet og tilsvaret til NOKUT. Det er oppgitt at styret skal behandle andre saker som angår fagskoleutdanning slik som system for kvalitetssikring, studieplaner, vitnemål, årsmelding og stillingsbeskrivelse for pedagogisk og faglig ansvarlig i styremøter i februar og mars. De fremlagte styreprotokollene viser at styret har behandlet saker som gjelder fagskoleutdanning.

Styringsordningen er ikke funnet tilfredsstillende.

Tilbyder må sørge for å implementere styrets ansvar for fagskoleutdanning styrevedtektene. Dersom det vedtas at styret for Mesterfagskolen skal være ansvarlig tilbyder av fagskoleutdanningene, bestemmelsen om klagebehandling endres i vedtektene.

5.4 Vitnemål

Tilbyder må utforme mal for vitnemål som gir all nødvendig informasjon.

Tilbyders tilbakemelding

Vitnemål som beskrevet vil bli behandlet på styremøte i mars 2015. Årsaken er at utkast til studieplan for Mesterbrev tømmer foreløpig bare er lagt fram for styret til orientering mens endelig behandling vil skje i møte 19. februar. (Vedlegg 6 protokoll Styremøte1 – Mesterfagskolen og vedlegg 7 Utkast til studieplan Mesterbrev – Tømmer.)

På samme møte vil studieplanene for de øvrige 12 fagskolene bli behandlet. Det overordnede læringsutbyttet inngår som en del av vitnemålet, og malen vil bli utformet etter at studieplanen er godkjent av styret. Vitnemålet vil bli vedtatt i god tid før studentene går opp til avsluttende eksamen.

NOKUTs vurdering og konklusjon

Tilbyder informerer om at det skal utformes ny mal for vitnemål, men det er ikke fremlagt ny dokumentasjon.

Kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må utforme en tilfredsstillende mal for vitnemål.

5.5 Reglement

Tilbyder må

- *omarbeide bestemmelser om klager i reglementet*
- *endre opptaksbestemmelser*
- *endre ordensbestemmelser*
- *gjøre nødvendig endringer i eksamensreglementet*
- *oppnevne klagenemnd dersom klager skal behandles av en slik instans*

Tilbyders tilbakemelding

Disse punktene er ivaretatt i revidert reglement, vedtatt av styret i møte 4.2.2014, med virkning fra samme dato. (Vedlegg 6 – protokoll, vedlegg 8 - Revidert reglement).

I de nye styrevedtektene er det styret som er klagenemnd. (Vedlegg 4 Protokoll fra Landsstyremøte 1-2015 og vedlegg 5 Reviderte vedtekter).

NOKUTs vurdering

Opptak

I § 2.2 oppgis det at søknad om opptak er bindende og at kontraktsvilkårene fremgår av søknadsskjemaet. Denne bestemmelsen må omarbeides. Vi viser til vår vurdering av hjemmesiden hvor vi påpeker at tilbyder ikke kan gi tilbud om studieplass før søkeren har dokumentert at han er kvalifisert for opptak, og søknadsskjemaet kan ikke være bindende. Alle søkere skal motta et vedtak om opptak. Søkere som mottar tilbud om studieplass kan takke ja ved å undertegne studiekontrakt.

Videre er det bestemmelser om at søknadstidspunktet skal defineres som når søknad er poststempelt, når søknad er levert til studiested, eller når søknad er loggført for elektronisk søknad. Av hjemmesiden fremkommer det ikke at det kan søkes opptak på andre måter enn ved å fylle ut søknadsskjemaet/påmeldingen via hjemmesiden. Bestemmelsene må tydeliggjøres og samsvare med annen informasjon som oppgis på hjemmesiden.

Det er utarbeidet bestemmelser om realkompetansevurdering. Søkere som har godkjent fagbrev fra andre land, oppfyller det formelle opptaksgrunnlaget og skal ikke tilbys opptak på grunnlag av realkompetansevurdering. Bestemmelsene om realkompetansevurdering må gjøres tydeligere. Det er oppgitt at andre utdanningsprogram fra videregående skole eller ikke fullført videregående skole sammen med relevant praksis, kan gi grunnlag for opptak på grunnlag av realkompetansevurdering. Det er ikke gitt eksempler på hva som er relevant yrkeserfaring.

I en fotnote oppgis det at Mesterbrevnemnda stiller krav om fag/ svennebrev i mesterfag ved søknad om mesterbrev. Dette er informasjon som må komme tydeligere frem både i reglementet, hjemmesiden og i studieplanen. Det må gis informasjon om muligheten for at studenter kan oppnå fagbrev som praksiskandidat.

Det oppgis at all dokumentasjon må sendes sammen med søknaden for opptak på grunnlag av realkompetansevurdering. Dette må også gjelde søkere som søker opptak på grunnlag av det formelle opptakskravet.

Klager

Bestemmelsene om klager er omarbeidet. Det oppgis at alle klager søkes løst på lavest mulig nivå og at det ikke kreves spesielle skjema når klagen fremsettes skriftlig. Videre oppgis det i § 5.1 at dersom klagen ikke løses på laveste nivå, trer rutinene for klagebehandling i kraft. Det er uklart hva som menes med dette. Om en student leverer en klage skal klagen alltid behandles etter fastsatte rutiner for klagebehandling.

Vi mener bestemmelsen i § 5.1 ikke er hensiktsmessig. Det oppgis at muntlig klage skal behandles likt som en skriftlig klage, selv om enkelte typer klager på et senere tidspunkt vil kreve skriftlighet. Ut fra denne informasjonen og informasjon om at klage søkes løst på et lavest mulig nivå, kan det se ut til at

tilbyder ikke skiller på hva som er formell klage på et vedtak og hva som er tilbakemeldinger til skolen. Ved muntlig klage vil ikke studenten kunne dokumentere at et vedtak er påklagd, og det fremkommer ikke om studenten i slike tilfeller har krav på et skriftlig vedtak.

I § 5.3 oppgis det at dersom rektor finner klagen helt eller delvis begrunnet, fatter rektor nytt vedtak, og ved delvis omgjøring skal studenten forespørres om klagen opprettholdes for den delen av klagen som ikke er etterkommet. Rektor som underinstans kan omgjøre et vedtak, men dersom det kun gis delvis medhold, skal klagen legges frem for klageinstansen som i dette tilfellet er styret.

Ordensbestemmelser

Det fremkommer at studentene har anledning til å uttale seg før vedtak om disiplinære sanksjoner iverksettes. Det må også oppgis hvilken hjelp og støtte studenten har krav på i slike tilfeller.

Eksamensreglementet

Tidligere informasjon om hvilke eksamens- og vurderingsformer skolen benytter er fjernet fra reglementet. Det oppgis at hver modul avsluttes med en skriftlig tverrfaglig eksamen og at prosjektoppgaven må være bestått før studenten kan ta eksamen. Det er omfattende beskrivelser av regler for skriftlig eksamen, men prosjektoppgaven nevnes ikke utover at den må være bestått for ta eksamen og at den bedømmes av faglærer. I vår forrige vurdering av reglementet skrev vi at det må utarbeides tydelige retningslinjer for hvordan de ulike karakterene vektas når prosjektoppgaven skal karakterettes. Enhver vurdering som har betydning for fremdrift i utdanningen, eller retten til å ta avsluttende eksamen, er i prinsippet en avsluttende vurdering jf. fagskoleloven § 7 andre ledd, og skal omfattes av reglementet. Av dette følger det at studentene har klagerett på alle delprøver og vurderinger som inngår i prosjektoppgaven. Dette må fremkomme av reglementet.

I vår forrige vurdering påpekte vi også at informasjonen om eksamensavviklingen, slik som fremmøte, regler for skriftlig eksamen, avvikling, merking av besvarelse og hjelpemidler, bør flyttes til studieplanen eller til en studiehåndbok. Slike bestemmelser behøver ikke å stå i reglementet. Vi anbefaler at dette endres slik at eksamensreglementet blir mer oversiktlig.

I bestemmelsen om særskilt tilrettelegging av eksamen bør det inngå at det kan gjøres unntak fra bestemmelsene om frist for å søke tilrettelegging om studenten kan dokumentere et akutt behov for tilrettelegging. Dette ble ikke påpekt i vår forrige vurdering.

I reglementet brukes begrepet «moduler». I studieplanen benyttes begrepet «emner». Dette er også begrepet som benyttes ved rapportering til DBH-F og som vi forventer vil bli benyttet på hjemmesiden. Vi anbefaler at begrepet «moduler» erstattes med «emner».

Konklusjon

Tilbyder har utbedret de fleste mangler i reglementet, men det er fortsatt noen bestemmelser som ikke er tilfredsstillende.

Tilbyder må

- tydeliggjøre bestemmelsene om realkompetansevurdering og gi eksempler på hva som er relevant yrkeserfaring
- la det fremkomme at søkere som søker opptak på grunnlag av det formelle opptakskravet må levere dokumentasjon sammen med søknaden

- klargjøre hva som menes med at alle klager søkes løst på lavest mulig nivå, eller endre denne bestemmelsen
- endre bestemmelsen i § 5.3 om muntlig klage
- utarbeide tydelige retningslinjer for hvordan de ulike karakterene vektas når prosjektoppgaven skal karaktersettes
- sikre at studentene har klagerett på alle delprøver og vurderinger som inngår i prosjektoppgaven
- oppgi hvilken hjelp og støtte studenten har krav på ved vedtak om disiplinære sanksjoner

Tilbyder bør

- flytte informasjonen om eksamensavviklingen, slik som fremmøte, regler for skriftlig eksamen, avvikling, merking av besvarelse og hjelpemidler, bør flyttes til studieplanen eller til en studiehåndbok
- la det inngå det kan gjøres unntak fra bestemmelsene om frist for å søke tilrettelegging om særskilt tilrettelegging av eksamen dersom studenten kan dokumentere et akutt behov for tilrettelegging
- erstatte begrepet «moduler» med «emner»

5.6 System for kvalitetssikring

Tilbyder må

- sikre at styret godkjenner system for kvalitetssikring og at styret har det overordnede ansvaret for gjennomføringen av kvalitetssikringen på utdanningen
- sikre at det til enhver tid vises til gjeldende bestemmelser
- sørge for at det utarbeides rutiner for å kvalitetssikre at egne studieplaner til enhver tid holdes oppdaterte
- etablere samarbeid og rutiner for innhenting av informasjon/tilbakemeldinger fra eksterne aktører innen yrkesfeltet som en del av kvalitetsarbeidet ved skolen
- sikre at styret godkjenner årsrapporter
- sørge for at årsrapporter gjøres tilgjengelige for studenter og ansatte

Tilbyders tilbakemelding

Styret godkjente system for kvalitetssikring med innarbeidede korrigeringer i henhold til NOKUTs merknadene i møte 1-2015, sak MF 5-01-15. Styret merker seg imidlertid at NOKUT ikke har foretatt en grundig vurdering av systembeskrivelsen. Styret har derfor satt opp system for kvalitetssikring til ny behandling 19. februar (jf. vedlegg 6).

Revidert årsrapport for 2013 ble vedtatt av styret i møte 4.2. 2015 – sak MF5-01-15. Årsrapporten for 2014 legges frem for styret i mars 2015 (jf. vedlegg 6). Behandling av årsrapport vil bli lagt inn som fast punkt i møteplan for styret på et av møtene i vårsemesteret. Administrasjonens arbeid med innhenting av informasjon, analyse og forslag til tiltak inngår i årshjulet som er en del av system for kvalitetssikring.

Årsrapport for 2013 er publisert på læringsplattformen (itslearning). Årsrapport 2014 legges ut på samme måte så snart den er vedtatt av styret.

Tilbyder må jobbe for at informasjonen som er innhentet i evalueringer inngår i en helhetlig analyse og at det iverksettes tiltak for forbedring og utvikling av utdanningen

Tilbyders tilbakemelding

Ikke kommentert.

NOKUTs vurdering

Ifølge mottatte styreprotokoller medfører det ikke riktighet at styret godkjente system for kvalitetssikring i møte 1-2015 eller vedtok revidert årsrapport for 2013. Det ble ikke lagt omarbeidet årsrapport eller system for kvalitetssikring ved tilsvaret. NOKUT har i e-post av 25. februar 2015 bedt om å få ettersendt styrevedtak fra møtet 19. februar 2015 og system for kvalitetssikring som ble vedtatt godkjent i dette møtet. NOKUT mottok denne informasjonen 26. februar 2015. Systembeskrivelsen som vurderes her er vedtatt godkjent av styret 19. februar 2015.

Systembeskrivelse

(1) Tilbyder skal ha en systembeskrivelse som består av de ulike elementene i kvalitetssikringssystemet og viser sammenhengen mellom disse. Beskrivelsen skal omfatte ansvarsforhold og rapporteringslinjer, og det skal fremgå hvordan informasjonen systemet fremskaffer blir brukt til å utvikle og forbedre utdanningene.

Vurdering

Systembeskrivelsen inneholder informasjon om roller og ansvar, samt de aktivitetene systemet omfatter. Systemet inneholder også et årshjul som viser når de ulike aktivitetene skal gjennomføres og hvem som har ansvar for det. Skolen skal foreta en analyse av den innhentede informasjonen og iverksette tiltak til forbedring. Dette viser at den informasjonen systemet fremskaffer blir brukt til å utvikle og forbedre utdanningene.

Vi gjør oppmerksom på at de som studerer ved fagskoler er *studenter*, ikke *elever*. Begrepsbruken i systembeskrivelsen bør reflektere dette.

I systembeskrivelsen vises det fortsatt til NOKUTs retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning i kapittel 1. Dette må fjernes da retningslinjene utgikk den 12. desember 2013.

I systembeskrivelsens kapittel 2, er det oppgitt at Mesterbrevnemndas læreplaner benyttes som utgangspunkt for undervisningen. Det fremkommer ikke at tilbyder skal benytte egne studieplaner som de selv er ansvarlig for å utvikle og vedlikeholde. Det må derfor utarbeides rutiner for å sikre at tilbyders egne studieplaner holdes oppdatert.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- sikre at det til enhver tid vises til gjeldende bestemmelser for fagskoleutdanning
- utarbeide rutiner for å sikre at tilbyders egne studieplaner holdes oppdatert

Tilbyder bør bruke begrepet *studenter* istedenfor *elever* i systembeskrivelsen.

5.6.1 Mål for kvaliteten

(2) Tilbyder skal sette mål for kvaliteten i utdanningene. Kvantitativ informasjon skal indikere om målene er nådd.

Vurdering

Det er oppgitt at kvalitetsvurderingen foretas innen syv vurderingsområder: yrkesrelevans, studentrettigheter, resultater og gjennomstrømming, undervisningen, innsatsfaktorer, læringsmiljø og administrasjon og omdømme.

For *yrkesrelevans* er det satt konkrete måltall som samsvarer med spørreskjema.

For *studentrettigheter* er det ikke satt måltall, men i rutinebeskrivelsene fremkommer det at studentene skal få utlevert reglement, og at det skal velges tillitsvalgt og styrerepresentant for studentene. Dette sier noe om organisering og interne rutiner, men ikke noe om kvaliteten i selve utdanningen. Om tilbyder ønsker å ha dette i systembeskrivelsen, må det være for å sikre at rutinen blir utført. Videre oppgis det at studenter som *ønsker* det skal få tilsendt studiekontrakt. For å sikre studentenes rettigheter må alle studenter signere studiekontrakt ved opptak til utdanningen.

Det er oppgitt måltall for *resultater og gjennomstrømming*, med karakter D som gjennomsnittskarakter på avsluttende eksamen. Dette synes svært lavt, og det er ikke begrunnet hvorfor målet ikke er satt høyere.

Det er ikke oppgitt måltall for *undervisningen*. I spørreskjemaene er det en skala fra 1-10, og tilbyder må sette et måltall som samsvarer med spørreskjemaene.

For *innsatsfaktorer* er det ikke oppgitt måltall og det utføres ingen spørreundersøkelse. Det vises til en sjekkliste for ulike praktiske oppgaver som sier noe om organisering og interne rutiner, men ikke noe om kvaliteten i selve utdanningen.

Målet for *læringsmiljø* er at det ikke skal forekomme klagesaker, og det er utarbeidet et avviksskjema for dette. Det oppgis også at studenten skal vurdere læringsmiljøet som tilfredsstillende eller bedre, men vi kan ikke se at det stilles spørsmål om læringsmiljøet i spørreskjemaene.

For *administrasjon og omdømme* er det satt kvantitative måltall.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- sette måltall for *undervisningen* som samsvarer med spørreskjemaene
- sikre at alle studenter signerer studiekontrakt ved opptak til utdanningen
- stille spørsmål om læringsmiljøet i spørreskjemaene til studentene dersom dette skal være et mål for kvalitet

Tilbyder bør sette mål om høyere gjennomsnittskarakter enn karakteren D.

5.6.2 Tilbakemeldinger om kvaliteten

(3) Tilbyder skal innhente tilbakemeldinger om kvaliteten i utdanningene fra:

- a) Studenter.
- b) Undervisningspersonalet.
- c) Sensorer.
- d) Aktører i yrkesfeltet.

Vurdering

Studentene skal svare på en midtveis- og en sluttevaluering av utdanningen. I mars hvert år skal rektor kontakte Mesterbrev for å få tilsendt utfylte spørreskjemaer for tidligere studenter.

Undervisningspersonalet og sensorer skal gi en skriftlig vurdering av styrker og svakheter i utdanningene. I spørreskjemaet til sensorer stilles det kun ett spørsmål om innholdet i utdanningen. Vi anbefaler at det utarbeides flere spørsmål som omhandler kvaliteten i utdanningen.

Det innhentes ikke informasjon fra aktører i yrkesfeltet. Det må etableres samarbeid og rutiner for innhenting av informasjon/tilbakemeldinger fra eksterne aktører innen yrkesfeltet.

I punkt 3.3 gis det informasjon om Mesterfagskolens fagråd. Dette fagrådet er ennå ikke oppnevnt. Styret vedtok 19. februar 2015 at det skal opprettes et fagråd, og styret ber administrasjonen arbeide videre med å finne representanter fra fagmiljø og yrkesfelt slik at fagrådet kan oppnevnes på styremøtet 18. mars 2015.

I punkt 5.7 i systembeskrivelsen er det oppgitt at fagrådet rapporterer direkte til rektor at deres oppgaver er:

- innspill til studieplaner
- forum for erfaringsutveksling
- sikre at undervisningen er i samsvar med aktuelle krav
- bidra til tverrfaglig samarbeid
- sikre tettere kontakt med de ulike bransjene

Det fremkommer ikke hvordan informasjon fra fagrådet skal brukes i det systematiske kvalitetsarbeidet eller om rådet skal ha jevnlig møter. Dette må fremkomme av systembeskrivelsen, og det må dokumenteres at fagrådet er oppnevnt. Vi ser det som positivt at det opprettes et fagråd, men med den informasjonen vi har fått, fyller ikke dette kravet om at tilbyder må etablere samarbeid og rutiner for innhenting av informasjon/tilbakemeldinger fra eksterne aktører innen yrkesfeltet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- etablere samarbeid og rutiner for innhenting av informasjon/tilbakemeldinger fra eksterne aktører innen yrkesfeltet
- la det fremkomme hvordan informasjon fra fagrådet skal brukes i det systematiske kvalitetsarbeidet
- dokumentere at fagrådet er oppnevnt

Tilbyder bør utarbeide flere spørsmål som omhandler kvaliteten i utdanningen i spørreskjemaet for sensorer.

5.6.3 Vurdering av utdanningskvaliteten

(4) For hver utdanning skal tilbyder årlig gjennomgå utdanningskvaliteten basert på den informasjonen som fremkommer gjennom kvalitetssikringssystemet. Tilbyder skal også vurdere om utdanningene fyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning i lov og forskrifter.

Vurdering

Det fremgår av systembeskrivelsen at rektor har ansvar for å analysere den informasjonen som innhentes gjennom kvalitetssikringssystemet fra studenter, undervisningspersonalet og sensorer. Rektor skal vurdere hvorvidt målene er nådd, presentere antagelser om årsak til eventuelle avvik, forslag til tiltak, hvordan eventuell kvalitetssvikt har blitt rettet opp og gi en vurdering av tiltak for å øke kvalitet. Rektor har ansvar for å uforme årsrapport til styret.

De fremgår ikke at tilbyder skal vurdere om utdanningene fremdeles fyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning i lov og forskrifter.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må la det fremkomme av systembeskrivelsen at tilbyder skal vurdere om utdanningene fremdeles fyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning i lov og forskrifter.

5.6.4 Årsrapport

(5) Ledelsen skal årlig utarbeide en rapport til styret med en overordnet vurdering av utdanningskvaliteten i utdanningene.

Vurdering

Vi viser til våre tidligere kommentarer om mangler i årsrapportene i rapportens kapittel 3.3.2.

5.6.5 Konklusjon

Systemet for kvalitetssikring godkjennes ikke.

Tilbyder må

- sikre at det til enhver tid vises til gjeldende bestemmelser
- jobbe for at informasjonen som er innhentet i evalueringer inngår i en helhetlig analyse og at det iverksettes tiltak for forbedring og utvikling av utdanningen
- sørge for at det utarbeides rutiner for å kvalitetssikre at egne studieplaner til enhver tid holdes oppdaterte
- etablere samarbeid og rutiner for innhenting av informasjon/tilbakemeldinger fra eksterne aktører innen yrkesfeltet som en del av kvalitetsarbeidet ved skole
- la det fremkomme hvordan informasjon fra fagrådet skal brukes i det systematiske kvalitetsarbeidet
- sikre at alle studenter signerer studiekontrakt ved opptak til utdanningen
- stille spørsmål om læringsmiljøet i spørreskjemaene til studentene dersom dette skal være et mål for kvalitet
- dokumentere at fagrådet er oppnevnt
- sette måltall som samsvarer med spørreskjemaene
- la det fremkomme at tilbyder skal vurdere om utdanningene fremdeles fyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning i lov og forskrifter

Tilbyder bør

- bruke begrepet *studenter* istedenfor *elever* i systembeskrivelsen
- sette mål om høyere gjennomsnittskarakter enn karakteren D
- utarbeide flere spørsmål som omhandler kvaliteten i utdanningen i spørreskjemaet for sensorer

5.7 Konklusjon etter NOKUTs tilleggs vurdering

Nei, forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utarbeide et organisasjonskart som tydelig viser hvem som er ansvarlig tilbyder av fagskoleutdanningene
- sørge for at informasjonen på hjemmesiden endres i tråd med våre kommentarer
- sørge for at rett styre er registret i Enhetsregisteret
- implementere styrets ansvar for fagskoleutdanning styrevedtektene. Dersom det vedtas at styret for Mesterfagskolen skal være ansvarlig tilbyder av fagskoleutdanningene, må bestemmelsen om klagebehandling endres i vedtektene
- utforme en tilfredsstillende mal for vitnemål
- tydeliggjøre bestemmelsene om realkompetansevurdering og gi eksempler på hva som er relevant yrkeserfaring
- la det fremkomme at søkere som søker opptak på grunnlag av det formelle opptakskravet må levere dokumentasjon sammen med søknaden
- klargjøre hva som menes med at alle klager søkes løst på lavest mulig nivå, eller endre denne bestemmelsen

- endre bestemmelsen i § 5. 3 om muntlig klage
- utarbeide tydelige retningslinjer for hvordan de ulike karakterene vektas når prosjektoppgaven skal karakterettes
- sikre at studentene har klagerett på alle delprøver og vurderinger som inngår i prosjektoppgaven
- oppgi hvilken hjelp og støtte studenten har krav på ved vedtak om disiplinære sanksjoner
- jobbe for at informasjonen som er innhentet i evalueringer inngår i en helhetlig analyse og at det iverksettes tiltak for forbedring og utvikling av utdanningen
- sikre at det til enhver tid vises til gjeldende bestemmelser for fagskoleutdanning
- utarbeide rutiner for å sikre at tilbyders egne studieplaner holdes oppdatert
- sette måltall for undervisningen som samsvarer med spørreskjemaene
- sikre at alle studenter signerer studiekontrakt ved opptak til utdanningen
- stille spørsmål om læringsmiljøet i spørreskjemaene til studentene dersom dette skal være et mål for kvalitet
- etablere samarbeid og rutiner for innhenting av informasjon/tilbakemeldinger fra eksterne aktører innen yrkesfeltet
- la det fremkomme hvordan informasjon fra fagrådet skal brukes i det systematiske kvalitetsarbeidet
- dokumentere at fagrådet er oppnevnt
- la det fremkomme av systembeskrivelsen at tilbyder skal vurdere om utdanningene fremdeles fyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning i lov og forskrifter

Tilbyder bør

- flytte informasjonen om eksamensavviklingen, slik som fremmøte, regler for skriftlig eksamen, avvikling, merking av besvarelse og hjelpemidler, bør flyttes til studieplanen eller til en studiehåndbok
- la det inngå det kan gjøres unntak fra bestemmelsene om frist for å søke tilrettelegging om særskilt tilrettelegging av eksamen dersom studenten kan dokumentere et akutt behov for tilrettelegging
- erstatte begrepet «moduler» med «emner»
- bruke begrepet studenter istedenfor elever i systembeskrivelsen
- sette mål om høyere gjennomsnittskarakter enn karakteren D
- utarbeide flere spørsmål som omhandler kvaliteten i utdanningen i spørreskjemaet for sensorer

6 Tilsvar fra tilbyder og de sakkyndiges vurdering av tilsvaret

6.1.1 Opptak

- (1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:
- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Tilbyder må

- *utforme bestemmelser om opptak på grunnlag av realkompetansevurdering (4.1.1)*
- *presisere begrepet «læreplan» i opptakskravet (4.1.1)*
- *fjerne bestemmelsen om IKT-ferdigheter som en del av det formelle opptakskravet (4.1.1)*
- *beskrive opptaksprosedyren på hjemmesidene (4.1.1)*
- *benytte begrepet «søknad» istedenfor «påmelding» i informasjonen om opptak til fagskoleutdanning (4.1.1)*

Tilbyders tilbakemelding

Disse merknadene er ivaretatt i revidert reglement, vedtatt av styret i møte 4.2.2014 sak 4-01-15 med virkning fra samme dato. Opptakskravene er beskrevet på hjemmesiden, mens opptaksprosedyrene framgår av reglementet som er lagt på hjemmesiden, og også er lagt ut Mesterfagskolens og studiestedenes læringsplattform (vedlegg 8 Revidert reglement.)

Det er utarbeidet nytt søknadsskjema (www.folkeuniversitetet.no) som vil være aktivt seinest 10. februar. For øvrig er gjør vi oppmerksom på at studentene alltid har måttet søke opptak, og dokumentere at de fyller opptakskravene. Når begrepet «påmelding» og «kurs» har vært brukt i enkelte sammenhenger er det fordi kursadministrasjonsprogrammet har benyttet standard maler (for første henvendelse), uavhengig av om det dreier seg om høyskolestudier, fagskolestudier eller frittstående kurs.

De sakkyndiges vurdering

Det er utformet bestemmelser om opptak på grunnlag av realkompetansevurdering. Vi viser til vurderingen av reglementet i kapittel 5.5.

Begrepet læreplan og bestemmelser om IKT-ferdigheter er fjernet fra det formelle opptakskravet.

Når det gjelder beskrivelse av opptaksprosedyre på hjemmesiden er dette ikke utbedret på en tilfredsstillende måte. Det fremkommer fortsatt ikke tydelig at kandidater blir tatt opp til hele utdanningsløpet, og det er ikke mulig å søke opptak til en spesifikk utdanning, kun til byggfag. Kandidater som er tatt opp har krav på å fullføre uten avbrudd. Vi viser forøvrig til NOKUTs vurdering av hjemmesiden i kapittel 5.2 om manglende informasjon om opptaksprosedyrer.

Det er utarbeidet nytt søknadsskjema hvor begrepet «søknad» benyttes. I søknadsskjemaet betegnes utdanninger som «kurs» i stedet for utdanninger. Det er også oppgitt kursnummer for hver av utdanningene. Søknadsskjemaet må omarbeides slik at det er tydelig at det søkes opptak til en fagskoleutdanning og ikke et kurs. Vi viser forøvrig til vurderingen i kapittel 5.2. om nødvendige utbedringer.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- beskrive opptaksprosedyrer på hjemmesiden
- sikre at søkere kan søke opptak til rett utdanning og at søkere får tilbud om plass ved hele utdanningen
- benytte begrepet «utdanning istedenfor «kurs» i søknadskjemaet

6.1.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Tilbyder må etablere formelt samarbeid med bransjene som er representert i fagskoleutdanningene som tilbys (4.1.2).

Tilbyders tilbakemelding

Styret tar til etterretning at bransjetilknytningen gjennom Mesterbrevnemnda ikke vurderes som tilstrekkelig, og vil oppnevne et fagråd for å ivareta et mer direkte samarbeid med bransjene. Sammensetning av fagrådet er under arbeid, og fagrådet vil bli konstituert våren 2015. Styret har fått oppgitt at Mesterfagskolens administrasjon er i en positiv dialog med bl.a. SINTEF Byggforsk og Fagrådet for våtrom og at det også arbeides med å få bransjeoppnevnte medlemmer fra de mest aktuelle byggfagene.

Samtidig vil styret gjerne gjøre oppmerksom på at Mesterfagskolen har et utstrakt samarbeid med yrkesfeltet, selv om det ikke er knyttet til et formelt samarbeid med bransjene. (Vedlegg 9 – samarbeid med aktører i yrkesfeltet.)

Mesterfagskolens undervisning bygger på læreplanene fra Mesterbrevnemnda. Det må bero på en misforståelse at noen har oppgitt at planene ikke har vært revidert siden 2001, (s 23 siste avsnitt før konklusjon). Læreplanene ble sist revidert i 2008. De siste årene har Mesterbrevnemnda hatt et omfattende revisjonsarbeid som foreløpig har resultert i ny læreplan i emne 1 (medio desember 2014). Revisjonen av læreplanen i emne 2 er planlagt ferdigstilt innen august 2015. Samtlige bransjer har vært involvert i revisjonsarbeidet.

De sakkyndiges vurdering

FU opplyser om at fagråd ikke er etablert. Mandat er vedtatt og rådet vil bli oppnevnt 18. mars 2015. Fagrådet har et faglig hensiktsmessig mandat. Strukturen for mandatet og arbeidsformen i mandatet er mangelfullt. Det er også uklart hvilken rolle rådet skal ha opp mot styret og organisasjonen for øvrig.

Intensjon med etableringen av fagrådet er i tråd med våre anbefalinger, men FU må dokumentere at fagrådet er implementert i virksomheten og utfører de oppgavene som styret har vedtatt.

Vi er ikke kjent med hvordan fagrådet skal arbeide, og kan derfor ikke vurdere om fagrådet kan ivareta kravet om at «tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet». På generelt grunnlag er ikke et fagråd tilstrekkelig for å ivareta kravet. En tydelig beskrivelse av fagrådet, deres mandat og arbeidsform

avhenger av om kravet er oppfylt. Vi oppfordrer FU til å søke et bredere formelt samarbeid med yrkesfeltet. Dersom det finnes et mer utstrakt samarbeid med yrkesfeltet bes det om at hensikt, samarbeidsform og relevans for å sikre utdanningens læringsutbytte beskrives ytterligere.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må etablere formelt samarbeid med bransjene som er representert i fagskoleutdanningene som tilbys.

6.1.3 Arbeidsmengde for studentene

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500-1800 timer per år.

Tilbyder må

- *sørge for at arbeidsmengden for studentene er innenfor et omfang på 1500-1800 timer (4.1.5)*
- *etablere en studieplan som inneholder timefordeling i alle emner, både hva angår undervisningstimer, egeninnsatstimer og arbeidstid avsatt til prosjektarbeid (4.1.5)*

Tilbyders tilbakemelding

Styret tar til etterretning at det totale antall arbeidstimer for studentene er under 1500-1800 timer. Høsten 2015 tas ny læreplan i Bedriftsledelse i bruk. Læreplanen har utvidet innhold og økt fordypningsgrad i enkelte tema. I tillegg har vi fått tilbakemelding fra ressurspersoner (lærere) i emne 2 at det er behov for mere undervisningstid og en mer omfattende kvalitetssikring av prosjektoppgaven. Dette innebærer at vi må øke timetallet fra høsten 2015. (Vedlegg 10 – Arbeidsmengde som konsekvens av ny læreplan og tilbakemeldinger fra fagansvarlige.)

Styret erkjenner at Mesterfagskolen ikke har utarbeidet studieplan med læringsutbyttebeskrivelser innen fristen 31.12.2014 og at informasjon vedrørende timefordeling, undervisningstimer, egeninnsatstimer og prosjektarbeid ikke har vært tydelig kommunisert i form av en egen studieplan. Utkast til studieplan Mesterbrev – Tømrer ble lagt fram for styret i møte 4.2.2015. Styret tok utkastet til orientering og vil behandle studieplanen på førstkommende styremøte 19. februar sammen med studieplanene for de øvrige 12 utdanningene. (Jf vedlegg 6 og 7)

De sakkyndiges vurdering

Komiteen har fått tilsendt ett utkast til studieplan, en studieplan som gjelder for vår 2015 og en studieplan som gjelder fra høsten 2015. I tillegg er det et vedlegg 10 i tilsvaret. Oppgitt timetall er ulikt i alle disse dokumentene. I tillegg legger vi merke til at hjemmesidene til FU har avvikende tall om undervisningstimer. Det oppgis svært mange ulike timer for samme utdanning på forskjellige studiesteder, hvorpå ingen er lik de tallene som er rapportert inn.

Om vi tar utgangspunkt i studieplanen som gjelder for våren 2015 er det oppgitt et totalt timetall på 1400 timer. Dette er ikke tilstrekkelig for å oppfylle kravene til en ettårig fagskoleutdanning.

Vi vurderer her den studieplanen som ble vedtatt 19. februar, og som gjelder for vår 2015. Det er viktig at studieplanen er så konkret som mulig for å sikre enhetlig opplæring på FUs ulike studiesteder i landet. Svært mange av lærerne er engasjert, og ikke tilsatt, noe som skjerper kravet til at studieplanen er detaljert nok. En tydeligere timetallpresisering av undervisning og egenarbeid på hvert av de sentrale tema under hvert av emnene savnes.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- sørge for at arbeidsmengden for studentene er innenfor et omfang på 1500-1800 timer
- sørge for at studieplanen viser tydeligere timetallpresisering av undervisning og egenarbeid for hvert av de sentrale temaene

6.1.4 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

- *Tilbyder må utforme studieplan med læringsutbyttebeskrivelse for fagskoleutdanning(e) og for hvert enkelt emne (4.2)*

Tilbyders tilbakemelding

Se pkt (4.1.5) Arbeidsmengde for studentene

Kunnskap

Har kunnskap om:

- håndverkbransjens lov og regelverk
- etablering av en håndverksbedrift
- byggebransjens organisering
- hvordan man kan oppdatere egne kunnskaper
- bransje- og yrkesetiske prinsipper, betydningen av god arbeidsmoral og god forretningsskikk
- viktigheten av gode kunderelasjoner og betydningen av hva kundeloyalitet har å si for tømmerbedriftens vekst og lønnsomhet
- organisasjons-, og markedsførings og ledelsesteorier, bedriftskultur og økonomistyring med relevans for håndverksbedrifter
- IKT-verktøy som brukes innenfor en håndverksbedrift
- byggebransjens organisering samt hvordan en byggeplass er organisert og hvilke regler som gjelder for arbeidet her

- byggebransjens krav til kvalitetssikring, Internkontroll og HMS
- byggesøknader og søknader om godkjenning av foretak for ansvarsrett
- utforming av prosjektdokumenter og kalkulasjon for eget håndverksfag

Ferdigheter

- kan anvende kunnskap om myndighetskrav slik at håndverksbedriften drives i tråd med gjeldene lover, regler og standarder
- kan etablere egen håndverksbedrift basert på markedsundersøkelse og forretningsplan
- kan analysere og vurdere bedriftens økonomiske stilling med grunnlag i nøkkeltall, regnskapstall og annen relevant informasjon og iverksette eventuelle tiltak
- kan finne, og henvise til informasjon og fagstoff og vurdere om det er relevant for å løse problemstillinger I gjennom informasjonsinnhenting og kontakt med fagmiljøet
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for å løse problemstillinger innenfor byggfagene
- kan planlegge og gjennomføre arbeidsoppgaver i håndverksbedriften i tråd med etiske prinsipper og retningslinjer for byggebransjen
- kan anvende reglene som regulerer forholdet mellom arbeidstaker, arbeidsgiver og lærlinger
- kan foreta rasjonelle beslutninger om produkter, tjenester, markedsføring, økonomi og personalsaker
- kan utarbeide et kvalitetssikringssystem, Internkontroll og HMS system for egen bedrift
- kan veilede lærlinger og medarbeidere i deres faglige utvikling
- kan kommunisere og samarbeide med de ulike aktørene på en byggeplass
- kan utarbeide nødvendige rutiner for styring av en byggeplass som involverer andre fagområder enn tømmerfaget
- kan anvende IKT-verktøy til bruk i ulike oppgaver slik som budsjett, regnskap, kalkyler, referatskriving, kvalitetssikringssystem, Internkontroll og HMS system
- kan utarbeide system for kvalitetssikring, Internkontroll og HMS
- kan anvende kunnskap, innenfor eget fag, til å utarbeide prosjektdokumenter i henhold til norske standarder
- kan utarbeide pristilbud innenfor bedriftens fagområde med fokus på de ulike entreprisegrader og entreprisereformer

Generell kompetanse

- kan legge til rette for organisasjonsutvikling, nytenking og innovasjon i egen håndverksbedrift
- kan vise evne til selvstendig og kritisk tenking, problemformulering og problemløsning i tilknytning til ledelse av håndverksbedrift og byggfaglige spørsmål
- har innsikt i fag- og yrkesetiske problemstillinger, og utfordringer innenfor byggebransjen, som for eksempel svart arbeid, useriøse aktører og sikkerhet på arbeidsplassen
- har utviklet en etisk grunnholdning i sin veiledning av kunder, slik at de får de beste løsningene med hensyn til pris og kvalitet
- er bevisst på sin rolle som leder av en håndverksbedrift innen byggebransjen

- kan kartlegge kompetansebehovet i egen bedrift og iverksette tiltak for opplæring og kursing av ansatte som er relevante for markedets betingelser/krav
- har forståelse for viktigheten av å ha gode systemer for HMS, kvalitetssikring og Internkontroll og kan utvikle disse for sitt eget håndverksfag
- velger rett skriftlig avtale for et byggeoppdrag, for å ivareta kundene og bedriftens interesser
- kan systematisere, utvikle og anvende teoretisk kunnskap til å løse et konkret byggeprosjekt basert på et tilfredsstillende tegningsgrunnlag og gitte rammevilkår

Ytterligere kommentarer

Kulepunktene i de generelle læringsutbyttebeskrivelsene i NKR skal benyttes som utgangspunkt for de fagspesifikke læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningen. Dersom dere har utelatt noen punkter eller brukt punkter fra andre nivåer i NKR, begrunn hvorfor.

Tilbyders begrunnelse for at noen læringsutbyttebeskrivelser ligger på nivå 4 og 5.2

Nivå 4, IKT

Opptakskravet til utdanningen er svennebrev i tømmerfaget. Svennebrevet kan være ervervet gjennom ordinært utdanningsløp – 2 år på videregående skole og to års læretid eller som praksiskandidat eller godkjent realkompetanse. Praksiskandidatene er fritatt for fellesfagene i vgs. Mange av studentene er også voksne, og vil ikke alltid ha hatt opplæring i IKT i grunnskolen. Utdanningen starter derfor med innføring i grunnleggende IKT-ferdigheter på nivå 2 (grunnskolenivå) «kan... bruke digitale verktøy i faglige sammenhenger» konkretisert ved at studentene i løpet av første semester.

I overordnet læringsutbytte: under «kunnskap» står det: «*Har kunnskap om IKT-verktøy som brukes innenfor styringssystemer i en håndverksbedrift*»

Gjennom å bruke IKT verktøy gjennom hele undervisningen vil sluttkompetansen, slik vi oppfatter det, være på nivå 4b: «*kan ..... bruke digitale verktøy og medier til å løse faglige utfordringer på en kritisk og kreativ måte, alene og i samspill med andre.*» konkretisert ved:

Under «ferdigheter» står det: «*kan anvende IKT-verktøy til bruk i ulike oppgaver slik som budsjett, regnskap, kalkyler, referatskriving, kvalitetssikringssystem, Internkontroll og HMS system*»

Nivå 5.2: Enkelte av læringsutbyttebeskrivelsene hører hjemme på nivå 5.2. slik vi oppfatter det. Det gjelder:

I overordnet læringsutbytte:

Under «ferdigheter» står det: «*kan analysere og vurdere bedriftens økonomiske stilling med grunnlag i nøkkeltall, regnskapstall og annen relevant informasjon og iverksette eventuelle tiltak*» og «*kan gjennom informasjonsinnhenting og kontakt med fagmiljøet, finne informasjon og fagstoff og vurdere om det er relevant for å løse problemstillinger innenfor eget fagområde*»

Under «generell kompetanse» står det: «*kan vise evne til selvstendig og kritisk tenking, problemformulering og problemløsning i tilknytning til ledelse av håndverksbedrift og byggfaglige spørsmål*»

NOKUTs vurdering av læringsutbyttebeskrivelsen i henhold til NKR

NOKUT har foretatt en vurdering av om læringsutbyttebeskrivelsen er utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR).

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*. Noen deskriptorer er plassert under feil kategori. Deskriptorene «*kan kartlegge kompetansebehovet i egen bedrift og iverksette tiltak for opplæring og kursing av ansatte som er relevante for markedets betingelser/krav*» og «*kan systematisere, utvikle og anvende teoretisk kunnskap til å løse et konkret byggeprosjekt basert på et tilfredsstillende tegningsgrunnlag og gitte rammevilkår*» er plassert under generell kompetanse, men dette ser heller ut til å være ferdigheter.

Nivå

Nivået er vanskelig å kjenne igjen fra de generelle beskrivelsene på nivå 5.1 i NKR. Begrepene i NKR sier noe om nivået, slik som verbuttrykkene «har kunnskap om», «har innsikt i», «har forståelse for». For flere av deskriptorene benyttes ikke disse «kjernebegrepene», og spesielt gjelder dette kategorien kunnskaper i læringsutbyttebeskrivelsen hvor alle beskrivelsene begynner med «har kunnskap om». Det er forskjell på å «*ha kunnskap om hvordan man kan oppdatere sin faglige kunnskap*» slik det er oppgitt i læringsutbyttebeskrivelsen og «*kan oppdatere sin faglige kunnskap*» slik det står i NKR. Deskriptoren «*kunnskap om håndverksbransjens lov og regelverk*» er på nivå 4 i NKR, på fagskole 1 brukes begrepet «*innsikt i*» som sier noe om kunnskap på et høyere nivå.

Det er oppgitt at deskriptorene under ferdigheter «*kan analysere og vurdere bedriftens økonomiske stilling med grunnlag i nøkkeltall, regnskapstall og annen relevant informasjon og iverksette eventuelle tiltak*» og «*kan gjennom informasjonsinnhenting og kontakt med fagmiljøet, finne informasjon og fagstoff og vurdere om det er relevant for å løse problemstillinger innenfor eget fagområde*» er hentet fra nivå 5.2 i NKR. Dette er begrunnet med at evne til kritisk refleksjon, kunne vurdere, planlegge og analysere, er en forutsetning for å kunne nå et av hovedmålene med utdanningen. Vi kan imidlertid ikke se at de oppgitte deskriptorene er hentet fra nivå 5.2. Snarere kan det relateres til masternivå i NKR hvor kandidaten kan *analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder*. Det synes ambisiøst at fagskolekandidater skal oppnå det samme læringsutbyttet etter ett års utdanning.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil:

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generelle beskrivelsene i NKR, og ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i det overordnede læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier. Likevel er noen av deskriptorene i kategoriene kunnskaper og ferdigheter så generelle at det faktiske læringsutbyttet blir utydelig. Følgende formuleringene er eksempelvis så generelle at det er vanskelig å se hvilken kompetanse kandidaten skal ha: «*har kunnskap om hvordan man kan oppdatere egne kunnskaper*» under kunnskaper og «*kan finne, og henvise til informasjon og fagstoff og vurdere om det er relevant for å løse problemstillinger l gjennom informasjonsinnhenting og kontakt med fagmiljøet*» under ferdigheter. Det er også rom for å presisere enkelte begreper, som for eksempel

«ledelsesteorier» ettersom dette kan romme svært mye (og mer enn man kan forvente å kunne lære i en fagskoleutdanning på ett år).

Noen av deskriptorene fra de generelle beskrivelsene i NKR mangler, blant annet «*kan utføre arbeidet etter utvalgte målgruppers behov*» og «*kan bygge relasjoner med fagfeller og på tvers av fag, samt med eksterne målgrupper*». Det er ikke lagt ved noen begrunnelse for dette.

Noen deskriptorer er ført opp flere ganger. I tillegg er det flere deskriptorer som med fordel kan slå sammen. Læringsutbyttebeskrivelsen skal stå på vitnemålet. Dette gir begrensninger i hvor mange kulepunkter man kan ha, og det gjør det viktig at tilbyder leser korrektur og sikrer at læringsutbyttebeskrivelsen er lett forståelig.

Alt i alt er læringsutbyttebeskrivelsen egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og den gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Den må imidlertid omformuleres og spesifiseres ytterligere for at den skal gjenspeile det studentene lærer i utdanningen og nivået i NKR.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

De sakkyndiges vurdering

Vi stiller oss bak NOKUTs vurdering av læringsutbyttebeskrivelsen.

Tilbyder har oppgitt at det er brukt deskriptorer fra nivå 4 og 5.2 i NKR. For nivå 4 er det begrunnet med at flere av studentene har liten kunnskap om IKT og at opplæringen må starte på et lavt nivå. For 5.2 er det ikke gitt annen begrunnelse enn at enkelte av beskrivelsene hører hjemme på dette nivået. Tilbyder må begrunne hvorfor kandidatene skal oppnå deler av kompetanseløpet innenfor rammene av NKR nivå 5.2.

Selv om læringsutbyttebeskrivelsene ikke tilfredsstillende kravene i NKR vil vi likevel påpeke at det rent faglige som beskrives, i det som omtales som læringsutbyttebeskrivelse, er relevant for hva kandidaten skal kunne, for å være mester i sitt fag. Det er likevel vanskelig å gjøre en god vurdering av læringsutbyttet siden beskrivelsene ikke leder til hverandre. Kunnskapsbeskrivelsene skal underbygge den faglige ferdigheten hos kandidaten. Siden kunnskaps- og ferdighetsbeskrivelsene ikke leder til hverandre, bygger vi vår vurdering på at vi ser hva som har blitt skrevet, men forholder oss til studieplanens mål i hvert enkelt emne for å si noe om det faglige i studieplanen. Vi er ikke i tvil om at det rent faglige er ivaretatt, men læringsutbyttebeskrivelsene gir ikke studentene, eller potensielle arbeidsgivere, den nødvendige informasjon om hvilke kunnskap og ferdighet den enkelte kandidat innehar, ut over målenes beskrivelse i emnene.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må utforme læringsutbyttebeskrivelse i henhold til NKR.

6.1.5 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Tilbyder må på hjemmesiden og i informasjon som gis om fagskoleutdanningene benytte samme navn på utdanningen som det som er godkjent av NOKUT

Tilbyders tilbakemelding

Se pkt 2.4

De sakkyndiges vurdering

Ved søknad til et studieløp må det komme fram hvilken fagretning kandidaten søker til. Det må fremkomme hvor vedkommende tar hele utdanningsløpet, og at utdanningsløpet kan fullføres uten avbrudd. Kandidaten kan søke til f.eks. Mesterbrev – tømrer, Mesterbrev – murer, Mesterbrev – anleggsgartner osv.

Mesterbrev-byggfag er ikke en godkjent tittel.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må oppgi navn på de enkelte utdanningene og sikre at søkere gis opptak til hele utdanningen.

6.1.6 Utdanningens innhold og emner

(2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.

(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Tilbyder må

- sørge for at det blir utarbeidet læringsutbyttebeskrivelse for utdanningen
- sørge for at det blir utarbeidet en studieplan med læringsutbyttebeskrivelser for utdanningen som helhet og for hvert enkelt emne som inngår i utdanningen

Tilbyders tilbakemelding

Se pkt (4.1.5) Arbeidsmengde for studentene

Begrunnelse for at deler av læringsutbyttet for emnene er lagt på nivå 5.2 i NKR:

I læringsutbytte for emne 1, Bedriftsledelse (etablering og ledelse):

Under «ferdigheter» står det: «reflektere over egen lederstil og justere denne under veiledning»

Under «generell kompetanse» står det: «viser evne til selvstendig og kritisk tenkning, problemformulering og problemløsning»

I læringsutbytte for emne 2, Faglig ledelse:

Under «generell kompetanse» står det: «kan planlegge, ivareta og dokumentere utførelses- og kontrolloppgavene på en byggeplass i henhold til kvalitetssikringsystem», «kan planlegge utførelse av tiltak i aktuelle tiltaksklasser etter plan- og bygningsloven» og «kan planlegge og prosjektere et tiltak i tiltaksklasse 1, etter godkjenningforskriften under Plan- og bygningsloven»

De sakkyndiges vurdering

Av fagskoletilsynsforskriften fremgår det at dere skal utarbeide læringsutbyttebeskrivelser for hvert emne. Det totale læringsutbyttet for utdanningen skal oppnås gjennom emnene. Dere skal vise i studieplanen hvordan emnene henger sammen. For at dere skal kunne kontrollere den indre sammenhengen i utdanningen, anbefaler vi at dere utarbeider en tabell som viser sammenhengen mellom det overordnede læringsutbyttet for studiet og emnene i studiet.

Det forventes at tilbyder:

- Beskriver og begrunner sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelsene på emnenivå og det totale læringsutbyttet for utdanningen.
- Laster opp eventuell tabell som viser sammenhengen mellom læringsutbyttet for emnene og det totale læringsutbyttet.
- Begrunner kort valg av emner og redegjør for hvorfor eventuelle andre sentrale emner er utelatt.

Læringsutbyttebeskrivelser for emner skal altså være mer konkret enn for utdanningen generelt. Det ser for oss ut som at læringsutbyttebeskrivelsene har blitt hentet fra læringsmålene med en enkel omskrivning. De har så blitt limt inn under overskriftene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, uten at de nødvendigvis hører inn under den aktuelle kategorien. Vi klarer ikke å se at det er en sammenheng mellom kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse i det som er presentert. Kunnskapen skal bygge opp under den ferdigheten studenten får i emnet. Når det eksempelvis er oppgitt under ferdighet at kandidaten skal «anvende kunnskaper om bedriftsledelse, IKT og nye arbeidsformer i ledelse av en håndverksbedrift og gjøre rede for valg», må man også kunne se at de har fått kunnskap om bedriftsledelse og bruk av IKT under kunnskaper.

Tilbyder har oppgitt at det er brukt deskriptorer fra nivå 5.2 i NKR. Dette er ikke begrunnet med annet enn at enkelte av beskrivelsene hører hjemme på dette nivået. Det må gis en begrunnelse for hvorfor kandidatene skal ha deler av kompetansen på nivå 5.2.

Vi kan ikke se at «viser evne til selvstendig og kritisk tenkning, problemformulering og problemløsning» er en generell kompetanse i NKR, slik tilbyder har oppgitt.

Læringsutbyttebeskrivelsene for emnene er ikke tilfredsstillende. Vi vurderer innholdet i utdanningen som tilfredsstillende for å oppnå mesterbrev, men læringsutbyttet for utdanningen må omarbeides før vi kan vurdere om innholdet er egnet for å oppnå læringsutbyttet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må omarbeide læringsutbyttebeskrivelsene for emnene.

6.1.7 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Tilbyder må utarbeide studieplaner som tydelig viser utdanningens innhold og oppbygning.

Tilbyders tilbakemelding

Se pkt (4.1.5) Arbeidsmengde for studentene

De sakkyndiges vurdering

Det er utarbeidet en studieplan som viser innhold og oppbygging av utdanningen, og denne gir et godt utgangspunkt for videre utvikling av planen.

Det må fremkomme av studieplanen at kandidatene har krav på å fullføre hele utdanningsløpet uten avbrudd på det studiestedet de er tatt opp til.

På hjemmesidene må det komme tydelig fram at dersom du får bestått med karakteren E eller er realkompetansekandidat vil du ikke ha rett på å søke om mesterbrev hos Mesterbrev.

Vi viser til vår vurdering av læringsutbyttebeskrivelse for utdanningen som helhet og for emnene. De nødvendige endringene må fremkomme i studieplanen. Dette gjelder også vurdering av andre krav slik som eksamens og vurderingsordninger. Vi ber dere derfor lese vurderingene grundig slik at all nødvendig informasjon fremkommer i studieplanen.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må sørge for at studieplanen inneholder all relevant informasjon.

6.1.8 Det pedagogiske opplegget

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individuelt.

Tilbyder må

- *utarbeide en strategi for hvordan det pedagogiske opplegget skal følges opp av lærerne (4.4.1)*
- *beskrive hvordan dere følger opp og veileder studentene både som gruppe og individuelt (4.4.1)*

- *beskrive hvor store ressurser som er avsatt til veiledning og oppfølging (4.4.1)*
- *innføre rutiner for at det blir gitt klarere og bedre tilbakemeldinger slik at det kan foregå en vurdering for læring (4.4.1)*

Tilbyders tilbakemelding

Som beskrevet i egenrapporten, holdes det årlige instruktørseminarer. Disse seminarene er utvidet med en ekstra dag for nye lærere. Det er alltid svært høyt fram møte på seminarene, hvis primærfunksjon er å gi lærere og veiledere faglig påfyll. Det benyttes alltid noen eksterne foredragsholdere, som tar for seg temaer som er aktuelle for mesterutdanningen. I tillegg samles veilederne i etablering og ledelse og faglig ledelse i respektive grupper hvor aktuelle temaer – pedagogiske og/eller faglige belyses og diskuteres. Det er også utarbeidet egne lærerveiledninger for lærere og nettveiledere.

Oppfølgingen av studentene skjer ved besvarelse av enkeltoppgaver, ved veiledning vedrørende de ulike elementene i prosjektoppgaven og selvfølgelig i forbindelse med klasseroms- og/eller nettundervisningen. Ved unormalt fravær, blir ellers den enkelte student kontaktet av studiestedet.

Oppfølging og veiledning av studentene inngår i standard stillingsbeskrivelse for lærere i Mesterfagskolen, der og timesatsen er dimensjonert til å dekke veiledning utenfor klasserommet. Styret har bedt administrasjonen om å undersøke at stillingsbeskrivelsen er tatt inn i arbeidsavtalene ved de lokale studiestedene.

Når det gjelder responstid og hvilken kvalitet som forventes mht tilbakemelding fra lærere/veiledere vil dette bli et eget tema på instruktørseminaret i august.

Kvaliteten på tilbakemeldinger og veiledning fra instruktør, inngår også som punkt i studentenes underviseevaluering. Mesterfagskolens administrasjon har opplyst styret at 1 av samtlige respondenter (h 2014) har anført sein responstid som et problem. Studentevalueringene blir vurdert både av Mesterfagskolen sentralt og det aktuelle studiestedet, og inngår i dialogen mellom disse. (Vedlegg 11 program instruktørseminar og vedlegg 12 lærerveiledninger for nettlærere og klasseromslærere)

De sakkyndiges vurdering

Vi er godt fornøyd med at det nedlegges ressurser i å etablere en årlig møteplass for instruktørene FU benytter for de godkjente mesterbrev utdanningene. Dette kan være gode supplement til en ikke etablert strategi for hvordan det pedagogiske opplegget skal følges opp. Det etterlyses likevel faste møter for lærerne for faglig og pedagogisk samhandling for de som underviser i de samme fagområdene. FU må få på plass en overordnet strategi, med målbare parameter, for hvordan dette pedagogiske opplegget kan følges opp av lærerne. Manualene for faglig veiledere på nett og manual for lærere/veiledere i faglig ledelse byggfag ser vi på som nyttige hjelpemidler for instruktørene, men disse er ikke en del av en pedagogisk strategi/pedagogisk plattform.

Hvordan studenter følges opp opplyses det om i tilsvaret at er beskrevet i standard stillingsbeskrivelse. Denne er ikke framlagt for oss. Vi mener at hvordan det pedagogiske opplegget skal følges opp av lærerne, hvordan dere følger opp og veileder studentene både som gruppe og individuelt og hvor store ressurser som er avsatt til veiledning og oppfølging, må implementeres i en overordnet pedagogisk strategi.

Studentenes rettigheter, som vil framkomme av strategien, må også implementeres i studieplanen.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utarbeide en strategi for hvordan det pedagogiske opplegget skal følges opp av lærerne
- beskrive hvordan dere følger opp og veileder studentene både som gruppe og individuelt
- beskrive hvor store ressurser som er avsatt til veiledning og oppfølging
- innføre rutiner for at det blir gitt klarere og bedre tilbakemeldinger slik at det kan foregå en vurdering for læring

6.1.9 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Tilbyder må

- sørge for at det blir utarbeidet læringsutbyttebeskrivelse for utdanningen (4.4.2)
- justere undervisningsformene og læringsaktivitetene slik at de blir tilpasset læringsutbyttebeskrivelsene (4.4.2)

Tilbyders tilbakemelding

Styret er svært glade for at de sakkyndige mener undervisningsformene og læringsaktivitetene er gode, at de med noen justeringer kan bli enda bedre og at «når tilbyder får en læringsutbyttebeskrivelse på plass og forbedrer det pedagogiske opplegget, kan dette bli veldig bra». Som tidligere beskrevet vil studieplan med læringsutbyttebeskrivelse for utdanningen bli behandlet på styremøte 19.februar 2015 (jf. vedlegg 6 og 7)

De sakkyndiges vurdering og konklusjon

Undervisningsformene og læringsaktivitetene må fremkomme også i den pedagogiske strategien. De overordnede begrunnelsene for hvorfor de ulike metodene er valgt må utarbeides.

Tilbyder har i tilsvaret ikke begrunnet hvorfor de ulike undervisningsformene og læringsaktivitetene er valgt. Vi kan ikke finne noen nye tilpassinger etter at læringsutbyttebeskrivelser er satt inn i studieplanen.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må begrunne hvorfor valgte undervisningsformene og læringsaktivitetene er egnet for å oppnå læringsutbyttet.

6.1.10 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- e) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- f) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- g) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- h) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Tilbyder må

- *ha minst en fast ansatt i undervisningsstilling med PPU eller relevant yrkesfaglærerutdanning (4.5.1)*
- *sørge for at pedagogisk leder tar lederskap i organisasjonen og sikrer et pedagogisk opplegg (4.5.1)*
- *etablere en tilfredsstillende kravspesifikasjon (4.5.1)*
- *lage en funksjonsbeskrivelse for den pedagogiske ansvarlige (4.5.1)*
- *sette av tidsressurser til den pedagogiske ansvarlige (4.5.1)*

Tilbyders tilbakemelding

I rapporten benyttes tilbyderbegrepet både om Mesterfagskolen sentralt og om det konkrete studiestedet som ble valgt ut (FU Øst). Styret ser at egenrapporteringen kan ha bidratt til å skape klarhet, ved at FU Øst fylte ut vedleggene som tilbyder og at det faglige og pedagogiske miljøet ved Mesterfagskolen sentralt ikke kom med.

For noen fagskoler foregår all aktivitet på campus, og alle funksjoner ivaretas under samme tak. Mesterfagskolen er organisert annerledes. Det er Mesterfagskolen sentralt, som har ansvaret for, og ivaretar, utvikling av den pedagogiske plattformen, så vel som valg av vurderingsordninger tilpasset utdanningens læringsutbytte, ikke det enkelte studiested. Den sentrale staben inngår, etter styrets oppfatning, sammen med den kompetansen undervisningspersonalet ved det enkelte studiestedet innehar, i undervisningspersonalets samlede kompetanse.

Denne modellen er valgt for å ivareta behovet for en desentralisert, deltidsutdanning, som kan gjennomføres i kombinasjon med arbeid og ev omsorgsforpliktelser. Dette er en premisse for at det skal være mulig å ta Mesterfagskolen også om man bor utenfor de største byene og som gjør det mulig for flere hundre studenter å fullføre studiet hvert år. Noen studiesteder har flere parallelle klasser per år, noen har bare en klasse. Gjennomsnittlig klassestørrelse i 2014 var på 20 studenter. Styret mener at denne modellen ivaretar kvalitet i opplæringstilbudet, men tar til etterretning at de sentrale ressursene som inngår i undervisningspersonalets samlede kompetanse burde vært bedre tydeliggjort. Styret vil, på styremøte i mars 2015, også drøfte om det er satt av tilstrekkelige ressurser sentralt til å ivareta

veiledning, oppfølging og styring av de pedagogiske tiltakene og hvordan den pedagogiske plattformen implementeres ved studiestedene. (jf vedlegg 6).

Ved den sentrale staben er det to fast ansatte med formell pedagogisk kompetanse: Stig Myklebust har pedagogisk seminar og Birgitte Burkaal har praktisk pedagogisk utdanning for yrkesfaglærere.

I tillegg er det knyttet to nasjonalt fagansvarlige lærere til emne 1 Etablering og ledelse, en lærer til emne 2 – felles byggfag og en fagansvarlig lærer til hver av de fagspesifikke delene av emne 2. De av de fagansvarlige lærerne sentralt som ikke har formell pedagogisk utdanning har lang undervisningserfaring. Nasjonalt fagansvarlig for emne 1, Rolf Skuterud, har omfattende undervisningserfaring som faglærer ved flere offentlige videregående skoler, fra Markedsføringsskolen i Bergen, samt fra leder- og organisasjonsutviklingsprogram i Norges Røde Kors. Nasjonalt fagansvarlig for faglig ledelse (emne 2), Svein Erik Haldorsen har på samme vis mangeårig undervisningserfaring fra Norsk Fagskole AS, fra Alta videregående skole og fra Tromsø Håndverkerforening.

I stillingsbeskrivelsen for instruktører framgår det at studiestedet forplikter seg til at nye lærere får veiledning av annen instruktør/studiested i løpet av første tredjedel av semesteret, får observere undervisning i andre klasser og kan få veiledning over telefon fra sentralt fagansvarlige.

Sakkyndige peker på at «korte ansettelsesforhold og konsulentoppdrag ikke gir robust undervisningspersonell». Her er styret uenig. Det er korrekt at lærerne ved studiestedene vanligvis er ansatt på kontrakter knyttet til at det konkrete studiet kommer i gang. Vi vil samtidig vise til at to av lærerne ved FU Øst har vært tilknyttet Mesterfagskolen siden henholdsvis 1987 og 1989. Den tredje læreren har vært tilsatt siden 2012. Lærerne ved de øvrige studiestedene har også svært lang og stabil tilknytning til Mesterfagskolen. At ansettelsen er knyttet til det konkrete studiet fra år til år fører med andre ord *ikke* til gjennomtrekk. All den tid det er høy kontinuitet vil vi gjerne opprettholde denne praksisen. Dersom det er et absolutt krav vil vi endre kontraktene.

Det er den sentrale ledelsen i Mesterfagskolen som har det overordnede ansvaret for det pedagogiske opplegget overfor studiestedene. Som beskrevet ovenfor vil styret gjennomgå om det er tilstrekkelige ressurser satt av til å ivareta dette på styremøte i mars (jf vedlegg 6.)

Styret vil gjennomgå gjeldende kravspesifikasjon og inkludere krav til digital kompetanse. Styret er enige i at formell faglig kompetanse, yrkeserfaring og praktisk pedagogisk utdanning er en optimal kombinasjon, men mener samtidig at lærerne ved de lokale studiestedene er særdeles godt kvalifiserte. Svært mange har pedagogisk bakgrunn, men det er også flere eksempler på at pedagogisk kompetanse også kan opparbeides gjennom erfaring. Styret stiller seg derfor avventende til at det skal være et absolutt krav til PPU/relevant yrkesfaglærerutdanning i kravspesifikasjonen for ansettelse ved studiestedene. Som beskrevet tidligere skal nye lærere også få oppfølging og veiledning ved studiestedet og/eller Mesterfagskolen sentralt.

Styret vil behandle funksjonsbeskrivelse for den pedagogisk ansvarlige på styremøte i mars 2015 der også stabens sammensetning og samlede ressurser behandles som egen sak (jf. vedlegg 6).

De sakkyndiges vurdering

I tilsvaret vises det til at det i rapporten benyttes tilbyderbegrepet både om Mesterfagskolen sentralt og om det konkrete studiestedet som ble valgt ut (FU Øst). Det oppgis at styret ser at egenrapporteringen kan ha bidratt til å skape uklarhet, ved at FU Øst fylte ut vedleggene som tilbyder og at det faglige og pedagogiske miljøet ved Mesterfagskolen sentralt ikke kom med.

Vi vil påpeke at når det henvises til tilbyder mener vi styret, da styret er ansvarlig tilbyder av fagskoleutdanningene. Mesterfagskolen sentralt er ikke en organisatorisk enhet og ikke et eget rettssubjekt. Det er tilbyders (styrets) ansvar å sørge for at kompetansen hos alt undervisningspersonell er tilfredsstillende og at det er ansatt lærere med pedagogisk kompetanse. Det er naturlig at ansvarlig ved studiestedet fyller ut skjemaer for undervisningspersonell, men det er styrets ansvar å sikre dokumentasjonen som sendes NOKUT.

Tilsvaret trekker inn momenter om andre organisasjonsenheter enn det vurderingen legger til grunn. Slik vi kjenner FUs organisasjon er det lite samhandling mellom de ulike enhetene, og det er heller ikke noe i dokumentasjonen fra FU som tilsier at det er ny praksis på dette området. Det som må dokumenteres er fagmiljøet ved *mesterbrev tømmer* med studiested Oslo. Det er ikke lagt ved en oppdatert tabell for undervisningspersonell hvor det fremkommer at undervisningspersonalet ved *mesterbrev tømmer* har den etterspurte kompetansen. Det må fremkomme av tabellene hvem som er faglig og pedagogisk ansvarlig, hvilket ansettelsesforhold og hvilke oppgaver disse har. Alle studiesteder som tilbyr fagskoleutdanning må oppfylle følgende krav:

- ha minst en fast ansatt i undervisningsstilling med PPU eller relevant yrkesfaglærerutdanning for hvert av studiestedene
- sørge for at pedagogisk ansvarlig tar lederskap i organisasjonen og sikrer et pedagogisk opplegg, internt på eget studiested og i samråd med andre studiesteder som tilbyr samme utdanning

For alle de godkjente utdanningene må det også:

- settes av tidsressurser til den pedagogiske ansvarlige
- lages en funksjonsbeskrivelse for den pedagogiske ansvarlige for Mesterfagskolen

Vi opprettholder et absolutt krav til PPU/relevant yrkesfaglærerutdanning i kravspesifikasjonen for ansettelse ved studiestedene. Vi viser til rapportens pkt. 4.5

Tilbyder jobber med å få på plass ny kravspesifikasjon. Vi har ikke fått tilgang til denne og den er derfor ikke vurdert. Det er heller ikke lagt ved funksjonsbeskrivelse for pedagogisk ansvarlig eller oppgitt hva som hvilke ressurser som settes av til denne stillingen.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- ha minst en fast ansatt i undervisningsstilling med PPU eller relevant yrkesfaglærerutdanning
- sørge for at pedagogisk leder tar lederskap i organisasjonen og sikrer et pedagogisk opplegg
- etablere en tilfredsstillende kravspesifikasjon

- lage en funksjonsbeskrivelse for den pedagogiske ansvarlige
- sette av tidsressurser til den pedagogiske ansvarlige

6.1.11 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Tilbyder må

- *ha minst én fast ansatt i faget faglig ledelse (4.5.3)*
- *ha minst én fast ansatt i faget etablering og ledelse (4.5.3)*
- *ha mer enn én faglærer ansatt eller engasjert i hvert fagområde (4.5.3)*
- *reduserere forholdstallene lærer/student til 1:25 (4.5.3).*

Tilbyders tilbakemelding

Styret tolker merknaden som at de sakkyndige dels vurderer arbeidsmengden for faglærer i emne 2 ved FU Øst som for omfattende, dels at flere ansatte vil gjøre skolen mindre sårbar ved ev sykdom.

Til det første ser styret at arbeidsmengden ved 2 klasser kombinert med arbeid og studier synes svært høy. FU Øst er bedt om å dele klassen i 3, ved at 12 rørliggere ble tatt ut for å få egen undervisning, men foreløpig har man ikke lyktes i å finne noen som kan gå inn og ta den ene klassen. Vi håper at FU Øst sammen med Mesterfagskolen sentralt kan finne en løsning. Merknaden vil selvfølgelig bli tatt hensyn til ved oppstart høsten 2015.

Når det gjelder sårbarhet ved sykdom vises det til studentundersøkelser fra tidligere år (2014). Mesterfagskolens administrasjon har opplyst styret at 1 av samtlige respondenter har kommentert på negativt på dette punktet.

Samtidig ser styret at modellen med desentralisert undervisning innebærer økt sårbarhet. For emne 1 vil studiestedene normalt ha god tilgang på kompetente fagpersoner knyttet til andre studier ved FU. For emne 2 vil videregående skoler være et mer aktuelt sted å finne kvalifiserte vikarer, og ettersom utdanningen foregår på kveldstid vil det ikke kollidere med lærerens ordinære arbeid.

Ettersom dette er en utdanning med sein progresjon (normalt en dag i uka + enkelte lørdager) er det ikke like kritisk om lærer har et kortvarig fravær som ved en heltidsutdanning. Også lærere ved tilgrensende studiesteder, som er kjent med utdanningen, vil kunne overta til det er skaffet vikar, og styret er ikke kjent med at dette har vært et problem, med unntak av en akutt sykehusinnleggelse ved FU Oslo. Et alternativ er at undervisningen kan foregå som toveis videoforelesninger med bruk av itslearning for innsending og kommunikasjon mellom samlingene til det er skaffet en vikar.

Styret har bedt administrasjonen om å kartlegge rutiner og ressurser ved det enkelte studiested mht langvarig fravær og vil vurdere ev tiltak etter at kartleggingen er gjennomført.

Forholdstall lærer student: Dette vil bli iverksatt fra skoleåret 2015/2016. Dersom antallet overskrider 25 vil klassen enten bli delt, eller læreren vil få utvidet timeramme slik at klassen kan få

gruppeundervisning i enkelte emner og at lærer får økt tid til gruppe/individuell veiledning. Forholdstallet vil inngå

De sakkyndiges vurdering

Tilbyder argumenterer for at undervisningspersonalet er stabilt og at det er enkelt å skaffe vikarer. Videre er det oppgitt at styret har bedt administrasjonen om å kartlegge rutiner og ressurser ved det enkelte studiested mht. langvarig fravær og vil vurdere eventuelle tiltak etter at kartleggingen er gjennomført. Kravet om fast ansettelse er ikke kommentert.

For skoleåret 2014/2015 er det forsøkt redusert forholdstallet til 1:25. Dette har ikke FU lyktes med da de ikke har klart å finne pedagogisk personell som kan undervise den klassen som ville blitt etablert som en konsekvens av reduksjonen.

Tilbyder har ikke dokumentert nødvendige endringer.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- ha minst én fast ansatt i faget faglig ledelse
- ha minst én fast ansatt i faget etablering og ledelse
- ha mer enn én faglærer ansatt eller engasjert i hvert fagområde
- reduserere forholdstallene lærer/student til 1:25

6.1.12 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Tilbyder må

- *utarbeide en stillingsbeskrivelse for faglig ansvarlig (4.5.4)*
- *ha én faglig ansvarlig for utdanningen tilsatt i minst 50 % fast stilling (4.5.4)*

Tilbyders tilbakemelding

Styret ser at én faglig ansvarlig for hele utdanningen vil bidra til å sikre et helhetlig utdanningsløp. Styret har, som tidligere beskrevet, bedt om at en gjennomgang av kapasitet og ressursbruk ved staben ved Mesterfagskolen sentralt legges fram på styremøte i mars 2015. (Jf vedlegg 6). Styret vil på det samme møtet beslutte om det er behov for å omorganisere/utvide staben og vedta instruks for de ulike funksjonene.

De sakkyndiges vurdering og konklusjon

Dette er ikke gjort noe med. Styret har saken til behandling senere i år.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utarbeide en stillingsbeskrivelse for faglig ansvarlig
- ha én faglig ansvarlig for utdanningen tilsatt i minst 50 % fast stilling

6.1.13 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

- *klargjøre hvor mange obligatoriske prosjektoppgaver studentene må gjennomføre før studenten kan gå opp til eksamen (4.6.1)*
- *Tmå avklare forventet arbeidsmengde for prosjektoppgaver (4.6.1)*
- *ikke la delprøvene inngå i vurderingen av prosjektoppgavene (4.6.1)*
- *avklare om delprøvene må bestås før studenten kan gå opp til eksamen (4.6.1) avklare hva som menes med sentralt gitte eksamensoppgaver og sentrale sensorer (4.6.1)*

Tilbyders tilbakemelding

Dette inngår i informasjon om utdanningen (www.folkeuniversitetet.no, reglement) at det er to obligatoriske prosjektoppgaver, en etter emne 1 og en etter emne 2. Det vil også framgå av studieplanen som vil bli endelig behandlet på styremøte 19. februar 2015.

Forventet arbeidsmengde for prosjektoppgavene vil framgå av studieplanen (jf vedlegg 7).

Delprøven vil ikke inngå i vurderingen av prosjektoppgaven fra og med vårens eksamen. De må være avlagt for å gå opp til eksamen, men det har aldri vært noe krav om at de må være bestått. Dette er nå presisert i studieplanen. Hensikten med delprøvene er å og studenten innsikt i eget læringsutbytte og på hvilke områder de eventuelt bør skaffes seg bedre kunnskaper og ferdigheter før fullfører den avsluttende prosjektoppgaven. På samme måte får lærer innsikt i om hele eller store deler av klassen mangler forståelse for enkelte temaer, slik at de bør repeteres i plenum/mindre grupper, eller om veiledningen skal foregår individuelt.

Det går fram av reglementet at sentralt gitte oppgaver er oppgaver utarbeidet av Mesterfagskolens oppgavenemnder. Med sentrale sensorer menes at eksamensbesvarelsene sensureres av sensorer som ikke underviser studentene, i motsetning til prosjektoppgaven som sensureres lokalt av faglærer

De sakkyndiges vurdering og konklusjon

I studieplanen fremkommer det klart at det skal arbeides med 2 prosjektoppgaver. Det fremkommer også i studieplanen side 9 at det er egne vurderingskriterier for disse oppgavene, men der er ikke oppgitt hva disse består i. Disse må tilgjengeliggjøres for studentene og de som skal utføre vurderingen. Vi har ikke fått tilgang på disse og kan ikke gjøre en vurdering av dem. I manual for lærere/veiledere står det også på side 7 at kandidatene selv må be om vurdering av en del. Veileder skal gi status, karakterer og kommentarer til kandidatene. Dette er informasjon som må inngå i studieplanen, siden studieplanen ikke inneholder informasjon om delkarakterer.

Vi ber om at studieplan, informasjon som er gitt til studentene og informasjon som er gitt til lærer/veiledere er i tråd med hverandre.

I tabellen på side 7 i studieplanen er det både summeringsfeil og noe vanskelig å forstå hva som anses som forventet arbeidsmengde for prosjektoppgaver. Dette kan løses med en annen visuell framstilling.

I tabellen fremkommer det at det er veiledning på 3 og 5 timer. Det må fremkomme om kandidaten har krav på individuell- eller fellesveiledning på dette. Vi mener at disse 8 timene kan fungere fint som individuell vurdering eller gruppevurdering i mindre grupper.

Det som fremkommer i studieplanen side 8 under veiledning første setning, anser vi som undervisning.

Veiledning skal være individuelt tilpasset ut fra den situasjonen studenten på veiledningstidspunktet befinner seg i. Veiledning kan også gis til grupper som arbeider med samme tema, eller har tilsvarende problemstillinger det ønskes veiledning i.

I tilsvaret står det: *Delprøven vil ikke inngå i vurderingen av prosjektoppgaven fra og med vårens eksamen. De må være avlagt for å gå opp til eksamen, men det har aldri vært noe krav om at de må være bestått. Dette er nå presisert i studieplanen.*

Under «Prosjektoppgaver» i studieplanen står det at det er to obligatoriske prosjektoppgaver som vurderes ut fra egne vurderingskriterier, som ikke er definert for hverken studentene eller oss. Under «Prøveeksamen og delprøver» står det ikke noe om hvordan dette vurderes og heller ikke at delprøvene er obligatorisk.

Det er ikke samsvar mellom det som står i tilsvaret og det som står i studieplanen.

Reglementet er tydelig på at det er Mesterfagskolens oppgavenemder som utarbeider eksamensoppgaver. For oss fremstår dette som tydelig og vi mener at «sentralt gitt» må avvikles som begrep. Vi ber dere fortsette å bruke begrepene som fremkommer i §4.5 i reglementet.

I reglementet § 4-12 benyttes begrepet «eksterne sensorer». Dette begrepet overtar for sentrale sensorer. For oss fremstår dette som tydelig og vi mener at «sentrale sensorer» må avvikles som begrep. Vi ber dere fortsette å bruke begrepene som fremkommer i §4.12 i reglementet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- sørge for korrekt informasjon om oppgaver og vurderinger i studieplanen og andre aktuelle dokumenter
- ikke bruke begrepene «sentralt gitt» og «sentrale sensorer»

6.2 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Tilbyder må sørge for tilstrekkelig størrelse på arbeidsbord for studentene, slik at både PC, bøker, permer og notathefte er mulig å jobbe med på samme tid (4.7).

Tilbyders tilbakemelding

Dette er iverksatt ved FU Øst. De øvrige studiestedene er gjort oppmerksomme på problemstillingen og bedt om å sende inn oversikt over rom/arbeidsbord.

De sakkyndiges vurdering og konklusjon

Her er det påbegynt et arbeid. Vi imøteser dokumentasjon på hva som er gjort.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må dokumentere hvilke endringer som er blitt gjort for å sikre større arbeidsbord for studentene.

6.2.1 Konklusjon etter sakkyndig tilleggsvurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent. Tilbyder må gjøre omfattende utbedringer i utdanningen

Tilbyder må

- beskrive opptaksprosedyrer på hjemmesiden
- sikre at søkere kan søke opptak til rett utdanning og at søkere får tilbud om plass ved hele utdanningen
- benytte begrepet «utdanning istedenfor «kurs» i søknadskjemaet
- etablere formelt samarbeid med bransjene som er representert i fagskoleutdanningene som tilbys
- sørge for at arbeidsmengden for studentene er innenfor et omfang på 1500-1800 timer
- sørge for at studieplanen viser tydeligere timetallpresisering av undervisning og egenarbeid for hvert av de sentrale temaene
- utforme læringsutbyttebeskrivelse i henhold til NKR
- oppgi navn på de enkelte utdanningene og sikre at søkere gis opptak til hele utdanningen

- omarbeide læringsutbyttebeskrivelsene for emnene
- for at studieplanen inneholder all relevant informasjon
- utarbeide en strategi for hvordan det pedagogiske opplegget skal følges opp av lærerne
- beskrive hvordan dere følger opp og veileder studentene både som gruppe og individuelt
- beskrive hvor store ressurser som er avsatt til veiledning og oppfølging
- innføre rutiner for at det blir gitt klarere og bedre tilbakemeldinger slik at det kan foregå en vurdering for læring
- begrunne hvorfor valgte undervisningsformene og læringsaktivitetene er egnet for å oppnå læringsutbyttet
- ha minst en fast ansatt i undervisningsstilling med PPU eller relevant yrkesfaglærerutdanning sørge for at pedagogisk leder tar lederskap i organisasjonen og sikrer et pedagogisk opplegg
- etablere en tilfredsstillende kravspesifikasjon
- lage en funksjonsbeskrivelse for den pedagogiske ansvarlige
- sette av tidsressurser til den pedagogiske ansvarlige
- ha minst én fast ansatt i faget faglig ledelse
- ha minst én fast ansatt i faget etablering og ledelse
- ha mer enn én faglærer ansatt eller engasjert i hvert fagområde
- redusere forholdstallene lærer/student til 1:25
- utarbeide en stillingsbeskrivelse for faglig ansvarlig
- ha én faglig ansvarlig for utdanningen tilsatt i minst 50 % fast stilling
- sørge for korrekt informasjon om oppgaver og vurderinger i studieplanen og andre aktuelle dokumenter
- ikke bruke begrepene «sentralt gitt» og «sentrale sensorer»
- dokumentere hvilke endringer som er blitt gjort for å sikre større arbeidsbord for studentene

Tilbyder har i tilsvaret presentert at de ønsker å jobbe med bør-kravene fra vår første vurdering. Dette arbeidet er ikke påbegynt.

7 Vedtak

NOKUTs styre fattet 23. mars 2015 følgende vedtak:

- Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanninger ved Studieforbundet Folkeuniversitetet er ikke oppfylt jf. fagskoletilsynsforskriften §§ 3-1 og 5-1. Utdanningen mesterbrev tømmer oppfyller ikke de faglige kravene, jf. fagskoletilsynsforskriften §§ 3-2 til 3-7.
- Studieforbundet Folkeuniversitetet gis frist til 23. juni 2015 til å dokumentere at de grunnleggende forutsetningene tilfredsstillt kravene i fagskoletilsynsforskriften §§ 3-1 og 5-1 og at de faglige kravene tilfredsstillt fagskoletilsynsforskriften §§ 3-2 til 3-7.

8 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- Egenrapport med vedlegg datert 15. august 2015, NOKUTs saksnummer 14/288-6
- Etterspurt tilleggsdokumentasjon 13. oktober 2014, NOKUTs saksnummer 14/288-13
- Tilsvar med vedlegg datert 6. februar 2015, NOKUTs saksnummer 14/288-23
- Etterspurt tilleggsdokumentasjon 26. februar 2015, NOKUTs saksnummer 14/288-25 og 26

Vedlegg 1

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om utdanningen oppfyller kravene for fortsatt godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

- **Prosjektleder Østen Alexander Lybeck, Jernbaneverket**
Lybeck er utdannet innenfor økonomi og ledelse med bachelor fra Universitetet for miljø og biovitenskap (UMB) og enkeltemner innen bedriftspedagogikk og administrasjon og ledelse fra Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA). I perioden 2006–2011 var han ansatt ved VEA, Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører, hvor han blant annet hadde ansvar for etablering av mesterbrevsutdanning og nye fagskoletilbud. Gjennom sitt arbeid med etableringen av studiet hadde Lybeck jevnlig kontakt med mesterbrev. Lybeck kjenner mesterbrevsmålene godt gjennom å ha undervist i mesterbrev for estetiske fag, verkstedshåndverksfag og byggfagene i sin periode ved VEA. Lybeck har også vært medforfatter i en lærebok med fagtema økonomi og organisasjon fra Byggenæringens forlag. Som prosjektleder i Jernbaneverket har han ansvar for utvikling, etablering og gjennomføring av alle signalfaglige kurs og utdanninger.
- **Adjunkt Lars Halvor Astrup, Gand videregående skole**
Astrup er adjunkt og underviser i byggfag ved Gand videregående skole i Sandnes. Han har svennebrev og mesterbrev i tømmerfaget, og har tilleggsutdanning i bygningsvern fra Høgskolen i Sør-Trøndelag. Astrup drev eget byggefirma fra 1975 til 1983. Siden 1982 har han vært faglærer ved Gand videregående skole, hvor han i hovedsak har undervist i tømmerfaget, men også i mur-, stein-, stillas- og betongfaget. Fra 1983 til 2001 har han undervist ved Lederskolen som var det fylkeskommunale tilbudet til de som skulle ta Mesterbrev. I perioden 1990 til 2001 hadde Astrup oppdrag for Eksamenssekretariatet og ansvar for at det ble utarbeidet eksamensoppgaver i alle Mesterfagene – opptil 30 forskjellige fag. Fra 2001 til 2003 var han leder for en gruppe som hadde ansvar for utarbeidelse av eksamensoppgaver for byggfagene på oppdrag fra Folkeuniversitetet. Astrup har fra 2003 til dags dato hatt enkelte oppdrag for Mesterbrevsekretariatet, men dette har ikke innebefattet arbeid med læreplaner. Han har vært sakkyndig for NOKUT ved flere søknader om fagskolegodkjenning.
- **Tømrer Ronny Vedvik, student ved Fagskolen Innlandet**
Vedvik har våren 2014 fullført fagskoleutdanningen *bygg* på 120 fagskolepoeng ved Fagskolen Innlandet. Han har fulgt undervisningen på nett på deltid over fire år. Ved siden av studiene har han jobbet i Jatak Kaupanger AS, som er leverandør av alt av bærende konstruksjoner i tre. Vedvik jobber der med konstruksjon/dimensjonering og salg av bærende konstruksjoner av vegger, bjelkelag og takstoler i tre. Vedvik har fagbrev som tømrer, og han har mange års erfaring som fagarbeider i teknisk sektor i Sogndal Kommune. Her arbeidet han med vedlikehold av den kommunale bygningsmassen, og planlegging og utføring av nybygg. Fra 2005 til 2007 var Vedvik vedlikeholdssjef innen bygg med ansvar for oppbygging av

HMS-styringsdokumenter ved Vesterland Feriepark. Vedvik har erfaring med lederarbeid fra sivilforsvaret, og han er aktiv i organisasjonen Norwegian Support Team som arbeider med å etablere og å drifte komplette teltleirer for hjelpearbeidere i katastrofeområder i utlandet. Han har i den forbindelse deltatt på oppdrag i Indonesia, Pakistan, Somalia og Haiti.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og har ingen merknader.

Vedlegg 2. Tilbyders tilsvar datert 6. februar 2015

NOKUT

postmottak@nokut.no

Saksnr 14/288

06.02.2015

Tilsvar til utkast til tilsynsrapport ved revidering av mesterbrev tømrer ved Studieforbundet Folkeuniversitetet

Vi viser til den omfattende rapporten vedrørende revidering av mesterbrev tømrer ved Studieforbundet Folkeuniversitetet.

Innledningsvis vil styret understreke at vi ser på NOKUTs utkast til rapport med største alvor, og beklager på det sterkeste de formelle mangler og saksbehandlingsfeil som påpekes i rapporten. Dette er forhold som dessverre ikke kan rettes opp med tilbakevirkende kraft.

Arbeidet med å korrigere feil og mangler påpekt av NOKUT er gitt høyeste prioritet. Som det vil gå fram av tilsvaret er mange av forholdene rettet opp i løpet av den tida vi har hatt til rådighet innen tilsvarsfristen. Vi håper samtidig på forståelse for at det vil ta noe lenger tid å få endret og implementert enkelte andre forhold og håper at NOKUT vil gi oss mulighet til å gjennomføre disse innen milepælene som er beskrevet i tilsvaret.

Tilsvar

I tilsvaret har vi samlet merknadene fra NOKUTs administrasjon og den sakkyndige komiteen i tilknytning til den aktuelle paragrafen. Punktet i rapporten står i parentes foran merknadene.

Pga. tidsbegrensninger har vi i dette tilsvaret kommentert merknadene som MÅ oppfylles. Styret vil imidlertid nøye følge opp de øvrige merknadene (bør) i løpet av våren og vil holde NOKUT fortløpende orientert under den videre prosessen.

2 Om tilbyder og utdanningen som revideres

Til 2.2. Gjennomstrømming

Fra NOKUTs side kommenteres det at tallene ser lave ut. Tabellen gir en korrekt oversikt over antallet tømrere ved Folkeuniversitetet Øst i de årene som er oppgitt. Videre kommenteres det at det er store ulikheter fra år til år når det gjelder frafall, og at dette burde vært kommentert i årsrapporten. Vi skylder å gjøre oppmerksom på at det i tabell 2 under punkt 2.2, Gjennomstrømming, er en tastefeil. For 2008 – 2009 skal det riktige tallet for frafall være 4, ikke 7.

Det er riktig at en del studenter avbryter utdanningen. Dette skjer ofte tidlig i utdanningsløpet. Studiestedene formidler at den viktigste årsaken til avbrudd er det for noen blir for krevende å kombinere utdanningen med full jobb. (De aller fleste av studentene er i full jobb, og moter da også ofte til undervisningstimene i fullt arbeidstøy, en del studenter er også etablerte med familie, noe som ytterligere kan bidra til at de finner ut at hverdagen blir for hektisk.)

Vi registrerer også at nettopp kombinasjonen full jobb og studier, praktisk talt uten unntak, anføres av studentene som årsaken til at de vurderer å slutte. Studiestedene følger for øvrig opp studentene som gir uttrykk for at de vurderer å slutte; noen av dem motiveres til å fortsette, andre avbryter studiet.

Til 2.3 Organisasjonskart

Styret ser at organisasjonskartet kan være misvisende. Slik vi har oppfattet det er Mesterfagskolens styre landsstyret *supplert med studentrepresentant og ansattes representant* (ansatte ved studiestedene).

Mesterfagskolen gikk i 2008 over fra å være organisert som et AS med eget styre til å bli lagt inn under Studieforbundet Folkeuniversitetet, der Folkeuniversitetets landsstyre også er styre for Mesterfagskolen, supplert med studentrepresentant og ansattes representant. Mange av feilene NOKUT med rette påpeker, kan ses som en uheldig følge av denne omleggingen, selv om det ikke fratar landsstyret ansvaret for å ha hatt for lite fokus på Mesterfagskolen.

Landsstyret ser det som hensiktsmessig med et mindre, dedikert styre som kun er styre for Mesterfagskolen og der også eksterne ressurspersoner kan være styremedlemmer. Det er derfor besluttet å oppnevne et nytt styre (Vedlegg 1 – protokoll fra styremøte 2-2015) Dette forutsetter imidlertid at Mesterfagskolen får et eget organisasjonsnummer i Enhetsregisteret. Når styret ønsker en omlegging til et ideelt AS er det derfor utelukkende fordi det gir oss muligheten til å velge en annen, og mere hensiktsmessig, styringsform der det er et tydelig skille mellom eier og styre.

Etter vår oppfatning vil det nye styret ha bedre kompetanse når det gjelder å ta aktivt ansvar for Mesterfagskolen. Både pga. den erfaringen styreleder og et av styremedlemmene har mht fagskoleutdanning og ved at to av styremedlemmene også har en faglig bakgrunn som ikke har vært representert i det sittende styret.

I generalforsamling for Mesterfagskolen AS, 4.2.2015 ble følgende styret oppnevnt

Leder: Reidun Weaas
Medlemmer: Bjørn Drabløs Ingebjørg Gram, Trond Olsen, Atle Tjelflaat,
Varamedlemmer: Bjørn Tjomsland, Ragnhild Stein

Øvrige medlemmer av styret er:

Charlotte Johansen - valgt av og blant studiestedenes tillitsvalgte april 2014
Per Magne Engetroen - personlig vara for Charlotte Johansen

Eva Røvik - valgt av og blant lærere/adm. ansatte ved studiestedene mars 2014
Personlig vara for Eva Røvik: Ragnhild Andersen

Vi viser til vedlegg 2: Ekstraordinær generalforsamling Folkeuniversitetets Mesterfagskole AS og vedlegg 3 Oversikt over styremedlemmer.)

Tidsplan:

Mesterfagskolen AS er opprettet, men er ikke et aktivt selskap.

På samme måte er styret for Mesterfagskolen AS valgt, men ikke trådt i funksjon.

Dersom NOKUT godkjenner organisasjonsendringen, trer det nye styret i funksjon så snart slik godkjenning foreligger.

Til 2.4 Om tilbyders hjemmeside

Tilbyder må

- *fjerne misvisende informasjon på hjemmesiden om at skolen er godkjent fagskole*
- *skille tydelig på hva som er mesterutdanning og hva som er godkjent fagskoleutdanning i mesterfag*
- *skille på hva som er opptak til fagskoleutdanning og hva som er opptak til ikke godkjente mesterbrevutdanninger*
- *sørge for at søkere til fagskoleutdanning søker opptak til hele utdanningen*
- *beskrive opptakskrav på begge hjemmesider*
- *la reglementet være lett tilgjengelig på hjemmesiden*
- *sørge for at det er klar og tydelige informasjon på siden <http://www.hec.no/fuspania/> eller <http://www.mesterspania.no/> om at studier tatt i Spania ikke gir rett til fagskolepoeng eller lån/stipend i Lånekassen*

Informasjon om at skolen er godkjent fagskole er fjernet.

Tilbud som *ikke* er godkjent som fagskoleutdanning har egen utlysning, der det går fram at det dreier seg om Mesterutdanning, men ikke fagskoleutdanning (blant annet tilbudet i Spania).

I menyen på www.folkeuniversitetet.no står Mesterfagskolens tilbud under fagskoler, mens Mesterutdanningen står under «Yrkesrettede kurs».

Studenter som søker opptak på Mesterfagskolens søker nå opptak til hele fagskoleutdanningen.

Reglement, inklusive opptakskrav og opptak etter realkompetansevurdering er lagt ut på hjemmesiden.

- *Tilbyder må benytte samme navn på utdanningene som det som er godkjent av NOKUT*

Når det gjelder navn på utdanningen håper styret at NOKUT kan akseptere at fagskoletilbudet nå er lyst ut på web under fellesbetegnelsen Mesterfagskolen – Mesterbrev byggfag på www.folkeuniversitetet.no, men der det samtidig går fram at studentene søker opptak ved den av de 13 utdanningene som er knyttet til deres fag-/svennebrev. Studieplanene for de respektive fagene vil bli lagt ut, så snart det er godkjent i styremøte 19. februar. Dersom dette ikke aksepteres, vil vi endre det til 13 separate utlysninger.

Til § 3.1 Grunnleggende forutsetninger for å kunne tilby fagskoleutdanning

- *Tilbyder må sørge for at rett styre er registrert i Enhetsregisteret*

Endringer i styresammensetning etter landsmøtet høsten 2013 var ved en inkurie ikke registrert i Enhetsregisteret. Dette ble rettet opp 9.12.2014.

Tilbyder må

- *utforme og implementere vedtekter hvor styrets ansvar for fagskoleutdanning er ivaretatt*
- *sørge for at styret fungerer som det øverste ansvarlige organet for fagskoleutdanning og behandler saker som gjelder fagskoleutdanning, slik som reglement, system for kvalitetssikring, årsrapporter og studieplaner.*

Landsstyret vedtok reviderte vedtekter for Mesterfagskolens styre i møte 2.2.2014 – sak LS – 02-2015

(jf. vedlegg 4 –protokoll fra styremøte 1-2015 og vedlegg 5 – vedtekter for Mesterfagskolen AS). Vedtektene implementeres gjennom møteplan for styret og i årshjulet.

Landsstyret er for øvrig ikke enig i NOKUTS tolkning av Studieforbundets vedtekter (side 13 i NOKUTs rapport). § 4-1 gjelder vedtektene for studieforbundet og kun disse. Gjeldende vedtekter omhandler ikke fagskoler, og mellom landsmøteperiodene er landsstyret Folkeuniversitetets høyeste organ.

I landsstyremøte 3. juni 2014 vedtok landsstyret å foreslå en ny § 5.2 der intensjonen var å slå fast at landsstyret skal være styre for alle NOKUT-godkjente fagskoleutdanninger og der styresammensetningen samtidig beskrives.

Etter gjennomgangen av revisjonsrapporten er landsstyrets klare konklusjon at dette forslaget likevel ikke bli oversendt neste landsmøte. Landsstyret ser det tvert om som ønskelig at fagskoleutdanningene kan ha egne, dedikerte styre. Landsstyret vil i stedet foreslå endringer i FU's vedtekter for Studieforbundets Folkeuniversitetets landsmøte i oktober 2015 som klargjør ansvarsforholdene for fagskoler på sentralt og/eller regionalt nivå og at alternative styringsformer kan benyttes.

- *Tilbyder må utforme mal for vitnemål som gir all nødvendig informasjon*
Vitnemål som beskrevet vil bli behandlet på styremøte i mars 2015. Årsaken er at utkast til studieplan for Mesterbrev tomrer foreløpig bare er lagt fram for styret til orientering mens endelig behandling vil skje i møte 19. februar. (Vedlegg 6 protokoll Styremøte1 – Mesterfagskolen og vedlegg 7 Utkast til studieplan Mesterbrev – Tomrer.)
På samme møte vil studieplanene for de øvrige 12 fagskolene bli behandlet. Det overordnede læringsutbyttet inngår som en del av vitnemålet, og malen vil bli utformet etter at studieplanen er godkjent av styret. Vitnemålet vil bli vedtatt i god tid før studentene går opp til avsluttende eksamen.
- *Tilbyder må omarbeide bestemmelser om klager i reglementet, endre opptaksbestemmelser og ordensbestemmelser og gjøre nødvendig endringer i eksamensreglementet*
Disse punktene er ivaretatt i revidert reglement, vedtatt av styret i møte 4.2.2014, med virkning fra samme dato. (Vedlegg 6 – protokoll, vedlegg 8 - Revidert reglement)
- *Tilbyder må oppnevne klagenemnd dersom klager skal behandles av en slik instans*
I de nye styrevedtektene er det styret som er klagenemnd. (Vedlegg 4 Protokoll fra Landsstyremøte 1-2015 og vedlegg 5 Reviderte vedtekter).

Til sakkyndiges merknader til § 3.1

(4.4.1) Opptak

Tilbyder må

- *utforme bestemmelser om opptak på grunnlag av realkompetansevurdering*
- *presisere begrepet «læreplan» i opptakskravet*
- *fjerne bestemmelsen om IKT-ferdigheter som en del av det formelle opptakskravet*
- *beskrive opptaksprosedyren på hjemmesidene*

Disse merknadene er ivaretatt i revidert reglement, vedtatt av styret i møte 4.2.2014 sak 4-01-15 med virkning fra samme dato. Opptakskravene er beskrevet på hjemmesiden, mens opptaksprosedyrene

framgår av reglementet som er lagt på hjemmesiden, og også er lagt ut Mesterfagskolens og studiestedenes læringsplattform (vedlegg 8 Revidert reglement.)

- *Tilbyder må benytte begrepet «søknad» istedenfor «påmelding» i informasjonen om opptak til fagskoleutdanning*

Det er utarbeidet nytt søknadsskjema (www.folkeuniversitetet.no) som vil være aktivt seinest 10. februar. For øvrig er gjort vi oppmerksom på at studentene alltid har måttet søke opptak, og dokumentere at de fyller opptakskravene. Når begrepet «påmelding» og «kurs» har vært brukt i enkelte sammenhenger er det fordi kursadministrasjonsprogrammet har benyttet standard maler (for første henvendelse), uavhengig av om det dreier seg om høskolestudier, fagskolestudier eller frittstående kurs.

(4.1.2) Samarbeid med yrkesfeltet

- *Tilbyder må etablere formelt samarbeid med bransjene som er representert i fagskoleutdanningenes som tilbys.*

Styret tar til etterretning at bransjetilknytningen gjennom Mesterbrevnemnda ikke vurderes som tilstrekkelig, og vil oppnevne et fagråd for å ivareta et mer direkte samarbeid med bransjene. Sammensetning av fagrådet er under arbeid, og fagrådet vil bli konstituert våren 2015. Styret har fått oppgitt at Mesterfagskolens administrasjon er i en positiv dialog med bl.a. SINTEF Byggforsk og Fagrådet for våtrom og at det også arbeides med å få bransjeoppnevnte medlemmer fra de mest aktuelle byggfagene.

Samtidig vil styret gjerne gjøre oppmerksom på at Mesterfagskolen har et uttrakt samarbeid med yrkesfeltet, selv om det ikke er knyttet til et formelt samarbeid med bransjene. (Vedlegg 9 – samarbeid med aktører i yrkesfeltet.)

Mesterfagskolens undervisning bygger på læreplanene fra Mesterbrevnemnda. Det må bero på en misforståelse at noen har oppgitt at planene ikke har vært revidert siden 2001, (s 23 siste avsnitt for konklusjon). Læreplanene ble sist revidert i 2008. De siste årene har Mesterbrevnemnda hatt et omfattende revisjonsarbeid som foreløpig har resultert i ny læreplan i emne 1 (medio desember 2014). Revisjonen av læreplanen i emne 2 er planlagt ferdigstilt innen august 2015. Samtlige bransjer har vært involvert i revisjonsarbeidet.

(4.1.5) Arbeidsmengde for studentene

- *Tilbyder må sørge for at arbeidsmengden for studentene er innenfor et omfang på 1500-1800 timer*

Styret tar til etterretning at det totale antall arbeidstimer for studentene er under 1500-1800 timer. Høsten 2015 tas ny læreplan i Bedriftsledelse i bruk. Læreplanen har utvidet innhold og økt fordypningsgrad i enkelte tema. I tillegg har vi fått tilbakemelding fra ressurspersoner (lærere) i emne 2 at det er behov for mere undervisningstid og en mer omfattende kvalitetssikring av prosjektoppgaven. Dette innebærer at vi må øke timetallet fra høsten 2015. (Vedlegg 10 – Arbeidsmengde som konsekvens av ny læreplan og tilbakemeldinger fra fagansvarlige.)

- *Tilbyder må etablere en studieplan som inneholder timefordeling i alle emner, både hva angår undervisningstimer, egeninnsattimer og arbeidstid avsatt til prosjektarbeid*

Styret erkjenner at Mesterfagskolen ikke har utarbeidet studieplan med læringsutbyttebeskrivelser innen fristen 31.12.2014 og at informasjon vedrørende timefordeling, undervisningstimer,

egeninnsatstimer og prosjektarbeid ikke har vært tydelig kommunisert i form av en egen studieplan. Utkast til studieplan Mesterbrev – Tomrer ble lagt fram for styret i møte 4.2.2015. Styret tok utkastet til orientering og vil behandle studieplanen på førstkommende styremøte 19. februar sammen med studieplanene for de øvrige 12 utdanningene. (Jf vedlegg 6 og 7)

§ 3.2 Læringsutbytte

(4.2) *Tilbyder må utforme studieplan med læringsutbyttebeskrivelse for fagskoleutdanningen(e) og for hvert enkelt emne*

Se pkt (4.1.5) Arbeidsmengde for studentene

§ 3-3 Utdanningens innhold og oppbygning

- *Tilbyder må på hjemmesiden og i informasjon som gis om fagskoleutdanningene benytte samme navn på utdanningen som det som er godkjent av NOKUT*

Se pkt 2.4

(4.3.2) Utdanningens innhold

- *Tilbyder må sørge for at det blir utarbeidet læringsutbyttebeskrivelse for utdanningen.*

Se pkt (4.1.5) Arbeidsmengde for studentene

(4.3.3) Utdanningens emner

- *Tilbyder må sørge for at det blir utarbeidet en studieplan med læringsutbyttebeskrivelser for utdanningen som helhet og for hvert enkelt emne som inngår i utdanningen.*

Se pkt (4.1.5) Arbeidsmengde for studentene

(4.3.4) Studieplanen

- *Tilbyder må utarbeide studieplaner som tydelig viser utdanningens innhold og oppbygning.*

Se pkt (4.1.5) Arbeidsmengde for studentene

§ 3-4 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(4.4.1) Det pedagogiske opplegget

Tilbyder må

- *utarbeide en strategi for hvordan det pedagogiske opplegget skal følges opp av lærerne*
- *beskrive hvordan dere følger opp og veileder studentene både som gruppe og individuelt*
- *beskrive hvor store ressurser som er avsatt til veiledning og oppfølging*

Som beskrevet i egenrapporten, holdes det årlige instruktørseminarer. Disse seminarene er utvidet med en ekstra dag for nye lærere. Det er alltid svært høyt fram møte på seminarene, hvis primærfunksjon er å gi lærere og veiledere faglig påfyll. Det benyttes alltid noen eksterne foredragsholdere, som tar for seg temaer som er aktuelle for mesterutdanningen. I tillegg samles veilederne i etablering og ledelse og faglig ledelse i respektive grupper hvor aktuelle temaer – pedagogiske og/eller faglige belyses og diskuteres. Det er også utarbeidet egne lærerveiledninger for lærere og nettveiledere.

Oppfølgingen av studentene skjer ved besvarelse av enkeltoppgaver, ved veiledning vedrørende de ulike elementene i prosjektoppgaven og selvfølgelig i forbindelse med klasseroms- og/eller nettundervisningen. Ved unormalt fravær, blir ellers den enkelte student kontaktet av studiestedet.

Oppfølging og veiledning av studentene inngår i standard stillingsbeskrivelse for lærere i Mesterfagskolen, der og timesatsen er dimensjonert til å dekke veiledning utenfor klasserommet. Styret har bedt administrasjonen om å undersøke at stillingsbeskrivelsen er tatt inn i arbeidsavtalene ved de lokale studiestedene.

Når det gjelder responstid og hvilken kvalitet som forventes mht tilbakemelding fra lærere/veiledere vil dette bli et eget tema på instruktørseminaret i august.

Kvaliteten på tilbakemeldinger og veiledning fra instruktør, inngår også som punkt i studentenes underveisevaluering. Mesterfagskolens administrasjon har opplyst styret at 1 av samtlige respondenter (h 2014) har anført sein responstid som et problem. Studentevalueringene blir vurdert både av Mesterfagskolen sentralt og det aktuelle studiestedet, og inngår i dialogen mellom disse. (Vedlegg 11 program instruktørseminar og vedlegg 12 lærerveiledninger for nettlærere og klasseromslærere)

§ 3-4 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(4.4.2) Tilbyder må

- sørge for at det blir utarbeidet læringsutbyttebeskrivelse for utdanningen
- justere undervisningsformene og læringsaktivitetene slik at de blir tilpasset

Styret er svært glade for at de sakkyndige mener undervisningsformene og læringsaktivitetene er gode, at de med noen justeringer kan bli enda bedre og at «når tilbyder får en læringsutbyttebeskrivelse på plass og forbedrer det pedagogiske opplegget, kan dette bli veldig bra».

Som tidligere beskrevet vil studieplan med læringsutbyttebeskrivelse for utdanningen bli behandlet på styremøte 19.februar 2015 (jf. vedlegg 6 og 7)

§ 3.5 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen

(4.5.1) Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

I rapporten benyttes tilbyderbegrepet både om Mesterfagskolen sentralt og om det konkrete studiestedet som ble valgt ut (FU Øst). *Styret ser at egenrapporteringen kan ha bidratt til å skape uklarhet, ved at FU Øst fylte ut vedleggene som tilbyder og at det faglige og pedagogiske miljøet ved Mesterfagskolen sentralt ikke kom med.*

For noen fagskoler foregår all aktivitet på campus, og alle funksjoner ivaretas under samme tak. Mesterfagskolen er organisert annerledes. Det er Mesterfagskolen sentralt, som har ansvaret for, og ivaretar, utvikling av den pedagogiske plattformen, så vel som valg av vurderingsordninger tilpasset utdanningens læringsutbytte, ikke det enkelte studiested. Den sentrale staben inngår, etter styrets oppfatning, sammen med den kompetansen undervisningspersonalet ved det enkelte studiestedet innehar, i undervisningspersonalets samlede kompetanse.

Denne modellen er valgt for å ivareta behovet for en *desentralisert, deltidsutdanning*, som kan gjennomføres i kombinasjon med arbeid og ev omsorgsforpliktelser. Dette er en premisse for at det skal være mulig å ta Mesterfagskolen også om man bor utenfor de største byene og som gjør det mulig for flere hundre studenter å fullføre studiet hvert år. Noen studiesteder har flere parallelle klasser per år, noen har bare en klasse. Gjennomsnittlig klassestørrelse i 2014 var på 20 studenter

Styret mener at denne modellen ivaretar kvalitet i opplæringsstilbudet, men tar til etterretning at de sentrale ressursene som inngår i undervisningspersonalets samlede kompetanse burde vært bedre tydeliggjort. Styret vil, på styremøte i mars 2015, også drøfte om det er satt av tilstrekkelige ressurser sentralt til å ivareta veiledning, oppfølging og styring av de pedagogiske tiltakene og hvordan den pedagogiske plattformen implementeres ved studiestedene. (jf vedlegg 6)

- *Tilbyder må ha minst en fast ansatt i undervisningsstilling med PPU eller relevant yrkesfaglærerutdanning*

Ved den sentrale staben er det to fast ansatte med formell pedagogisk kompetanse: Stig Myklebust har pedagogisk seminar og Birgitte Burkaal har praktisk pedagogisk utdanning for yrkesfaglærere.

I tillegg er det knyttet to nasjonalt fagansvarlige lærere til emne 1 Etablering og ledelse, en lærer til emne 2 – felles byggfag og en fagansvarlig lærer til hver av de fagspesifikke delene av emne 2. De av de fagansvarlige lærerne sentralt som ikke har formell pedagogisk utdanning har lang undervisningserfaring. Nasjonalt fagansvarlig for emne 1, Rolf Skuterud, har omfattende undervisningserfaring som faglærer ved flere offentlige videregående skoler, fra Markedsføringskolen i Bergen, samt fra leder- og organisasjonsutviklingsprogram i Norges Røde Kors. Nasjonalt fagansvarlig for faglig ledelse (emne 2), Svein Erik Haldorsen har på samme vis mangeårig undervisningserfaring fra Norsk Fagskole AS, fra Alta videregående skole og fra Tromsø Håndverkerforening.

I stillingsbeskrivelsen for instruktører framgår det at studiestedet forplikter seg til at nye lærere får veiledning av annen instruktør/studiested i løpet av første tredjedel av semesteret, får observere undervisning i andre klasser og kan få veiledning over telefon fra sentralt fagansvarlige.

Sakkyndige peker på at «korte ansettelsesforhold og konsulentoppdrag ikke gir robust undervisningspersonell». Her er styret uenig. Det er korrekt at lærerne ved studiestedene vanligvis er ansatt på kontrakter knyttet til at det konkrete studiet kommer i gang. Vi vil samtidig vise til at to av lærerne ved FU Øst har vært tilknyttet Mesterfagskolen siden henholdsvis 1987 og 1989. Den tredje læreren har vært tilsatt siden 2012. Lærerne ved de øvrige studiestedene har også svært lang og stabil tilknytning til Mesterfagskolen. At ansettelsen er knyttet til det konkrete studiet fra år til år fører med andre ord *ikke* til gjennomtrekk. All den tid det er høy kontinuitet vil vi gjerne opprettholde denne praksisen. Dersom det er et absolutt krav vil vi endre kontraktene.

- *Tilbyder må sørge for at pedagogisk leder tar lederskap i organisasjonen og sikrer et pedagogisk opplegg*

Det er den sentrale ledelsen i Mesterfagskolen som har det overordnede ansvaret for det pedagogiske opplegget overfor studiestedene. Som beskrevet ovenfor vil styret gjennomgå om det er tilstrekkelig ressurser satt av til å ivareta dette på styremøte i mars (jf vedlegg 6.)

- *Tilbyder må etablere en tilfredsstillende kravspesifikasjon*

Styret vil gjennomgå gjeldende kravspesifikasjon og inkludere krav til digital kompetanse. Styret er enige i at formell faglig kompetanse, yrkeserfaring og praktisk pedagogisk utdanning er en optimal kombinasjon, men mener samtidig at lærerne ved de lokale studiestedene er særdeles godt kvalifiserte. Svært mange har pedagogisk bakgrunn, men det er også flere eksempler på at pedagogisk kompetanse også kan opparbeides gjennom erfaring. Styret stiller seg derfor avventende til at det skal være et absolutt krav til PPU/relevant yrkesfaglærerutdanning i kravspesifikasjonen for ansettelse ved

studiestedene. Som beskrevet tidligere skal nye lærere også få oppfølging og veiledning ved studiestedet og/eller Mesterfagskolen sentralt.

- *Tilbyder må lage en funksjonsbeskrivelse for den pedagogiske ansvarlige og sette av tidsressurser til den pedagogiske ansvarlige.*

Styret vil behandle funksjonsbeskrivelse for den pedagogisk ansvarlige på styremøte i mars 2015 der også stabens sammensetning og samlede ressurser behandles som egen sak (jf. vedlegg 6).

Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(4.5.3) *Tilbyder må ha*

- *minst én fast ansatt i faget faglig ledelse*
- *minst én fast ansatt i faget etablering og ledelse*
- *ha mer enn én faglærer ansatt eller engasjert i hvert fagområde*

Styret tolker merknaden som at de sakkyndige dels vurderer arbeidsmengden for faglærer i emne 2 ved FU Øst som for omfattende, dels at flere ansatte vil gjøre skolen mindre sårbar ved ev sykdom.

Til det første ser styret at arbeidsmengden ved 2 klasser kombinert med arbeid og studier synes svært høy. FU Øst er bedt om å dele klassen i 3, ved at 12 rørløggere ble tatt ut for å få egen undervisning, men foreløpig har man ikke lyktes i å finne noen som kan gå inn og ta den ene klassen. Vi håper at FU Øst sammen med Mesterfagskolen sentralt kan finne en løsning. Merknaden vil selvfølgelig bli tatt hensyn til ved oppstart høsten 2015.

Når det gjelder sårbarhet ved sykdom vises det til studentundersøkelser fra tidligere år (2014). Mesterfagskolens administrasjon har opplyst styret at 1 av samtlige respondenter har kommentert på negativt på dette punktet.

Samtidig ser styret at modellen med desentralisert undervisning innebærer økt sårbarhet. For emne 1 vil studiestedene normalt ha god tilgang på kompetente fagpersoner knyttet til andre studier ved FU. For emne 2 vil videregående skoler være et mer aktuelt sted å finne kvalifiserte vikarer, og ettersom utdanningen foregår på kveldstid vil det ikke kollidere med lærerens ordinære arbeid.

Ettersom dette er en utdanning med sein progresjon (normalt en dag i uka + enkelte lørdager) er det ikke like kritisk om lærer har et kortvarig fravær som ved en heltidsutdanning. Også lærere ved tilgrensende studiesteder, som er kjent med utdanningen, vil kunne overta til det er skaffet vikar, og styret er ikke kjent med at dette har vært et problem, med unntak av en akutt sykehusinnleggelse ved FU Oslo. Et alternativ er at undervisningen kan foregå som toveis videoforelesninger med bruk av itslearning for innsending og kommunikasjon mellom samlingene til det er skaffet en vikar.

Styret har bedt administrasjonen om å kartlegge rutiner og ressurser ved det enkelte studiested mht langvarig fravær og vil vurdere ev tiltak etter at kartleggingen er gjennomført.

- *Tilbyder må redusere forholdstallet lærer/student til 1:25*

Dette vil bli iverksatt fra skoleåret 2015/2016. Dersom antallet overskrider 25 vil klassen enten bli delt, eller læreren vil få utvidet timeramme slik at klassen kan få gruppeundervisning i enkelte emner

og at lærer får økt tid til gruppe/individuell veiledning. Forholdstallet vil inngå i

(4.5.4) Faglig ansvarlig

- *Tilbyder må utarbeide en stillingsbeskrivelse for faglig ansvarlig*
  - *Tilbyder må ha én faglig ansvarlig for utdanningen tilsatt i minst 50 % fast stilling*
- Styret ser at én faglig ansvarlig for hele utdanningen vil bidra til å sikre et helhetlig utdanningsløp. Styret har, som tidligere beskrevet, bedt om at en gjennomgang av kapasitet og ressursbruk ved staben ved Mesterfagskolen sentralt legges fram på styremøte i mars 2015. (Jf vedlegg 6). Styret vil på det samme møtet beslutte om det er behov for å omorganisere/utvide staben og vedta instruksjoner for de ulike funksjonene.

§ 3-6 Eksamen og sensur

(4.6) Tilbyder må

- *klargjøre hvor mange obligatoriske prosjektoppgaver studentene må gjennomføre for studenten kan gå opp til eksamen*

Dette inngår i informasjon om utdanningen (www.folkeuniversitetet.no, reglement) at det er to obligatoriske prosjektoppgaver, en etter emne 1 og en etter emne 2. Det vil også framgå av studieplanen som vil bli endelig behandlet på styremøte 19. februar 2015.

- *Tilbyder må avklare forventet arbeidsmengde for prosjektoppgaver*
- Forventet arbeidsmengde for prosjektoppgavene vil framgå av studieplanen (jf vedlegg 7).

- *Tilbyder må ikke la delprøvene inngå i vurderingen av prosjektoppgavene*
- *Tilbyder må avklare om delprøvene må bestås for studenten kan gå opp til eksamen*

Delprøven vil ikke inngå i vurderingen av prosjektoppgaven fra og med vårens eksamen. De må være avlagt for å gå opp til eksamen, men det har aldri vært noe krav om at de må være bestått. Dette er nå presisert i studieplanen. Hensikten med delprøvene er å og studenten innsikt i eget læringsutbytte og på hvilke områder de eventuelt bør skaffes seg bedre kunnskaper og ferdigheter for fullfører den avsluttende prosjektoppgaven. På samme måte får lærer innsikt i om hele eller store deler av klassen mangler forståelse for enkelte temaer, slik at de bør repeteres i plenum/mindre grupper, eller om veiledningen skal foregå individuelt.

- *Tilbyder må avklare hva som menes med sentralt gitte eksamensoppgaver og sentrale sensorer*
- Det går fram av reglementet at sentralt gitte oppgaver er oppgaver utarbeidet av Mesterfagskolens oppgavenemnder. Med sentrale sensorer menes at eksamensbesvarelsene sensureres av sensorer som ikke underviser studentene, i motsetning til prosjektoppgaven som sensureres lokalt av faglærer

§ 3-7 Infrastruktur

- *(4.7) Tilbyder må sørge for tilstrekkelig størrelse på arbeidsbord for studentene, slik at både PC, bøker, permer og notathefte er mulig å jobbe med på samme tid.*

Dette er iverksatt ved FU Øst. De øvrige studiestedene er gjort oppmerksomme på problemstillingen og bedt om å sende inn oversikt over rom/arbeidsbord.

§ 5-1 System for kvalitetssikring

(3.3.1) Tilbyder må:

- sikre at styret godkjenner system for kvalitetssikring og at styret har det overordnede ansvaret for gjennomføringen av kvalitetssikringen på utdanningen
- sikre at det til enhver tid vises til gjeldende bestemmelser
- sørge for at det utarbeides rutiner for å kvalitetssikre at egne studieplaner til enhver tid holdes oppdaterte
- etablere samarbeid og rutiner for innhenting av informasjon/tilbakemeldinger fra eksterne aktører innen yrkesfeltet som en del av kvalitetsarbeidet ved skolen

Styret godkjente system for kvalitetssikring med innarbeidede korrigeringer i henhold til NOKUTs merknadene i møte 1-2015, sak MF 5- 01-15. Styret merker seg imidlertid at NOKUT ikke har foretatt en grundig vurdering av systembeskrivelsen. Styret har derfor satt opp system for kvalitetssikring til ny behandling 19. februar (jf. vedlegg 6).

Årsrapport

- *(3.3.2) Tilbyder må sikre at styret godkjenner årsrapporter*

Revidert årsrapport for 2013 ble vedtatt av styret i møte 4.2. 2015 – sak MF5-01-15. Årsrapporten for 2014 legges frem for styret i mars 2015 (jf vedlegg 6). Behandling av årsrapport vil bli lagt inn som fast punkt i møteplan for styret på et av møtene i vårsemesteret. Administrasjonens arbeid med innhenting av informasjon, analyse og forslag til tiltak inngår i årshjulet som er en del av system for kvalitetssikring.

- *Tilbyder må sørge for at årsrapporter gjøres tilgjengelige for studenter og ansatte*

Årsrapport for 2013 er publisert på læringsplattformen (itslearning). Årsrapport 2014 legges ut på samme måte så snart den er vedtatt av styret.